

Základní škola a Mateřská škola Hajnice, okres Trutnov

544 66 Hajnice č.p. 123

IČO: 70988005

NEUČÍME SE PRO ŠKOLU, ALE PRO ŽIVOT

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Obsah:

1	Identifikační údaje	4
2	Charakteristika školy	5
2.1	Úplnost a velikost školy	5
2.2	Vybavení školy	5
2.3	Zhodnocení bezpečnostních rizik.....	6
2.4	Charakteristika pedagogického sboru	7
2.5	Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími subjekty	7
2.6	Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce	8
3	Charakteristika školního vzdělávacího programu.....	10
3.1	Klíčové kompetence 1. - 4. ročníku	11
3.2	Společné výchovné a vzdělávací strategie na úrovni školy	13
3.3	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	15
3.4	Průřezová témata.....	16
3.4.1	Osobnostní a sociální výchova	16
3.4.2	Výchova demokratického občana	18
3.4.3	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	19
3.4.4	Multikulturní výchova.....	20
3.4.5	Environmentální výchova	21
3.4.6	Mediální výchova	23
4	Učební plán.....	25
4.1	Tabulace učebního plánu.....	26
5	Učební osnovy	28
5.1	Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	28
5.2	Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace.....	59
5.3	Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie	78
5.4	Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	84
5.5	Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce.....	113
5.6	Vzdělávací oblast: Umění a kultura	132
5.7	Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví.....	151
6	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků.....	179
6.1	Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání.....	179
6.2	Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků.....	180
6.3	Pravidla prověřování vědomostí formou prověrek a zkoušení	181
6.4	Závěr	182
6.5	Autoevaluace školy	183

7	Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	186
7.1	Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními.....	186
7.2	Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole.....	187
8	Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.....	191
8.1	Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole.....	191
8.2	Systém péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole	191

1 Identifikační údaje

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Neučíme se pro školu, ale pro život

Údaje o škole:

Základní škola Hajnice

Hajnice 123

544 66 Hajnice

ředitelka školy: Mgr. Martina Švorcová

kontakt: 499 393 175

Zřizovatel školy:

Obec Hajnice

Hajnice

kontakt: 499 393 366

Platnost: od 1.9. 2026

Podpis ředitele:

Razítko školy:

IČO: 70988005

č. j. 36/2026

2 Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Jsme vesnická málotřídní škola s pěti postupnými ročníky ve třech třídách. Složení tříd vychází z počtu žáků v jednotlivých ročnících, přihlíží se také k počtu žáků se speciálními poruchami učení. Při větším počtu žáků využíváme možnost ponechat některé ročníky samostatně. Kapacita základní školy je 50 žáků. Součástí organizace je i mateřská škola (kapacita 50 žáků), školní jídelna (kapacita 100 jídel) a školní družina (kapacita 40 žáků). Školní družina je v budově základní školy, jídelna v budově mateřské školy. Budovy jsou od sebe vzdálené asi 100 metrů. Obě budovy se nachází v centru obce, v klidné části, obklopené zelení. Do školy dochází především místní děti z Hajnice, případně dojíždí z nedalekého Horního Žďáru – místní část obce Hajnice.

Třídní učitelka v každém ročníku vyučuje ve své třídě vždy hlavní předměty, některé předměty vyučují ostatní kolegové. Školní družinu navštěvují žáci podle daných kritérií a činnost ve školní družině navazuje na cíle školy.

2.2 Vybavení školy

Škola má světlé, čisté a estetické prostory. Ve škole jsou tři třídy s hracím koutkem, moderně vybavené a přizpůsobené dětem mladšího školního věku. V každé třídě je počítač, který je připojen k internetu, všechny jsou vybaveny interaktivní tabulí. Ve škole je počítačová učebna, školní družina, žákovská knihovna je součástí školní družiny a kabinet. Škola má kvalitní hygienické zázemí (šatny, WC v souladu s normami), zázemím pro učitele s PC a volným přístupem na internet. Vyučující mají možnost používat kopírku i tiskárnu. Součástí kabinetu je učitelská knihovna.

Materiální vybavení je na dobré úrovni díky podpoře obecního úřadu. Na tvorbě některých pomůcek se podílejí sami žáci. Součástí školy je zahrada s altánem, kde žáci tráví volný čas a je využívána i k výuce. Průběžně se bude zahrada zvelebovat - pískoviště, průlezky, záhony, ovocné stromy. V blízkosti školy je hřiště, které využíváme v hodinách tělesné výchovy. Tělocvična se nachází v obecní budově v blízkosti školy.

Škola nabízí dětem dostatečný výběr zájmových kroužků, většina žáků se zapojí. Mohou navštěvovat kroužek angličtiny, sportovní kroužek, keramiku a šikulové.

2.3 Zhodnocení bezpečnostních rizik

Budova základní školy leží mimo hlavní silnici, provoz v okolí školy je minimální. V těsné blízkosti budovy je také zpomalovací práh. Vchod je chráněn zábradlím. Budova je jednopatrová, v přízemí se nachází III. třída, šatna, školní družina, sociální zařízení chlapců a úklidový prostor.

Žáci mají umožněn vstup do budovy už v 6.30 hodin, nedochází tedy k jejich shlukování před budovou. Před vstupem do budovy je chodník s kamennými schody – chodník i vstup je vždy vhodně ošetřen proti případnému uklouznutí v zimních měsících ještě před příchodem žáků. Nad vchodem je světlo s čidlem pohybu.

Vstup do budovy je chráněn skleněnými dveřmi, které zabezpečí první dospělá osoba, která přijde do budovy. Hlavní i vedlejší vchod je monitorován kamerovým systémem.

Do přízemí budovy mají přístup žáci pouze při příchodu a odchodu ze školy. Při přesunu na zahradu nebo do tělocvičny jdou organizovaně s učitelkou nebo vychovatelkou. Chlapci chodí na WC samostatně, jsou poučeni, že nesmí do jiných míst v přízemí. V mezipatře jsou dívčí WC.

Všichni žáci jsou poučeni o bezpečnosti při pohybu po schodišti, schody jsou na nebezpečných místech označeny žlutým nátěrem a zábradlím.

V patře jsou dvě třídy, ředitelna, počítačová učebna a kabinet. V těchto prostorách není zvýšené bezpečnostní riziko. Vybavení tříd odpovídá bezpečnému provozu. Žáci jsou stále pod dohledem pedagogů a jsou pravidelně poučeni (vždy první den ve školním roce a poté průběžně při různých příležitostech) o pravidlech bezpečného chování.

Lékárnička je umístěna společně s knihou úrazů ve skřini v kabinetu, druhá lékárnička je ve III. třídě, obsah lékárničky je pravidelně kontrolován a obnovován. V případě školního úrazu je proveden zápis do knihy úrazů, případně vyplněn záznam o úraze. Žáci jsou pojištěni.

Škola má jako právní subjekt sepsanu smlouvu o závodní péči s MUDr. Koumarovou, který provádí vstupní i preventivní prohlídky zaměstnanců v požadovaných termínech.

Škola je vytápěná ekologicky – tepelná čerpadla, radiátory jsou opatřeny krytem.

V době příznivého počasí využíváme školní zahradu – je zde altán, který využíváme i na výuku, kryté pískoviště, dřevěnou vážku a hada. Zde jsou žáci vždy pod dohledem pedagogů a jsou poučeni o pravidlech bezpečnosti.

Tělovýchovné zařízení i vybavení zahrady je pravidelně revidováno pověřenou firmou.

Elektrorevize i revize hasicích přístrojů jsou prováděny pravidelně v požadovaném termínu.

V případě exkurzí a výjezdů za kulturními a sportovními akcemi je vždy s žáky dostatečný počet pedagogů a žáci jsou vždy poučeni o bezpečném chování. Pokud škola organizuje pobyt v přírodě, vycházku či přírodovědnou exkurzi, jsou žáci seznámeni s bezpečným chováním v terénu a učitel se snaží minimalizovat možnost úrazu.

Plavecký výcvik organizujeme společně s TJ Lokomotiva v Trutnově, školu bruslení na zimním stadionu v Trutnově.

Cestou soukromým autobusem i v době převlékání a v době přestávek odpovídá za děti pedagog školy, při vlastní plavecké výuce zaměstnanci TJ a náš učitel je přítomen u bazénu, aby doprovodil žáka na sociální zařízení, popř. byl k dispozici v případě jakýchkoliv problémů.

2.4 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor má 6 členů. Paní ředitelka a 2 učitelky pracují na plný úvazek, 2 učitelé pracují na zkrácený úvazek, paní vychovatelka pracuje na zkrácený úvazek. Paní ředitelka a paní vychovatelka jsou plně kvalifikované, 1 učitel si doplňuje kvalifikaci. Ostatní jsou nekvalifikované. Všichni pedagogové stále pracují na svém profesním vývoji. Práce v malém kolektivu je týmová, snažíme se ve všem spolupracovat a předávat si zkušenosti. Věkový průměr pedagogického sboru je 45 let.

2.5 Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími subjekty

Život obce si nelze představit bez základní školy, obec by žila jen napůl. Snažíme se významnou měrou podílet na kulturním životě obce. Spolupráce se zákonnými zástupci žáků se neustále rozvíjí, je nedílnou součástí života školy. Zapojování zákonných zástupců do činnosti školy povede k tomu, že na dobré činnosti školy bude záležet všem žákům, zákonným zástupcům i učitelům. Zákonní zástupci mohou školu navštívit kdykoliv po vzájemné dohodě s vyučujícím, v době konzultačních hodin, třídních schůzek a v době akcí pro veřejnost. Zákonní zástupci jsou o činnosti školy informováni prostřednictvím webových stránek školy. Byla zřízena i školská rada, která na pravidelných schůzkách hodnotí činnost školy. Školská rada má 3 členy, zástupce obce, zákonných zástupců a školy. Zasedá 2krát v roce, schvalují se zde dokumenty (školní řád, ŠVP, plán akcí, rozpočet). Jedná i o organizačních záležitostech celého právního subjektu.

Dále úzce spolupracujeme s obecním úřadem a sborem pro občanské záležitosti. Společně vítáme prvňáčky, děti se zapojují do kulturních akcí - vítání občánků, životní jubilea.

Nezapomínáme ani na seniory žijící v domě s pečovatelskou službou, pro které vyrábíme drobné dárky a pořádáme kulturní vystoupení.

Navštěvujeme místní knihovnu, snažíme se u dětí vzbudit zájem o četbu. Aktivně spolupracujeme s místním sborem dobrovolných hasičů. Přípravují pro nás besedy v oblasti požární ochrany, zajišťují nám zdarma dopravu na různé akce.

Součástí naší školy je mateřská škola, spolupráce je tedy nezbytnou podmínkou. Každoročně společně pořádáme dětský karneval. Na přípravě této akce se podílí i zákonní zástupci, místní podnikatelé akci sponzorují. Spolupracujeme i při dalších akcích jako je např. Dětský den, Drakiáda, Brambóriáda, vánoční dílna pro děti s rodiči.

Při realizaci některých výchovně vzdělávacích akcí nám pomáhá Dům dětí a mládeže Jednička ve Dvoře Králové nad Labem. Spolupracujeme se základními školami ve Dvoře Králové a Trutnově, kam žáci odchází do 5. ročníku.. Dalším partnerem je ZŠ Kocbeře, protože je velmi podobná našemu zařízení a děti odcházejí do stejných spádových škol. Využíváme nabídky dalších subjektů, jako je Hankův dům ve Dvoře Králové, muzeum, ZUŠ Úpice. Pravidelně se účastníme soutěže organizované Společenstvím Podkrkonoší, jehož je naše obec členem.

Věnujeme se i dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, proto je nezbytná spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Trutnově.

2.6 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Škola je zapojena do několika dlouhodobých projektů v rámci ekologické výchovy. Úzce spolupracujeme s ekologickou stanicí KRNAP se sídlem ve Vrchlabí. Učíme se znát svou obec a okolí, vážíme si naší historie. Prameny historie získávají od místního kronikáře a starších občanů obce. Úzce spolupracujeme s obecním úřadem, zvláště pak s lesníkem. Škola se příležitostně zapojuje do různých projektů – např. Škola na dotek v Královéhradeckém kraji, Velká technika pro malé kutily, Přírodní hřiště Mateřská škola Hajnice, Zlepšení a zvýšení kvality výuky na ZŠ a MŠ Hajnice.

Mezi pravidelné projekty patří:

- Vánoční strom pro zvířátka
- Advent a Vánoce
- Den Země
- Setkání škol na území mikroregionu „Společenství obcí Podkrkonoší“

- Mladý cyklista
- Sportovní den
- Den knihy
- Etické dílny
- Lesní království
- Prevence rizikového chování – návykové látky, šikana, péče o zdraví atd.
- Dílny s rodiči – podzim, jaro
- Prodejní výstavy pro rodiče a veřejnost
- Eko den s rodiči
- Jarní dílny s babičkami
- Ekologické soustředění

3 Charakteristika školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program vychází z koncepce Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Při tvorbě ŠVP jsme vycházeli z nutnosti přizpůsobit výuku našim současným podmínkám, přáním a požadavkům vyslyšených z řad zákonných zástupců našich žáků.

Vzhledem k menšímu počtu žáků panuje ve škole i v jednotlivých třídách rodinná atmosféra. Žáci jsou vedeni ke kamarádskému soužití, ke spoluzodpovědnosti za školu, do které právě chodí. Podílejí se aktivně na její výzdobě i údržbě. Pěkné, barevné a čisté prostředí naší školy navozuje pocit bezpečí, klidu a pohody. Žáci a zaměstnanci školy se dobře znají a nikdo se nemusí bát požádat druhého o pomoc nebo radu. Žáky vedeme k důvěře v druhé, sebeúctě, ale i ke zdravému sebehodnocení a sebekritice. V naší škole najdou velmi dobré podmínky pro svoje vzdělávání i žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Tito žáci se u nás vzdělávají podle individuálního vzdělávacího plánu. Používají kompenzační a názorné pomůcky. Škola úzce spolupracuje s PPP v Trutnově.

Zákonní zástupci, pokud chtějí, mohou být škole nápomocni, mohou se účastnit mimoškolních akcí i dění ve škole. Kdykoliv také mohou projevit nesouhlas či výhrady vůči práci ve škole. Jejich názory nikdy nesmí být nevyslyšeny. Na našich školních webových stránkách i nadále budeme veřejnost informovat o všech připravovaných i uskutečněných akcích, o novinkách ve škole i o jejím každodenním chodu. Touto cestou také chceme oslovit různé organizace, instituce či sponzory, se kterými bychom mohli spolupracovat.

V naší škole také zajišťujeme zájmové kroužky, kde se setkávají žáci naší školy s učiteli v neformální podobě a tím se prohlubuje kladný vztah mezi žákem a učitelem. Zapojení žáků v zájmových kroužcích má také preventivní význam v oblasti rizikového chování, neboť je dětem nabídnuta možnost aktivního využití volného času. Výsledky naší práce chceme nadále prezentovat při akcích pro veřejnost (vánoční besídka, karneval pro děti, sportovní soutěže apod.) a informační tabulí v centru obce.

Umístění naší školy, znalosti a dlouhodobé zkušenosti pedagogických pracovníků jsou předpokladem pro netradiční formy výuky s využitím přírody v okolí. Tak je možné dětem přiblížit skutečnou přírodu a její zákonitosti. Tento záměr je realizován v rámci výuky příslušných předmětů, v praktických činnostech a v neposlední řadě i v projektovém vyučování. V tomto směru ŠVP výrazně propojuje vzdělávací oblasti člověk a příroda, člověk a svět práce a člověk a společnost.

3.1 Klíčové kompetence 1. - 5. ročníku

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.

Výběr klíčových kompetencí je adekvátní věku žáků a jeho vytváření je dlouhodobou záležitostí, která probíhá po celou dobu žákova života ve škole i mimo ní. Při vytváření klíčových kompetencí musíme důsledně respektovat dosavadní životní zkušenost žáků a jejich rodin.

Kompetence k učení

- učí se se zájmem a zná smysl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a dokáže vyhodnotit svůj případný neúspěch
- umí číst s porozuměním texty přiměřené věku, umí formulovat hlavní myšlenky přečteného textu, vytváří otázky a poznámky
- používá z nabídky různé zdroje učebních materiálů
- využívá získaných vědomostí a dává je do souvislosti s dříve získanými poznatky, teoretické vědomosti převádí do praxe
- nebojí se uplatnit vlastní nápady, obhájí své názory, je schopen řešit problém
- dokáže pracovat ve skupině, je schopen poučit se ze zkušeností jiných
- pomáhá dle svých schopností s učivem méně úspěšným spolužákům

Kompetence k řešení problémů

- rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o jeho příčinách
- vnímá problémové situace i mimo školu
- aktivně a s rozvahou přistupuje k řešení problémové situace
- vyhledává informace vhodné k řešení problému
- využívá logické postupy
- k řešení problému využívá i zkušeností a vědomostí svých spolužáků
- nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- poučí se ze špatně zvolených postupů
- spravedlivě zhodnotí vyřešení problémové situace

Kompetence komunikativní

- umí naslouchat, soustředí se na verbální i neverbální složku komunikace
- vyjadřuje se kultivovaně v písemném i ústním projevu
- vybírá výrazové prostředky adekvátní k dané situaci
- zná správnou jazykovou normu
- porozumí ostatním, zapojuje se do diskuze, obhájí svůj názor
- diskutuje s druhými, vyslechne je, je tolerantní k projevům druhého
- nevstupuje do hovoru, přihlásí se a řídí se pravidly diskuse
- dá najevo, když něčemu nerozumí
- využije základní funkce prostředků a technologií k získávání a výměně informací
- využívá internet, dbá základních pravidel

Kompetence sociální a personální

- pracuje ve skupině, dokáže prospět svými schopnostmi ke splnění úkolu
- společně vytvoří pravidla společné práce a řídí se jimi
- pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- pomáhá v týmové práci méně úspěšným spolužákům
- je tolerantní k názorům druhých, respektuje odlišné názory
- dodržuje zásady slušného chování
- má přiměřenou dávku sebejistoty
- ovládá svoje jednání a chování bez ztráty sebeúcty
- umí dát najevo své pocity a nálady
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém

Kompetence občanské

- váží si druhých lidí
- je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
- zná svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- respektuje základní společenské normy chování
- umí řešit krizovou situaci, ví kde hledat radu
- chrání a ocení naše tradice a kulturní historické dědictví, chápe význam jeho poznání

- sám se zapojuje do kulturního dění v obci a sportovních aktivit
- má pozitivní vztah ke svému okolí, chrání ho a podílí se na jeho zlepšení
- chápe význam zdravého životního prostředí
- ví, co je prospěšné a co škodlivé pro jeho zdraví

Kompetence pracovní

- umí být zodpovědný za společný úkol
- dodržuje vymezená pravidla
- používá bezpečně materiály, nástroje a vybavení
- hospodárně využívá materiál, uvědomuje si jeho hodnotu
- využívá ke své práci vědomosti získané v jiných oblastech vzdělávání
- zadanou práci vždy dokončí
- přijímá pracovní zařazení ve skupině
- dokáže zhodnotit svou práci i její průběh

3.2 Společné výchovné a vzdělávací strategie na úrovni školy, kterými chce škola směřovat k cílům základního vzdělávání a tím k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků

- žáky vedeme k sebehodnocení
- klademe důraz na čtení s porozuměním, vyhledávání informací
- každému dáváme šanci prožít úspěch
- umožňujeme realizovat nápady žáků
- zadáváme žákům zajímavé domácí úkoly
- vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení
- zařazujeme do výuky problémové vyučování, experimenty
- umožňujeme žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry, respektujeme jejich vlastní postupy
- propojujeme život školy s praxí (vyučování a projekty)
- ve škole i při mimoškolních akcích sledujeme, jak žáci řešení problému prakticky zvládají
- umožňujeme žákům prezentovat vlastní názory v komunitních kruzích
- vyžadujeme od žáků uplatňování dovedností při společných akcích školy
- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli i s ostatními dospělými ve škole i mimo školu

- netrpíme vulgární vyjadřování
- podporujeme přátelské vztahy mezi žáky
- vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podílí
- společně s žáky tvoříme školní řád i třídní řád, vyžadujeme od žáků zodpovědnost za jejich plné dodržování
- od 1. ročníku zařazujeme do výuky práci v týmu, zdůrazňujeme pravidla spolupráce a nutnost vzájemné pomoci
- žáci mohou projevit své city a nálady
- do výuky pravidelně zařazujeme projekty, projektové dny
- ve výuce jsou využívány hry, na jejichž tvorbě se podílejí sami žáci
- výuky orientujeme na konkrétní příklady z každodenního života
- organizujeme akce společně pro mladší i starší žáky
- na konkrétních modelových příkladech ukazujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí
- cíleně budujeme kladný vztah k obci (besedy, vítání občanů, vítání prvňáčků, vlastivědné vycházky, spolupráce s obecním úřadem, vystoupení pro veřejnost atd.)
- spolupracujeme na projektech v rámci environmentální výchovy
- žáci se podílí i na zajištění některých provozních záležitostí školy (péče o školní zahradu, výzdoba školy)
- mají možnost navštěvovat zájmové kroužky
- umožňujeme žákům podílet se tvorbě pomůcek do výuky
- žádnou práci žáky netrestáme
- hodnotíme nejen výsledek, ale i průběh práce a snahu

Dále všestranně rozvíjíme kompetence cíleně při realizaci tradičních jednodenních projektů, které vycházejí z hlavní myšlenky naší školy: vycházet ze života přírody a lidí během roku.

- Advent a Vánoce s krmením zvěře
- dětský karneval pro veřejnost
- šikana a její prevence, prevence úrazu
- Velikonoce
- Den knihy
- Den Země

- Den matek
- Dětský den
- Setkání škol v rámci projektu „Společenství Podkrkonoší“
- mladý cyklista
- sportovní den
- čarodějnice
- drakiáda
- bramboriáda
- spaní ve škole
- listování
- jablíčka
- spaní v knihovně
- exkurze do ZOO
- exkurze do Prahy
- ekologické soustředění

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (mentální, tělesné, zrakové, sluchové, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus, vývojové poruchy učení nebo chování) se propojuje s novým systémem podpůrných opatření. Soubor podpůrných opatření členěných dle náročnosti do 5 stupňů stanoví prováděcí vyhláška. Zákon zřetelněji upravuje podmínky přístupu žáků k jednotlivým druhům podpory. S těmito žáky budeme pracovat podle vyhlášky č.27/2016 Sb. – viz kapitola 7.

3. 4 Průřezová témata

3.4.1 Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium

Sebepoznání a sebepojetí

- já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mně, moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty)
- co o sobě vím a co ne, jak se promítá mé já v mém chování, můj vztah ke mně samému, moje učení, vztahy k druhým lidem, zdravé a vyrovnané sebepojetí

Seberegulace a sebeorganizace

- cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání vůle, organizace vlastního času, plánování učení, stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení

Psychohygiena

- dobrý vztah k sobě samému, hledání pomoci při potížích, zvládání stresových situací

Kreativita

- tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

Poznávání lidí

- vzájemné poznávání se ve skupině/třídě
- chyby při poznávání lidí, hledání výhod v odlišnostech

Mezilidské vztahy

- péče o dobré vztahy, respektování druhých, pohled na svět očima druhého, lidská práva

Komunikace

- řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem
- cvičení pozorování a aktivního naslouchání
- dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (technika řeči, výraz řeči, cvičení neverbálním sdělováním)
- dialog a komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)
- efektivní strategie-asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace, pravda, lež a předstírání v komunikaci

Kooperace a kompetence

- dovednost navazovat na druhé, respektování komunikace, řešení konfliktů, pořízení se, vedení a organizování skupiny

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

Hodnoty, postoje, praktická etika

- analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí
- vytváření podvědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování
- dovednosti v rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

Realizace průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na utváření pozitivních (nezraňujících) postojů k sobě samému i k druhým
- na rozvoj zvládání vlastního chování
- na podporu akceptace různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- na uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- na rozvoj dovedností potřebných pro komunikaci a spolupráci
- na uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování

Výuka uvedeného průřezového tématu bude napomáhat primární prevenci rizikového chování a zkvalitnění mezilidské komunikace. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti.

3.4.2 Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola

Škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství

- demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole, způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy)
- formy participace žáků na životě místní komunity, spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

Občan, občanská společnost a stát

Občan jako odpovědný člen společnosti

- jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku
- Listina práv a svobod, práva a povinnosti občana, úloha občana v demokratické společnosti, základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost)
- principy soužití s minoritami (vztah k jinému, vzájemná komunikace, spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)

Formy participace občanů v politickém životě

Volební systémy, demokratické volby a politika

- parlamentní, krajské a komunální volby
- obec jako základní jednotka samosprávy státu, společenské organizace a hnutí

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Demokracie

- principy demokracie, základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka)

- význam Ústavy jako základního zákona země, demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

Realizace průřezového tématu Výchova demokratického občana bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především na utváření:

- sebeúcty, sebedůvěry a samostatnosti
- úcty k zákonu
- úcty k hodnotám, jako je svoboda, spravedlnost, solidarita, odpovědnost, tolerance
- aktivního postoje k obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- ohleduplnosti a ochoty pomáhat slabším
- respektu ke kulturním, etnickým a jiným odlišnostem
- empatie, schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování

Výuka bude rozvíjet disciplinovanost a sebekritiku, schopnost zaujmout vlastní stanovisko v pluralitě názorů a dovednosti asertivního jednání i schopnosti kompromisu. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti.

3.4.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá

- rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa
- místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu
- naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

Objevujeme Evropu a svět

- naše vlast a Evropa, státní a evropské symboly
- styl života v evropských rodinách

Realizace průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na překonávání stereotypů a předsudků
- na kultivaci postojů ke kulturní rozmanitosti
- na utváření pozitivních postojů k tradičním evropským hodnotám

- na podporu smyslu pro zodpovědnost

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech pro žáky s lehkým mentálním postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků, tak aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

3.4.4 Multikulturní výchova

Kulturní difference

- jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

Lidské vztahy

- právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na její kulturní sociální náboženskou zájemovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur)
- předsudky a vžité stereotypy (příčina a důsledky diskriminace), důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích, uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)
- význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti, tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého, lidská solidarita, osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Etnický původ

- základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české společnosti

Multikulturalita

- význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

Princip sociálního smíru a solidarity

- odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám, otázka lidských práv, základní dokumenty

Realizace průřezového tématu Multikulturní výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomění si vlastní identity, na utváření hodnotového systému žáků, korekci jejich jednání;
- na rozvoj dovedností potřebných pro uplatňování vlastních práv a respektování práv druhých;
- na utváření tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám;
- na rozvoj dovedností komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin;
- na vnímání odlišnosti jako příležitosti k obohacení, nikoliv jako zdroje konfliktu;
- na uvědomění si neslučitelnosti rasové (náboženské apod.) intolerance s principy života v demokratické společnosti;

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Multikulturní výchova pro žáky s lehkým mentálním postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků, tak aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

3.4.5 Environmentální výchova

Ekosystémy

- les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa)
- pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí)
- vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)
- lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Základní podmínky života

- voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení)
- ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás)

- půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině); ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů)
- ekosystémy – funkce ekosystémů, jeho úrovně, ohrožování a ochrana ve světě a u nás
- energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky)
- přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství
- doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace)
- průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracované materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)
- ochrana přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti
- ochrana přírody při masových sportovních akcích – změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy)
- dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti a Den Země

Vztah člověka k prostředí

- naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci – instituce, nevládní organizace, lidé)
- náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace)
- prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

- nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

Realizace průřezového tématu Environmentální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na vnímání života jako nejvyšší hodnoty;
- na rozvoj odpovědnosti ve vztahu k ochraně přírody a přírodních zdrojů;
- na rozvoj aktivity, tvořivosti, vstřícnosti a ohleduplnosti ve vztahu k prostředí;
- na utváření zdravého životního stylu a vnímání estetických hodnot prostředí;
- na podporu angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí;
- na rozvoj vnímavého a citlivého přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Environmentální výchova, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků, tak aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

3.4.6 Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních (bulvárních) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběru); hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce, rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)

Fungování a vliv médií ve společnosti

- organizace a postavení médií ve společnosti, faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování, způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na

každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam), vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, společnosti)

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení

- uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení

Práce v realizačním týmu

- utváření týmu, význam různých věkových skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce týmu, stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti, faktory ovlivňující práci v týmu

Realizace průřezového tématu Mediální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění;
- na využívání potenciálu médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času;
- na vytvoření představy o roli médií jak v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec, tak v každodenním životě v regionu;
- na rozvoj citlivosti vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci;
- na rozvoj komunikačních schopností, zejména při veřejném vystupování;
- na využívání vlastních schopností v týmové práci a dovednosti přizpůsobit se potřebám a cílům týmu.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Mediální výchova pro žáky s lehkým mentálním postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků, tak aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

4 Učební plán

Výuka podle ŠVP probíhá v 1. - 5. postupném ročníku ZŠ. ŠVP (RVP) rozlišuje dvě vzdělávací období: 1. období zahrnuje 1. - 3. r., 2. období 4. - 5. r.

Základní vyučovací jednotkou je 45 minut. Kromě vyučovací hodiny lze realizovat výuku i jiným typem vyučovací jednotky s odlišným časovým úsekem při dodržení zásad hygieny školní práce. Při realizaci dílčích školních projektů je nutné respektovat závaznost minimálních hodinových dotací pro jednotlivé vyučovací předměty pro daný ročník. Metody a formy výuky ŠVP nestanovuje závazně - nechává na vyučujícím, aby pro dosažení očekávané kompetence zvolil sám takové metody a formy výuky, které budou vést k očekávanému efektu. Použité formy a metody by měly v dětech vyvolávat touhu po poznávání, provokovat jejich zvědavost, stimulovat kladné rysy lidské povahy a měly by vždy směřovat k získání konkrétní aktivní dovednosti.

4.1 Tabulace učebního plánu

	1	2	3	4	5	Σ	Disponibilní hodiny
Český jazyk	7+2	7+2	8+1	6+1	7	41	6
Cizí jazyk	-	-	3	3	3	9	0
Prvouka	2	2	2+1	-	-	7	1
Vlastivěda	-	-	-	1	1+1	3	1
Matematika	5	4+1	4+1	4+1	4+1	25	4
Přírodověda	-	-	-	2	1+1	4	1
Hudební výchova	1	1	1	1	1	5	0
Výtvarná výchova	1	1+1	1	1+1	1	7	2
Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	0
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	0
Informatika	-	-	-	0+1	1	2	1
Volitelné předměty	-	-	-	-	-	-	0
CELKEM	21	22	25	25	25	118	16

Celková týdenní hodinová dotace je RVP ZV stanovena:

- pro 1. - 2. r. maximálně 22 hodin
- pro 3. - 5. r. maximálně 26 hodin

1. ročník 21

2. ročník 22

3. ročník 25

4. ročník 25

5. ročník 25

1. Závazná minimální časová dotace je uváděna u jednotlivých vyučovacích předmětů. Lze ji navýšit podle záměrů školy prostřednictvím disponibilních hodin – pro 1. - 5. ročník celkem o 16 vyučovacích hodin

2. Celková časová dotace 118 hodin týdně (včetně disponibilních hodin) je pro 1. - 5. ročník závazná.

Poznámky k zařazení vzdělávacích oblastí do učebního plánu (určuje RVP ZV)

Jazyk a jazyková komunikace

Český jazyk a literatura

- vyučovací předmět je zařazen povinně do všech ročníků

Cizí jazyk

- předmět s časovou dotací 3 hodiny týdně je zařazen povinně ve 3., 4. a 5. r., žáci 1. a 2. r. se mohou s angličtinou seznámit v zájmovém kroužku

Matematika

- předmět je povinně zařazen do všech ročníků

Člověk a jeho svět

- realizuje se v 1. - 3. ročníku ve vyučovacím předmětu prvouka a ve 4. a 5. ročníku v předmětech přírodověda a vlastivěda

Umění a kultura

- realizuje se v samostatných vyučovacích předmětech hudební výchova a výtvarná výchova, které jsou zařazeny ve všech ročnících

Člověk a zdraví

- tělesná výchova je zařazena do všech ročníků, její týdenní časová dotace nesmí klesnout pod 2 vyučovací hodiny
- výchova ke zdraví je realizována zejména v tělesné výchově, prvouce a přírodovědě

Člověk a svět práce

- učivo vzdělávací oblasti se realizuje ve všech ročnících jako samostatný předmět pracovní činnosti

Informační a komunikační technologie

- učivo vzdělávací oblasti se realizuje ve 4. a 5. ročníku jako samostatný předmět informatika

5 Učební osnovy

5.1 Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací oblast je v 1. - 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu český jazyk a ve 3. - 5. ročníku prostřednictvím vyučovacího předmětu anglický jazyk

Český jazyk

A) Výchovně vzdělávací cíle

- rozumět spisovné řeči mluvené, čtené i psané
- vyjadřovat se srozumitelně zejména mluvenou řečí, myšlenky, psanou formou se vyjadřovat jen v jednoduchých větách
- číst správně a s porozuměním texty přiměřené délkou i obsahem
- znát příklady literárních děl vhodných pro daný věk včetně ilustrací
- číst s porozuměním jednoduché naučné texty, pokusit se vyjádřit jejich myšlenky
- vnímat krásu a bohatost mateřského jazyka
- vzbudit zájem o literaturu a četbu
- svou schopnost vyjadřovat se umět uplatnit i v prvouce, matematice i dalších vyučovacích předmětech
- při výuce podporovat samostatnost žáků
- postupně rozšiřovat slovní zásobu
- naučit se správně, plynule a výrazně číst
- rozumět přiměřeně dlouhému a srozumitelnému textu, čtenému nahlas i potichu
- vést je k zájmu o četbu naučnou i o četbu, která je jim citově blízká
- soustavnými i příležitostnými cviky vypěstovat jazykový cit žáka, tak aby se dovedl vyjádřit prostě, stručně a jasně slovem i písmem
- postupně vytvářet návyk vlastní kontroly ukončené práce
- vést žáky k používání různých přehledů, grafických znázornění
- osvojit si základy pravopisu určeného pro toto období

B) Charakteristika výuky

Cíle výuky českého jazyka jsou naplňovány:

- komunikační a slohovou výchovou
- čtením a literární výchovou
- psaním
- jazykovou výchovou
- dramatickou výchovou

V **kunikační výchově** se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), mluvit a rozhodovat se na základě vnímaných pokynů a přečteného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, učí se rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni. Tyto dovednosti jsou vytvářeny ve všech vyučovacích předmětech, které musí poskytovat dostatek prostoru k vyjadřování myšlenek a postřehů žáků k tomu, co se učí a co pozorují. Slovní zásoba je rozšiřována zejména využitím učiva prvouky, četby a vlastních zážitků. Při písemném vyjadřování se požaduje používat jednoduché věty o tom, co žáci prožili nebo co dobře znají.

Komunikačním a slohovým dovednostem je v tomto období vyučováno tak, aby byl podporován duševní rozvoj žáka a byla rozvíjena jeho individualita. Díky činnostnímu způsobu vzdělávání mají žáci dostatek příležitostí k tomu, aby hovořili, diskutovali, vyjadřovali se o tom, co pozorují, dělají, co právě zjišťují, co prožívají ve všech předmětech.

Pro rozvoj vyjadřovacích schopností využíváme:

- vyprávění
- rozhovory žáků k určitému tématu
- formulace otázek a odpovědí
- svobodného výběru způsobu vyjadřování
- jednoduchých popisů z písanek

Při výuce **čtení** v tomto období se snažíme naučit všechny žáky, i průměrně nadané, číst přiměřeně náročné, umělecké i naučné texty jasně, zřetelně a s porozuměním. Při čtení textu se obohacuje slovní zásoba žáků a rozvíjí se i jejich ústní vyjadřování. Při práci s texty se spojuje výcvik čtení s rozvojem vyjadřování, se vzděláváním v různých oborech i s výchovou žáků. Při prožívání literárních ukázek poznávají žáci život dětí i dospělých, učí se chápat a hodnotit jejich životní příběhy, činy, charaktery a lidské vztahy. Tím obohacují svůj citový

život. Žáci se při vyučování čtení učí esteticky prožívat a chápat přiměřené texty, později je výrazně číst, předčítat, přednášet, vyprávět, někdy i ilustrovat, něco podle popisu vyrobit, jindy text dramatizovat.

V **literární výchově** seznamujeme žáky s literární tvorbou vhodnou pro mladší školní věk včetně ilustrací.

Soustavně se rozvíjí ústní a písemné vyjadřování žáků, vytváří se a upevňují návyky žáků vyjadřovat myšlenky logicky, souvisle a mluvnicky správně. Více se využívá tichého čtení a žáci jsou vedeni k samostatné práci s textem. Dbáme na to, aby i tiché čtení žáků bylo uvědomělé, a proto při něm dáváme žákům takové úkoly, které nám umožní zjistit, zda žáci textu porozuměli. Pokračujeme v nácviku hlasitého čtení. Žáci se učí správně členit čtené věty, nejen podle interpunkce, ale i logickými pauzami, a také klást správný větný přízvuk.

Při výuce **psaní** v tomto období získají žáci správné psací dovednosti, základy čitelného, přiměřeně hbitého a úhledného rukopisu. Píší slova a texty vhodného a žákům přiměřeného obsahu, který vyjadřuje zkušenosti žáků nebo poznatky získané v jiných vyučovacích předmětech. Písanky se zaměřují na psaní s porozuměním.

V **jazykové výchově** se žáci učí prostě a jasně vyjadřovat spisovným jazykem, s využitím slovní zásoby odpovídající jejich věku a osvojují si základní pravopisné jevy. Dbá se na rozvoj jejich slovní zásoby a postupně se vytváří návyky správné spisovné výslovnosti. Jazykové vyučování má velký význam pro rozvoj myšlení žáků, neboť se při něm učí jazykové a pravopisné jevy pozorovat, srovnávat, třídit i zobecňovat. Ústní i písemné vyjadřování se rozvíjí v souvislosti s poznáváním skutečnosti, které děti obklopují. Žáci reagují na otázky a pokyny učitele, později vytvářejí souvislé projevy na témata blízká jejich zájmům a zkušenostem. V hodinách českého jazyka tohoto období nejsou ostré hranice mezi učivem mluvnice, slohového výcviku, literární výchovy a psaní. Je potřeba si uvědomovat vzájemnou prostupnost a propojenost těchto složek českého jazyka.

V 2. období základního vzdělání je úkolem zautomatizování základních pravopisných jevů z 1. vzdělávacího období. Dbáme na to, aby všichni žáci porozuměli významu slov. K tomu využíváme vjemy sluchové, zrakové i motorické. Do výuky zařazujeme pravidelná pravopisná a mluvnická cvičení. Dbáme na to, aby cvičení měla praktický ráz a žáci byli při cvičeních aktivní. Při vyučování pravopisu pravopisné jevy vždy odůvodňujeme. Žáky vedeme k praktickému používání mluvnických jevů. Jazykové dovednosti žáků se ve vyučování českého jazyka realizují v těchto složkách: zvuková stránka jazyka, slovní zásoba a tvoření slov, tvarosloví, skladba a pravopis.

Dramatická výchova rozvíjí tvořivost dětí a přispívá k obohacení jejich slovní zásoby. S její pomocí učíme žáky volně, beze strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v českém jazyce. Žáci se učí slušnosti, vzájemnému respektování i tvořivému řešení praktických situací. Při tom se učí cítit s druhými, vzájemně si pomáhat. Uplatňujeme ve výuce prvky etické výchovy.

Dramatická výchova v 1. období základního vzdělávání

Pomocí dramatické výchovy:

- rozvíjíme u dětí jejich tvořivost
- učíme je volně beze strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v českém jazyce a literatuře, ale i v dalších vyučovacích předmětech
- rozvíjíme a obohacujeme slovní zásobu žáků
- učíme žáky tvořivě řešit praktické problémy
- vedeme žáka k slušnosti a respektování spolužáků, rodičů i ostatních dospělých v jejich okolí
- žáci mohou prožívat různé situace, naučit se cítit s druhými a pomáhat si navzájem

U žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka je důležité rozvíjet jejich jazykové kompetence tak, aby bylo možné je plnohodnotně zapojit do výuky v běžných třídách. Druhý jazyk se oproti cizímu jazyku liší především významem v životě žáka, neboť jde o jazyk, na kterém je žák závislý z hlediska školní docházky a integrace do společnosti. V souvislosti s tím jsou v případě druhého jazyka také zvýšené nároky na míru rozvoje sociokulturní kompetence. Výuka se zpočátku zaměřuje především na výuku základních jazykových funkcí (pozdravy, poděkování, prosba apod.) a kompenzačních strategií (umí říct, že nerozumí, požádat o zopakování). Z komunikačního hlediska převládá v první fázi vyučování obvykle výuka mluvení a poslechu nad výukou čtení a psaní a výuka základní slovní zásoby nad výukou gramatiky. Specifikem češtiny jako druhého jazyka je především to, že je žák vystaven silné potřebě naučit se už na velmi nízké úrovni pokročilosti specifickou slovní zásobu, která je určující pro školní prostředí. Rozdíl mezi druhým a cizím jazykem je v neposlední řadě také v tom, že žák je velmi záhy vystaven různým variantám češtiny jak na rovině slovní zásoby, tak stylistické a fonetické. Jako podpůrný materiál lze využít Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. ročník

Předslabikářové období:

- přípravná zrková a sluchová cvičení

- poslech čtených a vyprávěných pohádek
- dramatizace jednoduchých pohádek
- memorování říkanek a básniček z paměti
- krátká vypravování žáků podle jejich zážitků a pozorování
- odpovědi na otázky
- náprava vadné výslovnosti nápodobou
- sluchová analýza a syntéza slabik ve slova (např. u boudy je p-e-s) Co to je?
- poznávání prvních souhlásek a samohlásek na začátku nebo na konci slova

S výukou čtení v tomto období úzce souvisí **psaní**:

- uvolňovací cviky
- základní návyky při psaní (uvolňuje si ruku, nacvičuje správné držení těla, držení psacího náčiní)
- příprava k psaní písmem (čáry, oblouky, ovály, kličky, vlnovky)

Slabikářové období:

- pokračování v rozvíjení vyjadřování žáků
- předčítání příběhů ze života dětí, z přírody, o zvířatech, propojování s výukou prvouky a výtvarné a hudební výchovy
- naslouchání příběhu, zapamatované vyjádřit mluveným, výtvarným nebo i pohybovým projevem
- vyjadřování individuálních pocitů z četby
- podporování správné výslovnosti
- učení základních pravidel, které by měli respektovat při rozhovoru
- výuka čtení - požadavek jasného zřetelného čtení s porozuměním uplatňujeme od čtení prvních slov
- čtení otevřených slabik a slov složených z písmen poznaných v předslabikářovém období
- činnosti s písmeny skládací abecedy
- čtení vět z poznaných slov
- postupné poznávání dalších hlásek a písmen
- správné čtení délky samohlásek
- čtení slabik, slov a krátkých vět
- čtení psacího písma

- čtení krátkých celků, obsahem dětem přiměřených se správnou intonací
- čtení s porozuměním v průběhu roku podporujeme tvořením vět s danými slovy, kresbou k některým slovům a větám, odpověďmi na otázky k obsahu jednoduché věty, plněním krátkých a jasných napsaných pokynů
- řazení ilustrací podle dějové posloupnosti

psaní:

- psaní písmen, slabik a krátkých slov s jednoduchými spoji
- opis a přepis písmen, slabik, slov a krátkých vět, náročnost vět je nutné volit podle individuálních možností žáků
- psaní snadných a foneticky jasných slov podle diktátu po předcházející sluchové analýze a syntéze

Očekávané výstupy

- skládá a rozkládá slova podle sluchu
- poznává jednotlivá písmena ve vztahu k nim odpovídajícím hláskám, rozlišuje písmo tiskací a psací
- skládá a čte všechny druhy slabik
- skládá a čte druhy slov
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje a opravuje výslovnost
- správně řadí slova ve větě, slabiky ve slově a hlásky ve slabice
- používá znaménka ve slovech i větách
- čte správně dlouhé a krátké samohlásky
- správně odpovídá na kontrolní otázky
- naslouchá pohádkám, příběhům, vypráví podle obrázkové osnovy, dramatizuje
- recituje básničky, zná říkadla, rozpočítadla
- porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti
- volí vhodné tempo řeči
- uvolňuje si ruku, dodržuje správné držení těla, správně drží psací náčiní
- píše správné tvary písmen, spojuje písmena a slabiky, píše interpunkční znaménka
- dodržuje správné pořadí písmen, píše podle diktátu slova a jednoduché věty
- píše velká písmena u vlastních jmen osob a na počátku věty
- zachovává hygienické a pracovní návyky automaticky

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- skládá a rozkládá jednoduchá slova
- čte otevřené slabiky
- rozumí krátkému předčítanému textu
- tvoří slabiky
- zvládá základní hygienické návyky se psaním
- opisuje a přepisuje slova
- převádí slabiky a jednoduchá slova z mluvené do psané podoby

2. ročník

čtení:

dokončení prvopočátečního čtení

- postupný přechod od vázaného slabikování k správnému plynulému čtení slov, jednoduchých vět a krátkých textů
- důraz na porozumění čtenému, odpovědi na otázky
- dodržování pomlky po tečce, přirozená intonace
- správné čtení předložek se slovem
- vyhledávání slov, určitých myšlenek apod. v přečteném textu

rozvoj čtenářských schopností

- správné a plynulé čtení krátkých i delších vět, nácvik správného dýchání při čtení
- čtení hlasité a tiché
- čtení textů délkou i obsahem přístupným věkům žáků
- při opakovaném čtení dbát na intonaci
- objasňování významu slov, čtení s porozuměním
- vyhledávání slov vyjadřujících určitý vztah nebo myšlenku
- vyprávění obsahu krátkého přečteného textu přiměřené obtížnosti
- vyjadřování obsahu textu obrázky a jejich řazení za sebou
- přednes krátkých básní s jasným obsahem, které se žáci učí nazpaměť
- plnění úkolů z čítanky, motivace žáků, práce podle rozhodnutí žáka
- vyprávění podle obrázků

- vyprávění o osobním pozorování a příhodách ze života
- spojení čtení se psaním a prvoukou, rozvoj komunikačních dovedností
- čtení přístupných dětských knih, vyprávění jejich obsahu, ilustrace ke knížce

psaní:

- procvičování tvarů písmen
- psaní slabik, slov a jednoduchých vět
- opis a přepis
- důraz na psaní s porozuměním
- první krátké písemné vyjadřování žákovských pozorování a zkušeností
- zařazování cvičení na rozvoj psacích dovedností i vyjadřovacích schopností užitých v mluvnickém projevu

jazyková výchova a základní pravopisné jevy:

- vyjádření myšlenky
- seznámení s abecedou (řazení podle abecedy)
- odpověď celou větou na otázky
- druhy vět
- tvoření vět s danými slovy a k dané situaci
- pravopis věty (velké začáteční písmeno, interpunkční znaménka na konci věty)
- slovo, slabika, hláska, písmeno, slovní význam
- samohlásky, souhlásky, dvojhlásky
- výslovnost a psaní krátkých a dlouhých samohlásek
- psaní a výslovnost slabik tvrdých
- psaní a výslovnost slabik měkkých
- psaní souhlásek uprostřed a na konci slov (znělé a neznělé)
- psaní skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- příprava na poznávání podstatných jmen a dějových sloves, zjišťování, která slova v souvislém textu označují osoby, zvířata nebo věci, a která slova vyjadřují, co osoby, zvířata a věci dělají
- vlastní a obecná jména
- čtení a psaní předložek
- příprava na poznávání vět jednoduchých a souvětí

- pořadí vět v textu
- slova souřadná, nadřazená, podřazená
- pořádek slov ve větě
- význam slabiky pro dělení slov

Témata pro rozvoj ústního a písemného vyjadřování žáků vybíráme hlavně z jejich života, z přírody, můžeme volit i témata o práci a hrách. Žáci mohou vypravovat své příběhy podle obrázků, podle společně sestavené osnovy i podle své fantazie. Ve 2. ročníku klademe důraz hlavně na ústní vyjadřování žáků. Dáváme jim dostatek prostoru, aby mohli své názory prezentovat, aby mohli o určitých jevech diskutovat a zdůvodňovat je. Důležitá jsou mluvní cvičení, která se dají do výuky českého jazyka zařazovat často.

Očekávané výstupy

- žák se vyjadřuje ústně i písemně, tvoří krátké souvislé projevy, píše jednoduché věty
- rozlišuje věty oznamovací, tázací, rozkazovací a přací
- řadí věty podle děje
- určí nadřazenost a podřazenost slov
- řadí slova ve větě tak, aby věta dávala smysl
- rozlišuje hlásky, výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek, psaní i-y po měkkých a tvrdých souhláskách
- vyjmenuje řadu písmen jdoucích po sobě, řadí slova podle abecedy
- zdůvodňuje a správně píše znělé a neznělé souhlásky uvnitř a na konci slov
- významově dělí slova na konci řádku
- aplikuje v praxi výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- seznámí se s názvy slovních druhů, poznává podstatná jména, slovesa a předložky v textu
- rozlišuje obecná a vlastní jména, procvičuje pravopis vlastních jmen, osob a zvířat
- užívá slušné oslovení, prosbu a poděkování
- dodržuje posloupnost děje na základě pozorování
- pojmenuje předměty a jejich vlastnosti
- přechází k plynulému čtení textu bez slabikování
- čte s porozuměním nahlas i potichu
- spojuje obsah textu s ilustrací
- čte pohádky, knihy o přírodě, věcech, vypráví o nich

- píše písmena a číslice podle normy psaní
- správně spojuje písmena a slabiky
- používá znaménka ve slovech i větách
- opisuje a přepisuje jednoduché texty, užívá velká písmena ve slovech i ve větě

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- čte s porozuměním jednoduché texty (nahlas)
- pamatuje si jednoduché říkanky
- reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací
- dodržuje správné pořadí písmen ve slově
- seznámí se s názvy slovních druhů
- rozlišuje všechna písmena velké a malé abecedy
- opisuje a přepisuje krátké texty podle jeho schopností
- rozlišuje psaní i-y po měkkých a tvrdých souhláskách podle tabulky
- sluchově rozliší di, ti, ni – dy, ty, ny, dě, tě, ně.....

3. ročník

čtení:

rozvoj čtenářských dovedností

- správné, plynulé a uvědomělé čtení krátkých vypravování, ukázek z knih, básní, bajek, pohádek
- výrazné čtení krátkých vypravování a básní
- tiché čtení (bez pohybu rtů) krátkých textů s jednoduchým dějem
- rozlišování prózy a veršů
- vyhledávání slov, výrazů, vlastních jmen v přečteném textu – orientace v textu
- sestavování obrázkových osnov krátkého vypravování nebo přečteného článku a vyprávění jednoduchého příběhu podle nich
- vymýšlení názvů pro části povídek
- vyprávění pohádek i vymýšlení pohádek žáků
- krátké vyprávění vlastního zážitku – krátké převyprávění zážitků kamaráda
- výrazný přednes krátkých básní nebo krátkých příběhů, které se žáci učí z paměti

- čtení dětských knih přiměřených věku – zapsání a pamatování si jména autora, názvu knihy, vyjádření obrázkem nebo několika větami toho, co žáka z knihy zaujalo do čtenářského deníku
- osvojování si dovedností odpovídat na otázky k obsahu přečtené knihy - porozumění textu
- besedy o knihách – umí zhodnotit knihu, seznámit s ní spolužáky
- seznámení s autory dětských knih, dětskými ilustrátory (návštěva knihovny, beseda s autory)

psaní:

- upevňování správných tvarů písmen
- kontrola vlastního projevu
- úprava zápisu
- vyplňování formulářů
- dopis, adresa
- dodržování úhlednosti písma při postupném zrychlování psaní
- dodržování základních hygienických návyků při psaní

jazyková výchova:

opakování z předešlého ročníku

- věta, slovo, slabika, písmeno
- činnosti s abecedou
- pravopis věty
- výslovnost a psaní krátkých a dlouhých samohlásek a slabik
- psaní slov s tvrdými a měkkými slabikami
- psaní skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě samostatně, ve slovech i slovních spojeních
- psaní souhlásek uprostřed a na konci slov (znělé, neznělé)

učební látka, se kterou se žáci 3. ročníku nově seznamují nebo ji rozšiřují:

- základní skladební dvojice, věta jednoduchá a souvětí, spojování vět
- význam slov, nauka o slově – slovo a skutečnost, synonyma, opozita, slova příbuzná, spisovná a nespisovná, hanlivá a lichotná
- obojetné slabiky
- vyjmenovaná slova

- procvičování pravopisu základních vyjmenovaných slov a jasně z toho vyplývajících slov příbuzných, užívaných v životě - porozumění významu slov a slovních spojení
- pravopis vlastních jmen - jednoduché typy
- seznámení se slovními druhy a jejich rozlišování v základním tvaru
- užívání správných gramatických tvarů podstatných jmen a sloves v mluveném projevu
- poznávání podstatných jmen, jako pojmenování osob, zvířat, věcí, vlastností a dějů (rod, číslo a pád)
- poznávání sloves (osoba, číslo, čas)

slohová výchova:

- jazykové prostředky
- členění jazykového projevu
- otázky a odpovědi
- souvislé jazykové projevy
- vypravování
- popis
- osnova
- společenský styk a jeho formy

Očekávané výstupy

- žák čte plynule věty a souvětí, člení text
- čte rychle, s porozuměním, předčítá, využívá čtenářské dovednosti
- chápe četbu jako zdroj informací
- vypráví pohádky, povídky, dramatizuje, domýšlí příběhy, vyjadřuje své postoje k přečtenému
- orientuje se v textu dětských knih, charakterizuje literární postavy, vyjadřuje své postoje ke knize
- píše čitelně, úhledně, přiměřeně rychle
- provádí kontrolu vlastního projevu
- napíše krátký dopis, adresu, pozdrav
- vyplní lístek, telegram
- třídí slova podle významu, vyhledává slova souznačná a protikladná
- rozlišuje slabiky, hlásky, určuje počet slabikování - vyslovuje slova se správným přízvukem

- pamětně zvládá vyjmenovaná slova, používá vědomosti v praktických cvičeních
- určí ve větě podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa, předložky
- skloňuje podstatná jména, rozlišuje číslo jednotné a množné, rod mužský, ženský a střední
- uvědoměle praktikuje pravopis, psaní vlastních jmen měst, vesnic, hor a řek
- určí osobu, číslo a čas, časuje slovesa v čase přítomném, minulém a budoucím
- sestaví nadpis a člení projev
- pojmenovává předměty a děje, tvoří otázky
- vypravuje podle obrázků
- popisuje ústně i písemně jednoduché předměty a činnosti
- je schopen využít jednoduchou osnovu
- požádá o informaci, podá stručné informace (i telefonicky), uvítá návštěvu a rozloučí se, sděluje přání, pozdravy, píše pohlednice, dopis,

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- žák čte jednoduché věty a souvětí
- čte s porozuměním
- vypráví pohádky, dramatizuje, domýšlí příběhy
- orientuje se v textu
- píše čitelně
- opisuje a přepisuje text podle jeho možností
- napíše krátký vzkaz
- vyhledává protikladná slova
- rozlišuje slabiky, hlásky, uvědomuje si délku samohlásek
- umí pracovat se základní řadou vyjmenovaných slov, i-y doplní s pomocnou tabulkou
- pozná základní slovní druhy
- ovládá pravopis vlastních jmen osob
- vyjmenuje slovesné osoby
- vypravuje jednoduchý příběh podle obrázků
- zvládá jednoduchý popis
- umí telefonovat, zvládá základní společenského chování

4. ročník

komunikační a slohová výchova:

a) čtení a práce s textem, komunikační dovednosti:

- správné a plynulé čtení uměleckých a krátkých naučných textů
- správný přízvuk slovní a větný, výslovnost, přirozená intonace
- tvorba otázek k přečtenému textu
- tiché čtení
- tvorba otázek žáků k přečtenému textu, kontrola porozumění obsahu čteného
- vystižení hlavní myšlenky textu a sestavení krátké osnovy
- vyprávění obsahu krátkého textu podle připravené osnovy
- příprava krátkých sdělení, reprodukce obsahu sdělení, procvičování se zřetelem k zapamatování si podstatných informací
- pozorné a soustředěné naslouchání přiměřeně dlouhému čtenému textu nebo mluvenému projevu, žáci se učí ptát na to, čemu neporozuměli nebo co nepostrehli, odpovídají si navzájem, vytváří se prostor pro vzájemnou komunikaci
- dodržování pravidel slušnosti při vzájemné komunikaci (učit se naslouchat, neskákat druhému do řeči, zdvořile se oslovovat)

b) slohová výchova - ústní a písemný projev

- dodržování hygienických zásad při psaní, správná technika psaní
- sledování úhlednosti a čitelnosti písemných projevů
- opis a přepis textů s uvědoměním obsahu psaného (čtenářský deník, čtení, zápisy - projekty)
- volné psaní na zadané téma

Připravené náměty pro praktická slohová cvičení:

- krátký vzkaz, telegram, jednoduché sdělení, dopis - adresa
- popis postupu práce, popis domu, popis osoby
- členění textu na odstavce
- vyprávění
- telefonické a písemné vzkazy
- psaní dopisu podle připravené osnovy
- vyplňování dotazníku - přihláška čtenáře do knihovny

jazyková výchova:

- nauka o slově
- rozlišování slov spisovných od nespisovných
- slova pozitivně citově zabarvená a slova vulgární
- stavba slova, kořen, předpona a přípona
- rozlišování předpon od předložek
- vyjmenovaná slova, slova příbuzná - zautomatizování
- slovní druhy - rozlišování v základním tvaru
- podstatná jména - rod, číslo, pád (opakování)
- podstatná jména - skloňování všech rodů - vzory pro skloňování (nové učivo)
- slovesa - tvar určitý a neurčitý, jednoduché a složené tvary sloves, zvrtná slovesa, časování sloves
- stavba věty - věta jednoduchá a souvětí (rozlišování souvětí od jednoduchých vět a určování jejich počtu v souvětí)
- základní skladební dvojice - holý podmět a přísudek
- shoda přísudku s podmětem, pravopis v koncovkách přičestí minulého - seznámení

literární výchova:

- odlišení veršů a prózy, rozlišování uměleckého a naučného textu žáky
- recitace básní, přednes krátkého textu
- povídání o knihách a spisovatelích
- ilustrace, které nás zaujaly a proč
- oblíbení hrdinové dětských seriálů
- knihy, které mohou doporučit k přečtení a proč
- vyprávění o divadelním představení a filmu
- vyhledávání informací v dětských časopisech a encyklopediích
- seznamování se s literárními pojmy: pověst, povídka, autor, hlavní postavy, film, televizní inscenace, próza, poezie, báseň, bajka

Očekávané výstupy

- využívá vhodných jazykových prostředků
- sestavuje osnovu, tvoří nadpisy, člení text na odstavce

- dodržuje následnost dějové složky
- sestavuje popisy práce, popis osoby, popis děje
- sestavuje telegram, telefonuje, píše dopis a adresu
- žák užívá různé podoby slova, rozlišuje slova podle významu, rozpozná slova spisovná a nespisovná, poznává slova citově zabarvená - slova mazlivá i hanlivá
- kořen slova, rozlišuje část předponovou, příponovou
- rozpoznává předpony a předložky, pravopis jejich psaní
- uvědoměle používá i, y po obojetných souhláskách
- poznává slovní druhy ohebné, neohebné
- skloňuje podstatná jména
- vyhledává infinitiv v textu, určuje osobu, číslo a čas, časuje slovesa v oznamovacím způsobu
- určuje větu jednoduchou a souvětí, spojuje jednoduché věty v souvětí spojovacími výrazy
- určuje podmět a přísudek
- píše i, y v přičestí minulém
- ovládá pravopis vlastních jmen států, ulic, zeměpisných názvů
- čte správně, uvědoměle, plynule a dostatečně rychle, přirozeně intonuje, používá správný přízvuk slovní i větný, člení věty, dbá na sílu a barvu hlasu
- vyhledává informace v učebnicích, encyklopediích a slovnících, využívá poznatků z četby v další školní činnosti
- čte potichu delší texty, reprodukuje obsah těchto textů
- dramatizuje, domýšlí literární příběhy
- vyjadřuje své pocity z četby
- využívá školní knihovnu, vede čtenářský deník

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- dokáže sestavit děj podle textu
- zvládá jednoduchý popis osoby i předmětů
- sestaví jednoduchou osnovu
- napíše krátký dopis, doplní adresu
- pozná slovní druhy (podst.jm., příd.jm., číslovky, slovesa, předložky, spojky)
- vyjmenuje pády podstatných jmen (s pomocí přiřadí pád k podst.jm.)

- určí rod a vzor podts.jmen pomocí tabulky
- vyjmenuje slovesné osoby, časuje slovesa)
- pozná větu jednoduchou a souvětí
- určí základní skladební dvojici
- s pomocí učitele doplní i-y u sloves v přičestí minulém
- ovládá pravopis vlastních jmen
- čte delší texty, správně intonuje
- čte potichu text, reprodukuje jeho obsah
- dramatizuje jednoduchý literární příběh
- vede jednoduchý čtenářský deník

5. ročník

komunikační a slohová výchova:

a) čtení a práce s textem, komunikační dovednosti:

- práce s textem – schopnost vybrat vhodný nadpis
- na základě přečteného textu posoudí pravdivost, nepravdivost tvrzení
- vyhledá v textu odpověď na zadanou otázku
- vystihne hlavní myšlenku textu (př. rozpozná manipulativní záměr v reklamě)
- seznamují se s hlavní myšlenkou textu, učí se vyhledávat podstatná fakta
- čte s porozuměním (potuchu i nahlas – volí náležitou intonaci, frázuje)

b) slohová výchova - ústní a písemný projev

- dodržování hygienických zásad při psaní, správná technika psaní
- volné psaní na zadané téma
- sestaví jednoduchý slohový útvar (adresa, zpráva, vzkaz, oznámení, pozvánka)
- posoudí úplnost slohového útvaru
- sestaví z vět příběh
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něho důležitá fakta
- seznamuje se slohovými útvary
- sestavuje vyprávění
- sestavuje popis předmětu (zvířete, osoby) a popis pracovního postupu
- učí se sestavovat osnovu vypravování
- tvoří dopis

Připravené náměty pro praktická slohová cvičení:

- krátký vzkaz, telegram, jednoduché sdělení
- popis postupu práce, popis domu, popis osoby
- členění textu na odstavce
- vyprávění podle osnovy
- tvoření osnovy dle vypravování
- telefonické a písemné vzkazy
- psaní dopisu podle připravené osnovy, sestavování dopisu
- vyplňování dotazníku - přihláška čtenáře do knihovny

jazyková výchova:

- nauka o slově
- rozlišování slov spisovných od nespisovných
- slova pozitivně citově zabarvená a slova vulgární
- vyhledávání vícevýznamových slov v textu + vysvětlení jejich významu
- píše skupiny bě, bje, pě, vě, vje, mě, mně
- psaní předložek s, se / z, ze
- pravidla užití předpon s, z, vz
- stavba slova - určí kořen, část příponovou, část předponovou
- rozliší slova příbuzná a tvary slova
- seznamuje se s pojmy slovo základové, odvozené a slovotvorný základ
- vyjmenovaná slova, slova příbuzná - zautomatizování
- učí se rozpoznat slovní druh vyznačeného slova ve větě (kromě částic)
- u podstatných jmen určuje pád, číslo, rod, vzor
- automatizace používání podstatného jména ve správném tvaru v mluveném i psaném projevu (koncovky podstatných jmen)
- rozlišuje přídavná jména
- rozděluje přídavná jména na měkká a tvrdá (určuje koncovky přídavných jmen)
- seznamuje se s přídavnými jmény přivlastňovacími a jejich koncovkami
- stupňování přídavných jmen
- seznamuje se s druhy a jejich tvary zájmen a číslovek
- určuje slovesný způsob (u oznamovacího způsobu určuje čas)

- vyhledává základní skladební dvojici
- určuje podmět a přísudek
- seznamuje se s pojmy (podmět nevyjádřený, několikanásobný)
- vyhledává ve větě určovací skladební dvojice
- rozlišuje větu jednoduchou a souvětí
- přiřazuje větný vzorec k souvětí (doplňuje čárky do zadaného textu)
- spojí věty v souvětí pomocí vhodného spojovacího výrazu
- pokouší se aplikovat pravidla shody přísudku s podmětem
- věta přímá a nepřímá

literární výchova:

- zpracuje stručné sdělení o přečtené knize a zapisuje do čtenářského deníku
- přednese a volně reprodukuje vlastní text na dané téma
- přiřazuje úryvek k danému žánru (řešení v nabídce)
- rozhodne zda je ukázka pověst, bajka, pohádka, poezie nebo próza
- užívá pojmy rým, verš, sloka

Očekávané výstupy

- dodržuje následnost dějové složky
- žák užívá různé podoby slova, rozlišuje slova podle významu, poznává slova citově zabarvená - slova mazlivá i hanlivá
- kořen slova, rozlišuje část předponovou, příponovou
- uvědoměle používá i, y po obojetných souhláskách
- seznámení s pravidly psaní předložek s, se / z, ze
- umí zdůvodnit psaní předpon s, z, vz
- určuje slovní druhy, zná jejich vzory, využívá je v gramaticky správných tvarech a mluveném projevu
- určuje slovesný způsob (u způsobu oznamovacího i čas)
- určuje větu jednoduchou a souvětí, spojuje jednotlivé věty v souvětí spojovacími výrazy
- píše správně i, y ve shodě přísudku s podmětem
- píše i, y v přičestí minulém

- čte správně, uvědoměle, plynule a dostatečně rychle, přirozeně intonuje, používá správný přízvuk slovní i větný, člení věty, dbá na sílu a barvu hlasu
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytvoří krátký mluvený či psaný projev
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- vede správně dialog, telefonický rozhovor
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- píše správně i, y v koncovkách podstatných jmen a přídavných jmen měkkých a tvrdých
- seznamuje se, se stupňováním přídavných jmen
- seznamuje se, se skloňováním osobních zájmen (důraz na zájmeno já a jeho tvary mě/mně)
- vyhledává informace v učebnicích, encyklopediích a slovnících, využívá poznatků z četby
- dramatizuje, domýšlí literární příběhy
- dovede ohodnotit literární postavu, rozpozná motiv jejího konání
- recituje, dramatizuje text
- vyhledává v naučných textech podstatné informace
- pokouší se o vytvoření vlastního textu (básnička, příběh)
- dovede rozlišit základní literární pojmy (uvede jednoduché příklady)
- určuje větu přímou a nepřímou

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích
- má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování
- v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči
- popíše jednoduché předměty, činnosti a děje
- opisuje a přepisuje jednoduché texty
- píše správně a přehledně jednoduchá sdělení
- píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy
- ovládá hůlkové písmo a tvoří otázky s odpověďmi
- pozná podstatná jména a slovesa
- dodržuje pořádek slov ve větě

- pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího
- rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik
- určuje samohlásky a souhlásky
- seřadí slova podle abecedy
- správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě
- správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky
- dramatizuje jednoduchý příběh
- vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek
- čte krátké věty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy
- určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti
- rozlišuje prózu a verše
- rozlišuje pohádkové prostředí od reálného
- ovládá tiché čtení
- orientuje se ve čteném textu

Průřezová témata ČJ - 1. - 5. ročník

Osobnostní a sociální výchova

osobnostní rozvoj

rozvoj schopností poznávání: smyslové vnímání - zrak, sluch, hmat, cvičení paměti, pozornosti, problémové úlohy, rébusy, rozvoj slovní zásoby

sebepoznání a sebepojetí: dramatické hry - já a moje tělo, popis osoby, zvířete, věci, vztahy v rodině, sebehodnocení svých znalostí a úspěchů

seberegulace a sebeorganizace: řešení samostatných úkolů, „odhad schopností“, tiché čtení, moje role ve dvojici, ve skupině

psychohygiena: tělovýchovné chvílky, relaxační cvičení, hudba jako zklidňující prvek, dechová cvičení

kreativita: tvoření vět na daná slova, dovyprávění příběhů, vymyšlené příběhy, užití prvků dramatické výchovy, čtení s porozuměním, otázky a odpovědi k textu

sociální rozvoj

poznávání lidí: poznávání lidí, poznávání a soužití ve třídním kolektivu, seznamování s dospělými pracovníky školy, popis a charakteristika osob

mezilidské vztahy: seznámení se s pravidly chování ve škole, snaha o její dodržování, rozpoznání, co je správné a co ne, pomoc druhému, využití pohádkových textů - „dobro x zlo“, využití prvků dramatické výchovy

komunikace: monolog x dialog – jeho pravidla, dramatizace textů, pantomima, scénky – pozdrav, prosba, omluva, umět o něco požádat, poděkovat, odmítnout

kooperace a kompetice: spolupráce ve dvojicích, ve skupině, náhodné vazby, rozdělení rolí

morální rozvoj

řešení problému a rozhodovací dovednosti: společné řešení problému v rámci třídy - „porota ze žáků“ - vynesení rozsudku, modelové situace - nacvičování

hodnoty, postoje, praktická etika: právo říci svůj názor mají všichni (naslouchání druhých, slušná forma komunikace)

Výchova demokratického občana

občanská společnost a škola: znát jméno školy, adresu, účast na akcích školy

občan, občanská společnost a stát: znát svá práva a povinnosti, umět nést odpovědnost za své činy

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá: vyprávět o dovolené v zahraničí, pohledy, fotografie, využít olympijských her a jiných mezinárodních setkání

objevujeme Evropu a svět: my v cizině x cizinci v naší vlasti, měště, cizí jazyk, národní zvyky a tradice, písně, tance, jídla

jsme evropané: členství v EU

Multikulturní výchova

kulturní difference: jedinečnosti každého – vyprávění o sobě, co rád dělám, zvyky rodin – trávení Vánoc, Velikonoc, poznávání našich kulturních památek – výlety

lidské vztahy: hodnocení mezilidských vztahů v přečtených textech, srovnání se skutečností ve třídě, v rodině, využití pohádek – hodnocení vlastností pohádkových postav

multikulturalita: využití slovenské literatury – rozdíly a shody

Environmentální výchova

Ekosystémy: jsme součástí přírody, pozorování a ochrana svého okolí

základní podmínky života

lidské aktivity a problémy životního prostředí

vztah člověka k prostředí: třídění odpadu ve škole, úklid okolí školy, ochrana zvířat a životního prostředí – využití textu v učebnici

Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností:

kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: práce s dětskými časopisy – rozvíjení vkusu

interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: sloh – tvorba zprávy, sestavení oznámení

stavba mediálních sdělení: pozvánka na školní akce

Tematické okruhy produktivních činností:

tvorba mediálního sdělení

práce v realizačním týmu

Anglický jazyk

A) Výchovně vzdělávací cíle

- motivovat žáky k zájmu o anglický jazyk, učit se vnímat a napodobovat melodii a rytmus anglického jazyka
- poznávat a prakticky používat základní pravidla výslovnosti
- naučit žáky základní slovní zásobu z jim blízkých oblastí (činnosti s obrázky nebo předměty)
- naučit žáky jednoduchá základní pravidla gramatiky a základní zdvořilostní fráze
- základní fráze a obraty procvičovat s pomocí CD a manuálních činností zahrnutých v pracovním sešitě
- s pomocí obrázků nebo předmětů vytvářet a obměňovat první krátké rozhovory
- rozumět jednoduchým pokynům v anglickém jazyce a reagovat na ně

- vést žáky k získání schopnosti číst s porozuměním přiměřené jednoduché texty v anglickém jazyce
- získávat první poznatky o zemích, kde se mluví anglicky
- postupně začít chápat význam znalosti pro život
- aktivní účastí žáka na výuce anglického jazyka ho vést ke schopnosti jednoduše komunikovat s využitím prvních poznatých slov a frází
- upevňování vědomostí získané ve 3. ročníku, což jsou základy anglického jazyka
- nacvičovat porozumění jednoduchým otázkám v anglickém jazyce a reakci na ně
- vést žáka ke schopnosti představit se ústně i písemně v anglickém jazyce a jednoduše vysvětlit kdo je, kde žije, co má rád

B) Charakteristika výuky

Žáci anglického jazyka v 1. období tvoří úvod do cizojazyčného vzdělávání žáků. Proto je v tomto období nejdůležitější probuzení zájmu o výuku angličtiny a vytváření pozitivního vztahu k učení cizímu jazyku. Při výuce je třeba pracovat s vhodnými učebnicemi a pomůckami zpracovanými přiměřeně k věku dítěte. V tomto období se snažíme, aby žák porozuměl vyslechnutému sdělení, uměl ho opakovat, aby uměl použít naučená slova v jednoduchém spojení, aby dovedl základní slova a jednoduché věty přečíst a slova i zapsat, popřípadě k nim nakreslit obrázek. Výklad pravidel gramatiky je omezen na nezbytně nutné minimum potřebné k tvorbě jednoduchých vět. Slovní zásoba je volena především z okruhu zájmů dětí tohoto věku. Slova jsou vázána do vzájemných souvislostí. Upevňování, procvičování a využití slovní zásoby v jednoduchých větách spojujeme vždy s činnostmi s konkrétním předmětem, obrázkem – s tzv. názorem, a to v každé hodině. Využíváme zvukových nahrávek, anglických říkanek a písniček, z nichž některé se žáci učí zpaměti.

C) Obsah učiva

3. ročník

- odlišné hlásky – jejich fonetický přepis pro čtení výslovnosti v učebnici (ve slovníku), například ve slovech: black, white, a dog, the dog, three
- odlišná výslovnost hlásek, které známe z češtiny, například ve slovech: red, a pig, a kitten, a teddy, I have, is
- odlišný pravopis – náhled do problematiky, která bude uceleně vyučována v dalších ročnících
- člen jako součást podstatného jména: počítatelná a nepočítatelná podst. jména

- podstatná jména – množné číslo pravidelných podstatných jmen: the toys, the cats
- osobní zájmena
- některá zájmena přivlastňovací: my, your
- spojení přídavného + podstatného jména: a little dog, a big house
- spojení zájmena přivlastňovacího + podstatného jména: my teddy, my doll
- spojení číslovky základní + podstatného jména: one cat, two cats
- základní slovesa – časování nepravidelného slovesa to be, časování nepravidelného slovesa to have
- základní předložky: in, on, under
- věty oznamovací – větné vzory: I have a cat. This is a cat. |It is on the table. There is a book.
- pokyny: Open your book! Sit down'
- věty tázací – obrácený slovosled: She is. - Is she?

Očekávané výstupy

- žák pozdraví při setkání a loučení
- požádá o něco a poděkuje, umí specifikovat určitý počet
- jednoduše objedná nejběžnější jídlo a pití v restauraci
- naváže konverzaci s novým kamarádem – cizincem, představí se a zeptá se na jméno, zeptá se na věk a řekne svůj, řekne co má a co nemá rád
- čte s porozuměním jednoduchý text
- rozumí jednoduchému pokynu a dovede ho splnit
- z paměti reprodukuje několik básniček, říkanek a písniček v angličtině
- vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby
- rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje
- rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova
- pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění
- používá abecední slovník

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- - multisenzoriální výstup (pouze přes sluchové a zrakové vnímání, zapojení pohybu)
- - pozdravy, poděkování
- - je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka – příprava na Aj

- - zvládá opakovat jednoduché věty

4. ročník

- opakování základních dovedností ze 3. ročníku
- nahrazování podmětu zájmeny: he, she, it, they
- přivlastňovací zájmena
- užití this x that
- užití this x these
- tvary slovesa to be, vytváření otázek a vět záporných
- vazba there is, there are
- číslovky 0 – 100 a jejich použití pro vyjádření stáří, adresy, telefonního čísla
- přivlastňovací pád (číslo jednotné a číslo množné – seznámení)
- podstatná jména látková, nepočitatelná
- přítomný čas průběhový (kladná oznamovací věta, tvoření otázky)
- předložky místa in, on, under, next to, on the left, in the middle, on the right)
- sloveso can + otázka, zápor
- sloveso to wear
- oblečení
- fráze, které se používají při nakupování
- měsíce v roce
- roční období
- světové strany
- volný čas
- jídlo
- ovoce, zelenina
- hračky
- rodina
- prostředí, ve kterém žijeme (the Czech Republic, Hajnice, Prague, a city, a town, a village, the country, a house)
- nejběžnější věci kolem nás
- nejběžnější přídavná jména
- základní slovesa
- jednoduché pokyny

Očekávané výstupy

- žák pozdraví, představí se, zeptá se na jméno, národnost, věk, říká, jak se daří
- tvoří množné číslo podstatných jmen, popíše předmět - velikost, barvu, polohu
- upevňuje si znalost hláskováním , pracuje se slovníky
- pozdraví, osloví učitele, určuje předměty ve třídě, reaguje na pokyny učitele
- užívá vazbu there is/are
- časuje sloveso to be v obou číslech, vytvoří zápor a otázku se slovesem to be
- seznamuje se s přítomným časem průběhovým, s tvořením otázek a záporných vět
- popíše části těla, svoje oblečení
- používá vazbu I am wearing, zná odpověď na otázku What are you wearing?
- zná číslovky do 100
- umí přiřadit k osobnímu zájmenu zájmeno přivlastňovací
- používá přivlastňovací zájmena v jednoduchých větách
- popíše jednotlivé místnosti v domě
- sdělí co umí a neumí dělat, zda umí nebo neumí hrát na určitý hudební nástroj, jaké sporty umí a neumí hrát
- popíše některá domácí zvířata
- odpoví na otázku Where is...? Where are...?
- zná předložky místa in, on, under, next to
- rozumí pokynům on the left, in the middle, on the right
- vyjmenuje anglicky měsíce v roce, roční období
- seznamuje se s vánočními tradicemi a zvyky
- seznamuje se základními anglickými frázemi při nakupování
- seznamuje se s tvořením přivlastňovacího pádu
- vnímá rozdíl mezi this x these
- pojmenuje ovoce, zeleninu a další vybraná jídla
- řekne jaké jídlo má a nemá rád
- seznamuje se a rozumí jednoduchému pracovnímu postupu při přípravě jídla
- seznamuje se s podstatnými jmény u kterých se neužívá člen a, an – seznamuje se slovy, kde se k pojmenování používá some
- pojmenuje světové strany

- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu
- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace o sobě, rodině o tom co má rád a co umí
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, jeho rodiny atd.
- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojeným tématům
- rozumí jednoduchým, krátkým textům z běžného života (vizuální opora)
- napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině atd.

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- nácvik mluvení - What's your name ?
- číslovky 0 – 10, vyjmenuje anglickou abecedu
- nejbližší rodina, přání k narozeninám - písnička
- zvířata, popis základních částí těla
- věci kolem nás
- základní přídavná jména, potraviny
- dny v týdnu (seznámení)
- základní slovesa
- jednoduché pokyny
- pozdravy a poděkování

5. ročník

- slovosled anglické věty
- zvuková a grafická stránka jazyka – fonetické znaky (pasivně)
- základní výslovnostní návyky
- vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tématických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- opakování učiva 4. ročníku
- sloveso to be (long and short forms)

- sloveso to have got
- přivlastňovací zájmena
- sloveso can/can't
- přítomný čas prostý v kladné oznamovací větě
- přítomný čas prostý v kladné oznamovací větě – 3. osoba, č. j.
- přítomný čas prostý v záporné oznamovací větě s důrazem na 3 osobu, č. j.
- přítomný čas prostý v otázce – s důrazem na 3 osobu, č. j.
- přítomný čas průběhový v kladné oznamovací větě, záporné větě a tvoření otázky (now, at the moment)
- seznamuje se s podmínkami užití přítomného času prostého x přítomného času průběhového
- předložky at, on, in, under, in front of, opposite, next to, behind, between
- time – určování času, denní plán, rozvrh hodin
- tvoření otázek s Who/What/When/Where/How/Why

Očekávané výstupy

- aktivně používá tvary slovesa to be
- upevňuje si přítomný čas průběhový a prostý
- chápe rozdíl v užití přítomného času prostého a přítomného času průběhového
- častuje sloveso have got + vytvoří větu zápornou, otázku
- používá 3. osobu, č. j. zápor, otázku u slovesa have got
- používá vazbu I like, I don't like
- používá vazbu can/can't
- pojmenuje dny v týdnu
- požádá v obchodě o zboží
- zeptá se na cenu
- napíše anglické datum
- vytvoří množné číslo u nepravidelných podstatných jmen
- popíše obrázek pomocí vazby there is, there are
- umí se zeptat kolik je hodin, umí odpovědět na tuto otázku
- umí krátce pohovořit o svém dnu ve škole a o svém volném čase
- seznamuje se s poslechem – doplňuje chybějící slova v textu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu

- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života
- vyplní osobní údaje a formuláře
- vnímá rozdíl mezi zvukovou a grafickou podobou jazyka
- podle návodu dovede vytvořit vyprávění o svém denním plánu, vytvoří časový rozvrh a dokáže to převést do 3 osoby., č. j.
- umí vyjmenovat vyučovací předměty a použít je ve větě
- umí vytvořit vlastní rozvrh hodin

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- nácvik mluvení v jednoduchých větách
- číslovky 0 – 20, vyjmenuje anglickou abecedu – pomocí tabulky vyhláskuje svoje jméno
- nejbližší rodina, přání k narozeninám - písnička
- barvy
- umí odpovědět na otázku: What is your favourite colour? How old are you? What is your favourite animal?
- základní přídavná jména, potraviny
- měsíce v roce (seznámení)
- roční období (seznámení)
- jednoduché pokyny
- předložky místa on, in, under

Průřezová témata AJ - 3. - 5. ročník

Osobnostní a sociální výchova

osobnostní rozvoj

rozvoj schopností poznávání: komunikace v anglickém jazyce, umět popsat druhy sportu, vyjádřit jejich oblibu a naopak, cvičení pozornosti, hra s počítačovými programy

sebepoznání a sebepojetí: dramatické hry-já a moje tělo, popis osoby, zvířete, věci

seberegulace a sebeorganizace: řešení samostatných úkolů, moje role ve dvojici, ve skupině

psychohygiena: střídání různých forem práce a aktivní zapojování se do těchto činností

kreativita: čtení s porozuměním, otázky a odpovědi k textu

sociální rozvoj

poznávání lidí: vzájemná spolupráce, rozhovory a konverzace na daná témata

mezilidské vztahy: vzájemná pomoc při společném řešení situací, umět vcítit se podle možností do různých skupin, např. hodnocení či posuzování výkonů a tvořivosti svých spolužáků

komunikace: konverzace na daná témata, skupinové dialogy, tvorba otázek a odpovědí, prosba, omluva, umět o něco požádat, poděkovat, odmítnout

kooperace a kompetice: spolupráce ve dvojicích, ve skupině,

morální rozvoj

řešení problému a rozhodovací dovednosti: společné řešení problému v rámci třídy, umění komunikovat

hodnoty, postoje, praktická etika: právo říci svůj názor mají všichni (naslouchání druhých, slušná forma komunikace), zamyslet se nad tím, kým bych chtěl být a proč

Výchova demokratického občana

občanská společnost a škola:

občan, občanská společnost a stát: Velká Británie a USA, hlavní města, prezidenti

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá: porovnání znalostí o ČR a Velké Británii. Jaké známe další státy Evropy?

objevujeme Evropu a svět: přísloví, říkanky, hrátky v anglickém jazyce

jsme evropané: informace o České republice

Multikulturní výchova

kulturní difference: jedinečnosti každého – vyprávění o sobě, co rád dělám, zvyky rodin – trávení Vánoc, Velikonoc, poznávání našich kulturních památek – výlety

lidské vztahy: základní vazby v rodině

multikulturalita: „anglická“ a „americká“ angličtina

Environmentální výchova

ekosystémy: pozorování svého okolí, zvířata v daných společenstvech

lidské aktivity a problémy životního prostředí: čtvero ročních období

vztah člověka k prostředí: vztah ke svému domovu, městu, zemi

Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností:

kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: práce s dětskými časopisy

interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: tvorba zprávy, sestavení oznámení

stavba mediálních sdělení: pozvánka na školní akce

Tematické okruhy produktivních činností:

tvorba mediálního sdělení: tvorba pozvánky na narozeniny, minulý čas prostý

práce v realizačním týmu: jednoduchý popis

5.2 Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vzdělávací oblast je v 1. - 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu matematika

Matematika

A) Výchovně vzdělávací cíle

- osvojování základních matematických pojmů na základě aktivních činností každého žáka
- důraz na porozumění základním pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům
- využívání zkušeností žáků z domova i ze života kolem nich
- prostor pro aktivní projev žáka-vymýšlení úloh žáky, využití jejich zájmů, komunikace mezi žáky, efektivní využívání osvojených poznatků
- grafické projevy žáka-od kresleného obrázkového názoru k náčrtům
- postupné osvojování prvních matematických pojmů, početních výkonů, postupů, základů jazyka matematiky a způsobů jejich užití
- činnostní rozšíření číselného oboru, utvrzení představy o desítkové soustavě
- využívání schopností žáků objevovat za vedení učitele další nové matematické poznatky na základě pozorování a rozlišování, vyvozovat závěry, pokoušet se o zobecňování

- postupné zdokonalování přesnosti matematického vyjadřování
- zařazování praktických činností (měření, odhady, vzdálenosti) s cílem získání správných představ a zručnosti
- spojování nových poznatků v matematice s vědomostmi žáků získanými v běžném životě
- využívání matematických poznatků a dovedností žáky v praktickém životě
- věnování času nápadům žáků, jejich dotazům, ukázkám různých způsobů řešení úloh
- vytváření předpokladů pro rozvíjení logického myšlení
- vytváření obměn slovních úloh
- podporovat schopnost žáků rozumět grafickým schémátům a tabulkám
- praktické osvojování základních poznatků z geometrie

B) Charakteristika výuky

Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel. Matematika rozvíjí pozornost, vytrvalost, schopnost rozlišovat, objevovat, vytvářet různé situace. Žáci se učí svoji práci kontrolovat, srovnávat, učí se sebedůvěře, slovně i písemně vyjadřují výsledky svého pozorování. S vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat.

Vzdělávací oblast matematika je tvořena čtyřmi tematickými okruhy:

a) číslo a proměnná:

- postupné osvojování aritmetických operací (porovnávání, zaokrouhlování, sčítání, odčítání, násobení, dělení)

b) závislosti a vztahy:

- uvědomování si změny a závislosti známých jevů
- porovnávání velikosti věcí a čísel
- pochopení změny – zvětšení, zmenšení, růst, pokles
- práce s tabulkami, diagramy, grafy

c) geometrie v rovině a prostoru

- objevování, rozlišování a určování základních geometrických rovinných a prostorových útvarů
- hledání geometrických útvarů ve svém okolí a jejich pojmenovávání
- měření délky, poznávání základní jednotky délky
- grafický projev

- základy rýsování

d) slovní úlohy

- řešení jednodušších úloh z reálného světa, analyzování reálných situací, pochopení problémů, třídění údajů, řešení problémů a formulace odpovědi
- řešení slovních úloh formou individuálních činností

Zdůrazňujeme potřebu častého zařazování počítání z paměti, a to po celé první období základního vzdělávání. Při počítání s malými čísly by nikdy nemělo být počítání z paměti nahrazováno písemným počítáním.

C) Obsah učiva

1. ročník

- vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru
- přirozená čísla 1 až 5 – numerace, vidění počtu věcí do 5
- rozklady čísel
- tvoření slovních úloh žáky
- porovnávání počtu věcí
- sčítání a odčítání přirozených čísel spojené s manipulačními činnostmi (do 5)
- slovní úlohy doplněné příkladem (do 5)
- přirozená čísla 1 až 10 – numerace, vidění počtu věcí do 10
- rozklady přirozených čísel do 10
- sčítání a odčítání přirozených čísel v oboru do 10, názorné zavedení pomocí činností
- jednoduché slovní úlohy ze života řešené na základě manipulace s věcmi i penězi
- orientace v prostoru (před, za, vedle, vpravo, vlevo, dole nahoře)
- automatizace spojů sčítání a odčítání do 10
- porovnávání počtu věcí, porovnávání čísel pomocí zápisu znamének nerovnosti
- přirozená čísla do 20 – numerace
- sčítání a odčítání v 2. desítce s využitím analogie s 1. desítkou (bez přechodu přes desítku), analogie musí vyplynout z individuálních činností žáků
- vztahy o několik více, o několik méně
- slovní úlohy ze života (obor do 20)

- poznávání geometrických tvarů, rovinných obrazců a těles – využití vhodných stavebnic, stavby podle předlohy i podle fantazie
- vyvození sčítání a odčítání s přechodem přes desítku

Výuka matematiky má v 1. ročníku činnostní charakter. Vysvětlování početních výkonů se v 1. a 2. r. provádí na základě činností se skupinami předmětů. Názornému počítání slouží též jednoduché obrázky a značky kreslené dětmi. Při vytváření pojmu čísel a početních výkonů se přechází k připraveným pomůckám (kolečka, peníze, vystřižené obrázky) až ke kreslenému názoru v pracovních sešitech a názoru demonstračnímu. Také vytváření slovních úloh a jejich obměny vychází z věcného názoru, především je však třeba využívat individuálních žákovských zkušeností. Velmi vhodným tématem slovních úloh je obchodování spojené s manipulací s pomůckou „papírové mince a bankovky“. Matematika celého prvního ročníku je vyučována hlavně v souvislosti s učivem prvouky, ale také v souvislosti s učivem českého jazyka (vymýšlení slovních úloh, vytváření otázek, vyjadřování se k činnostem). Podle podmínek školy se mohou děti ve vyučování seznamovat s prací na počítači a využívat v matematice jednoduché počítačové programy a hry obsahující procvičování vidění počtu věcí, přiřazování čísla k určitému počtu věcí, porovnávání počtu věcí a čísel a též procvičování početních výkonů. Vhodných počítačových her a programů lze využívat k procvičování učiva nejen matematiky, ale i dalších vyučovacích předmětů.

Očekávané výstupy

- žák zapíše čísla 0 – 20, rozlišuje číslice tiskací a psací
- doplní chybějící čísla v řadě
- podle obrázku rozhoduje o vztahu více, méně
- spočítá prvky daného souboru do 20 včetně
- vytvoří skupinu s daným počtem prvků
- sčítá a odčítá v oboru 0 – 10, 10 – 20
- řeší slovní úlohy s porovnáváním čísel
- řeší slovní úlohy se sčítáním a odčítáním v oboru 0 - 20 bez přechodu desítky
- řeší slovní úlohy vedoucí ke vztahům o x-více, méně v oboru do 20
- žák porovnává přirozená čísla
- zobrazí číslo na číselné ose
- žák se orientuje v prostoru, rozlišuje pojmy před, za, vpravo, vlevo, nahoře, dole
- porovnává předměty podle velikosti, používá pojmy menší, větší, stejný, nižší, vyšší

- žák rozezná geometrické tvary: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh
- rozpozná krychli, kvádr, válec, kouli na modelech ze stavebnice, najde i příklad těchto tvarů ve svém okolí

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- zapíše čísla 0 – 20
- doplní chybějící čísla v řadě vzestupné
- spočítá prvky daného souboru do 10 včetně, do 20 s případnou pomocí
- sčítá a odčítá v oboru do 10, v oboru do 20 pouze s názornou pomocí
- řeší slovní úlohy podle obrázku, odpověď píše ve zkrácené verzi nebo ji nepíše
- zobrazí číslo na číselné ose
- rozlišuje základní pojmy nahoře, dole, před, za
- porovnává předměty podle velikosti
- rozezná geom. tvary – trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh

2. ročník

- opakování učiva z 1. ročníku:
 - rozklady čísel do 10
 - numerace do 20
 - porovnávání čísel
 - automatizace spojů sčítání a odčítání do 20
 - jednoduché slovní úlohy spojené s názorem
- sčítání a odčítání s přechodem přes desítku vyvozené v 1. ročníku
- přirozená čísla do 100 – numerace – vytváření představ čísel na základě názoru:
 - posloupnost přirozených čísel
 - počítání po desítkách, počítání po jednotkách v různých desítkách
 - čtení a zápis čísel, číselná osa
 - porovnávání čísel
 - zaokrouhlování čísel na desítky na základě práce s číselnou osou
- sčítání a odčítání v oboru do 100
 - sčítání a odčítání násobků 10
 - přičítání jednociferných čísel k celým desítkám i jejich odčítání od celých desítek (40+6, 80-7)

- sčítání a odčítání v jednotlivých desítkách s využitím analogie s počítáním v 1. desítkce vyplývající z individuálních činností žáků s pomůckami ($42+7$, $76-4$)
 - sčítání a odčítání s přechodem desítek ($59+5$, $35-7$)
 - sčítání a odčítání dvojciferných čísel ($33+42$, $76-35$), počítání s „penězi“
 - vytváření jednoduchých slovních úloh k jednotlivým typům příkladů na sčítání a odčítání (využití při obchodování)
- názorné zavedení násobilky 2,1,0,3,4,5, které je odvozeno z opakovaného přičítání stejných čísel
 - činnosti vedoucí k pochopení násobilky a jejímu procvičování
 - slovní úlohy, které vedou k pochopení úsudku několikrát více (s využitím peněz)
 - geometrické tvary rovinné a prostorové, hry s tvary, modelování, rozlišování modelů těles i geometrických tvarů ve svém okolí
 - rozvíjení prostorové představivosti – stavebnice, soubory krychlí apod.
 - rovné a křivé čáry
 - praktické měření délek, jednotky délky: metr, centimetr
 - jednotky času (hodina, minuta), poznávat, kolik je hodin na hodinách ručičkových i digitálních, orientace v čase

Výuka matematiky ve 2. ročníku má i nadále činnostní charakter. Všechny činnosti a počtářské dovednosti získané v 1. ročníku se využívají a dále rozvíjejí. Pokračuje též rozvoj řečových dovedností žáků. Postupně se u žáků vytváří dovednost matematického vyjadřování. Číselný obor se rozšiřuje do 100, hlavně na základě manipulací s „penězi“ a za využití obrázkového názoru. Zdůrazňuje se řešení slovních úloh, neboť při jejich řešení se rozvíjí logické myšlení žáků a současně se upevňují a automatizují početní výkony. Matematické dovednosti se ve 2. ročníku rozšiřují o početní operaci násobení, která je vyvozována na základě činností s konkrétním názorem. Násobení má přitom žák možnost objevit z opakovaného sčítání. Spoje násobílek 2 a 5 se v podstatě připravují již od 1. ročníku při opakovaném přičítání určitého čísla. Ve 2. ročníku tuto zkušenost využijeme. Na základě činností žáci pochopí princip násobení a později i to, jak lze násobilky využít v praktickém životě. Geometrie ve 2. ročníku má motivační charakter. Je především zaměřena na hry s prostorovými a rovinnými tvary. Průpravou pro pozdější provádění náčrtů v geometrii je ve 2. ročníku kreslení různých rovných a křivých čar. Měření délek se provádí na konkrétních předmětech.

Očekávané výstupy

- žák sčítá a odčítá do 20 s přechodem přes desítku (8+6, 16-9)
- spočítá prvky souboru do 100 (včetně)
- vytvoří konkrétní soubory (na počítadle, penězi, ve čtvercové síti), s daným počtem prvků do 100
- porovnává čísla do 100, používá symboly $>$, $<$, $=$
- zaokrouhlí dané číslo na desítky
- orientuje se na číselné ose
- sčítá a odčítá dvojciferné a jednociferné číslo v oboru do 100 s přechodem přes desítku
- užívá sčítání a odčítání při řešení praktických úloh
- řeší slovní úlohy s porovnáváním čísel do 100
- řeší slovní úlohy vedoucí ke sčítání a odčítání v oboru do 100
- řeší slovní úlohy s využitím vztahů o x-více, o x-méně, v oboru do 100
- užívá spoje násobitek 0, 1, 2, 3, 4, 5
- dělí v oboru násobitek 1, 2, 3, 4, 5
- řeší slovní úlohy na násobení a dělení
- řeší slovní úlohy se dvěma početními výkony (např. násobení, sčítání)
- řeší jednoduché slovní úlohy se vztahy x-krát více, x-krát méně
- rozezná časové jednotky hodina, minuta, sekunda
- čte časové údaje na různých typech hodin (i digitálních), sleduje např. délku vyučovací hodiny, přestávky, dobu snídane, oběda, večere, délku spánku
- kreslí křivé a rovné čáry
- rýsuje úsečku
- změří délku úsečky na centimetry
- porovnává úsečky
- rozezná geometrická tělesa v praxi
- vymodeluje krychli, kvádr, kouli, válec

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- sčítá a odčítá do 20 bez přechodu desítky
- sčítá a odčítá do 20 s přechodem desítky pouze s názornými pomůckami

- vyjmenuje číselnou řadu do 100 vzestupnou
- porovnává čísla, používá symboly $<$ $=$ $>$
- počítá do 100 po desítkách
- sčítá a odčítá desítky
- řeší jednoduché slovní úlohy
- umí odříkat násobilkové spoje
- násobí a dělí s pomocí násobkové tabulky
- kreslí křivé a rovné čáry
- umí použít pravítko, narýsuje přímku
- změří délku úsečky
- poznává tělesa

3. ročník

- opakování učiva z 2. ročníku
 - počítání do 20 s přechodem přes desítku
 - numerace do 100
 - sčítání a odčítání v oboru do 100
 - slovní úlohy vedoucí k sčítání a odčítání i k porovnávání o několik více, o několik méně
 - sčítání a odčítání do 100, příklady typu $36+17$, $65-28$
- slovní úlohy vedoucí k porovnávání rozdílem
- násobení a dělení v oboru násobílek do 100, automatizace spojů
- slovní úlohy vedoucí k násobení a dělení a rozlišování úsudku několikrát více, několikrát méně
- užití závorek v příkladech se dvěma početními výkony
- přirozená čísla v oboru do 1000 - numerace
- posloupnost přirozených čísel, počítání po stovkách, desítkách, jednotkách
- čtení a zápis čísel
- práce s číselnou osou
- porovnávání čísel
- zaokrouhlování čísel na stovky, na desítky
- sčítání a odčítání v oboru do 1000
- sčítání a odčítání z paměti

- seznámení s písemným sčítáním dvou trojčiferných čísel, odhady výsledků
- seznámení s písemným odčítáním dvou trojčiferných čísel, kontrola výpočtu sčítáním
- dělení se zbytkem
- slovní úlohy s jedním početním výkonem a jejich obměny, zápis
- slovní úlohy se dvěma početními výkony
- rýsování přímek, vzájemná poloha (rovnoběžky, různoběžky), průsečík přímek
- bod ležící na přímce a mimo přímku, úsečka a její označení, odhadování a měření délky
- jednotky délky (metr, centimetr, kilometr)
- jednoduché převody délek
- čtverec a obdélník - náčrty
- rozvoj prostorové představivosti (stavby z krychlí)
- tělesa - poznávání geometrických tvarů
- jednotky času (hodina, minuta, sekunda), jednoduché převody, orientace v čase

Očekávané výstupy

- žák čte a píše trojčiferná čísla
- vytvoří soubor s daným počtem prvků do 1000, vyznačí čísla na řádovém počítadle
- zakreslí obraz daného čísla na číselné ose
- porovnává čísla do 1000
- používá sčítání a odčítání v oboru do 1000 při řešení praktických úloh
- písemně sčítá a odčítá dvě trojčiferná čísla, provádí kontrolu svého výpočtu
- řeší slovní úlohy na porovnávání dvou trojčiferných čísel, sčítání a odčítání dvou trojčiferných čísel, na vtahy o x -více, o x -méně
- užívá spoje všech násobílek
- násobí z paměti dvojčiferné číslo jednociferným v jednoduchých případech (příklad 16×4)
- dělí dvojčiferné číslo jednociferným mimo obor násobílek, určí neúplný podíl a zbytek
- řeší slovní úlohy vedoucí k násobení dvojčiferného čísla jednociferným a dělení dvojčiferného čísla jednociferným
- odhadne výsledek, řeší slovní úlohy vedoucí k užití vztahů x -krát více, x -krát méně
- zaokrouhlí čísla na desítky, stovky
- označí bod, krajní body úsečky, průsečík dvou přímek
- změří délku úsečky s přesností na milimetry

- sestrojí úsečku dané délky s užitím jednotky milimetr
- provede odhad délky vzdálenosti
- převede jednotky délky (např. km na m, m na cm atd.)
- vypočítá obvod trojúhelníku sečtením délek jeho stran
- rozená rozdíl mezi bankovkou a mincí
- umí využít matematické operace při nákupu
- dokáže zkontrolovat vrácené peníze

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- žák čte trojčíferná čísla
- vyznačí čísla na řádovém počítadle
- zakreslí obraz daného čísla (celé stovky) na číselné ose
- porovnává čísla do 1000 (celé stovky)
- písemně sčítá a odčítá dvojčíferná čísla
- násobí a dělí s pomocí tabulky (všechny spoje)
- zaokrouhlí čísla na desítky
- označí bod, krajní body úsečky
- změří délku úsečky
- sestrojí úsečku dané délky na cm
- převede jednotky délky pomocí tabulky
- vypočítá obvod trojúhelníku sečtením délek jeho stran
- uplatňuje mat. znalosti při manipulaci s drobnými penězi

4. ročník

- Opakování z 3. ročníku
 - posloupnost čísel, jejich čtení a psaní, práce s číselnou osou, porovnávání a zaokrouhlování čísel v oboru do 1000
 - pamětné sčítání a odčítání
 - upevňování a automatizace násobilkových spojů
 - pamětné násobení dvojčíferného čísla jednocíferným
 - záměna činitelů
 - dělení se zbytkem
 - řešení slovních úloh, úsudkové počítání

- práce s tabulkami a diagramy

Číselný obor 0 – 1 000 000

- přirozená čísla, celá čísla, zlomky
- čtení a zápis čísel, číselná osa
- zápis čísel v desítkové soustavě, počítání po statisících, desetitisících
- porovnávání čísel do 1 000 000, řešení jednoduchých nerovnic
- zaokrouhlování čísel na sta tisíce, deseti tisíce, tisíce, sta, desítky
- sčítání a odčítání čísel v daném oboru
- vztahy mezi sčítáním a odčítáním
- násobení a dělení čísel v daném oboru, vztahy mezi násobením a dělením
- pamětné násobení a dělení jednociferným číslem
- písemné násobení jednociferným a dvojciferným činitelem, kontrola výpočtu
- práce s kalkulačkou, provádění kontroly
- písemném dělení jednociferným dělitelem, kontrola násobením
- pořadí početních výkonů
- slovní úlohy na porovnávání čísel, na početní výkony, na vztahy o x-více, o x-méně, x-krát více, x-krát méně
- užívání závorek
- diagram, zjišťování údajů z diagramu, sestavení jednoduchého diagramu
- celek, část, zlomek
- polovina, čtvrtina, pětina, desetina, pomocí obrázků určovat části celku
- řešení a vytváření slovních úloh k určování poloviny, čtvrtiny atd.
- vytvoření celku z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny atd.
- jednoduché příklady sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- orientace v problematice peněz a cen a k odpovědné správování osobního rozpočtu, příjmy a výdaje domácnosti, způsoby placení, úspory, půjčky

Geometrie

- vzájemná poloha přímek v rovině, rovnoběžky, různoběžky, průsečík, kreslení a rýsování rovnoběžek a různoběžek, vyznačování průsečíku

- kolmice, kolmost, rýsování kolmice pomocí trojúhelníku s ryskou
- kružnice, kruh, střed a poloměr kružnice, rýsování kružnice s daným středem a s daným poloměrem
- osa souměrnosti, určování os souměrnosti, překládání papíru na obrázcích, souměrné tvary
- rovnoramenný trojúhelník, rovnostranný trojúhelník
- souměrné útvary ve čtvercové síti, konstrukce souměrného útvaru ve čtvercové síti
- síť kvádrů a krychle, modelování kvádrů a krychle ze sítě, síť kvádrů a krychle rozložením krabičky
- obvod čtverce a obdélníku
- obsah čtverce a obdélníku
- jednotky obsahu

Očekávané výstupy

- žák počítá do 1 000 000 po statisících, desetitisících, tisících
- porovná čísla do 1 000 000 a řeší nerovnice
- zaokrouhlí čísla na sta tisíce, deseti tisíce, tisíce, sta, desítky
- rozkládá čísla v desítkové soustavě
- pamětně sčítá a odčítá čísla
- písemně sčítá a odčítá
- pamětně násobí a dělí čísla do 1 000 000 jednociferným číslem
- písemně násobí jednociferným a dvojciferným činitelem
- písemně dělí jednociferným dělitelem, provádí odhad a kontrolu svého výpočtu
- provádí kontrolu pomocí kalkulačky
- zjistí údaje z diagramu, sestaví jednoduchý diagram
- řeší slovní úlohy vedoucí k porovnávání čísel, provádí početní výkony s čísly v daném oboru, řeší slovní úlohy se vztahy o x-více, o x-méně, x-krát více, x-krát méně
- řeší slovní úlohy na dva až tři početní výkony
- názorně vyznačí polovinu, čtvrtinu celku
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- řeší jednoduché slovní úlohy na určení poloviny, třetiny, čtvrtiny atd.
- porovnává zlomky se stejným jmenovatelem
- sečte a odečte zlomek se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel

- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty (seznámení, spíše v 5. ročníku)
- orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy
- určí vzájemnou polohu dvou přímek
- sestrojí rovnoběžku s danou přímkou
- sestrojí kolmici pomocí trojúhelníku s ryskou k dané přímce
- narýsuje kružnici s daným středem a daným poloměrem
- pozná souměrný útvar
- nakreslí souměrný útvar
- určí osu souměrnosti překládáním
- určí obvod čtverce a obdélníku
- určí obsah čtverce a obdélníku
- nakreslí síť kvádrů a krychle
- vymodeluje kvádr a krychli z dané sítě

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000
- sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla
- násobí a dělí v oboru do 100
- zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky
- tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
- zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy
- rozeznává sudá a lichá čísla
- používá kalkulátor
- určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích
- provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času
- znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary
- měří a porovnává délku úsečky
- sestrojí kolmice
- určí osu souměrnosti překládáním papíru
- pozná základní tělesa

- vypočítá obvod mnohoúhelníků sečtením délek jeho stran
- řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na mat.postupech
- používá peníze v běžných situacích
- odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze
- uplatňuje mat. znalosti při manipulaci s drobnými penězi

5. ročník

- Opakování ze 4. ročníku
 - provádí písemné operace 0 – 100 000
 - provádí písemné operace 0 – 1 000 000
 - opakování římské číslice
 - dělení se zbytkem v oboru násobilky
 - písemné sčítání a odčítání včetně kontroly, správný zápis čísel pod sebe
 - dodržování pravidel pro pořadí operací v oboru přirozených čísel
 - násobení dvojciferným a trojciferným číslem v četně kontroly
 - dělení jednociferným číslem včetně kontroly
 - čte a zapisuje čísla do milionů
 - využití rozvinutého zápisu čísla do statisíců
 - porovnávání čísel do statisíců
 - zaokrouhlování čísel do statisíců
 - orientace na číselné ose
 - porozumění textu jednoduché slovní úlohy a její řešení
 - formulace odpovědí k získaným výsledkům
 - využívání názorných obrázků k určování $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{10}$ celku

Nové učivo

- seznamuje se s přirozenými čísly většími než 1 000 000 (čtení, zapisování, porovnávání v desítkové soustavě)
- znak – pro zápis celého záporného čísla, poloha na číselné ose
- písemné násobení čtyřciferným číslem
- písemné dělení dvojciferným číslem
- zaokrouhlování do 1 000 000
- práce s římskými čísly
- odhadování a kontrola výsledků v oboru přirozených čísel

- řešení a tvoření slovních úloh (jednoduché a složené)
- komutativní a asociativní zákon (úlohy se závorkami)
- využití rozvinutého zápisu čísla vyšší než 1 000 000
- vysvětlení a znázornění vztahu mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života
- vyjádření celku z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny
- porovnávání zlomku se stejným jmenovatelem
- sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem pomocí názorných obrázků
- zápis početních operací se zlomky
- vysvětlení a znázornění vztahu mezi celkem a jeho částmi vyjádřenou desetinným číslem
- čtení a zápis desetinného čísla
- porovnávání desetinných čísel
- seznámení s tvořením základních diagramů, vyhledávání dat z tabulky či diagramů
- čtení a orientace v jízdním řádu, jednotky času

Geometrie

Opakování 4. ročníku

- rýsování kružnice a části kružnice s daným poloměrem
- rozeznávání základních rovinných útvarů
- používá pravítko s ryskou a dvě pravítka
- rýsování kolmic, rovnoběžek, různoběžek
- rýsování rovnostranného i pravoúhlého trojúhelníku
- konstrukce pravoúhlých rovinných útvarů
- výpočet obvodu trojúhelníku, čtverce, obdélníku
- výpočet obsahu čtverce, obdélníku
- převody jednotek (délky, hmotnosti, obsah)
- osa úsečky
- osově souměrné útvary

Nové učivo

- tabulky, grafy, diagramy
- souřadnice bodů

- grafy a soustava souřadnic
- tělesa seznámení s výpočtem povrchu (krychle, kvádr)
- upevnění pojmu trojúhelníková nerovnost
- seznámení s pojmy úhel, ramena úhlu, vrchol úhlu
- jednotek obsahu – prohloubení učiva (ar, hektar, km^2)
- obsahy a obvody složitějších obrazců
- čtverec obdélník a jeho úhlopříčky
- trojúhelník a pojmy odvěsna, přepona
- osově souměrné tvary
- krychle a kvádr
- seznámení s pojmy čtyřúhelník, pětiúhelník a šestiúhelníku
- konstrukce šestiúhelníku
- stavba z krychlí

Očekávané výstupy

- používá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání , násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla
- provádí odhady
- kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší jednoduché a složené slovní úlohy
- modeluje a určuje část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovnává, sčítá, odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- čtení zápisu desetinného čísla a vyznačení desetinného čísla na číselné ose
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy
- narýsuje základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici)
- užívá jednoduché konstrukce
- sčítá a odčítá úsečky (graficky)
- obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osou souměrnosti útvaru překládáním papíru

- seznámení s nestandardními aplikačními úlohami a problémy
- seznamuje se s význam znaku – pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- s dopomocí tabulky ovládá malou násobilku
- čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose numerace do 1 000
- sčítá a odčítá z paměti i písemně dvojčíselná čísla
- zvládne s názorem řady násobku čísel 2 až 10 do 100
- zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách
- tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
- zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy
- rozeznává sudá a lichá čísla a používá kalkulátor
- vyhledá a rozšíří jednoduchá data (údaje, pojmy a podobně dle návodu)
- orientuje se a čte v jednoduché tabulce
- určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích
- provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času
- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi
- řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejich řešení nemusí být závislé na matematických postupech

Geometrie

- znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary
- měří a porovnává délku úsečky
- vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí osu souměrnosti překládáním papíru
- pozná základní tělesa

Průřezová témata – Matematika 1. - 5. ročník

Osobnostní a sociální výchova

osobnostní rozvoj

rozvoj schopností poznávání: rozvoj pozornosti při získávání nových poznatků z nového učiva a při jeho procvičování rozvíjení smyslového vnímání, rozvoj dovednosti zapamatování (Geometrie – hmat a zrak: geometrické tvary a tělesa, Aritmetika – dovednost zapamatování, pozornost a soustředění: obor pamětného i písemného sčítání, odčítání, násobení a dělení, číselné řady, řešení problémů – slovní úlohy)

sebezpoznání a sebepojetí: rozvíjení vztahu ke vzdělání, pozitivní přístup k získávání znalostí

seberegulace a sebeorganizace: u všech typů příkladů využití sebekontroly pomocí zkoušky, u slovních úloh zkontrolování si postupu řešení a nepodléhání panice (sebeovládání) při špatném vyřešení úlohy, při delší časové práci se naučit si rozdělit čas, naučit se nést důsledky svého uvažování, nenechat se zmást

psychohygiena: rozvíjení schopnosti nepodléhat stresům z neúspěchu, ale snažit se jim předcházet, vyhledání pomoci při řešení potíží (práce s pomocnými kartami a tabulkami: vzorce, tabulka násobků apod.), relaxační hry

kreativita: rozvíjení schopnosti uplatnit své nápady při řešení slovních úloh, tvoření vlastních slovních úloh, zajímavých příkladů, hlavolamu

sociální rozvoj

poznávání lidí: vzájemné poznávání se v třídním kolektivu, při práci dvojic a skupin

mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy v kolektivu, cvičení tolerance a pochopení pro slabší spolužáky, při práci skupin a dvojic: rozvíjení schopnosti pracovat s různými žáky, respektování práce druhých, vzájemná pomoc při řešení úloh

komunikace: rozvíjení schopnosti komunikovat s žáky a učitelem při řešení matematických cvičení

kooperace a kompetice

rozvíjení schopnosti pracovat ve skupině: koordinace práce, společné řešení problému, respektovat vedoucího skupiny, hodnocení spolupráce; při soutěžích se učit etické zvládání situací – nepodvádět, zvládat neúspěch, nepovyšovat se

morální rozvoj

řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání úkolů vyplývajících z učiva, cvičení dovednosti řešit vzniklé problémy – různá řešení, pomoc druhých; dokázat v učivu navázat na učivo již osvojené, umět si stát za svým rozhodnutím

hodnoty, postoje, praktická etika: při práci si uvědomovat svoji zodpovědnost, hlavně při práci skupin; spoléhat se na sebe i na ostatní, spravedlivé hodnocení práce svoji i druhých, cvičení pozitivních vztahů ke spolužákům – ohleduplnost, tolerantnost, pomoc

Výchova demokratického občana

občanská společnost a škola: umět sdělit otevřeně svůj názor při řešení úloh, sdělovat svůj názor, respektovat názor (nápad) někoho jiného, aktivní zapojení do řešení daných úkolů

občan, občanská společnost a stát: odpovědný přístup k přípravě na hodinu (práva a povinnosti)

principy demokracie jako formy a způsobu rozhodování: využití prvků demokracie i v hodinách matematiky – řád, norma

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá: využití vlastních zkušeností (práce s grafy, tabulkami, převody délkových jednotek)

objevujeme Evropu a svět: tvoření a řešení slovních úloh, tabulek a grafů

jsme Evropané: poznávání cizích měn, zejména euro (event. převody měn)

Multikulturní výchova

kulturní difference: respektování spolužáků

lidské vztahy: rozvíjení schopnosti spolupráce s ostatními v třídním kolektivu, na společné práci se podílí všichni bez rozdílu pohlaví, tolerance všech žáků, uplatňování slušného chování

etnický původ

multikulturalita: vzájemné obohacování se ve třídě – naslouchání druhým

Environmentální výchova

ekosystémy

základní podmínky života: voda – využití při slovních úlohách o spotřebě vody v domácnosti, spojit s ochranou vody a jejím šetřením, v geometrii převod jednotek objemu; energie – elektrická energie a její hodnota, šetření elektrické energie (slovní úlohy o domácnosti, práce s grafy a tabulkami)

lidské aktivity a problémy životního prostředí: odpady a hospodaření s odpady – druhotné suroviny - slovní úlohy související se sběrem papíru, množství nasbíraných kg ve třídě, škole, porovnávání nasbíraného množství – tabulky, grafy, diagramy, v geometrii převody jednotek hmotnosti

vztah člověka k prostředí

5.3 Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

Tato vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu

Informatika

A) Výchovně vzdělávací cíle

- seznamovat žáky se základními funkcemi počítače
- uvědomovat si úlohu rychlých informací v dnešním moderním světě
- umět správně komunikovat telefonem (pevná linka, mobil)
- ukázat, jak se dají v současnosti využít informační a komunikační technologie
- naučit se svoje soubory informací vytvářet, ukládat a opět vyhledávat
- seznámit se s tím, jak přijímat a odesílat zprávy e-mailem
- učit žáky pracovat s textem a obrázkem v textovém editoru
- poznat možnost získávání a předávání informací pomocí internetu
- upozornit žáky na kyberšikanu

B) Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Informatika je vyučován ve 4. a 5. ročníku po jedné vyučovací hodině týdně. Časová dotace byla posílena z disponibilní časové dotace, neboť jsme si vědomi důležitosti získání ICT gramotnosti našimi žáky. Výuku orientujeme tak, aby žáci dovednosti a znalosti získávali výhradně na základě individuálních nebo maximálně dvoučlenné

skupinové práce s počítači. Žáci si prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat. Postupně si rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat řešení. Žáky tyto činnosti vedou k získání základních znalostí a dovedností z oblasti práce s ICT technologiemi výhradně uživatelského charakteru tak, aby je mohli dále rozvíjet na 2. stupni základního vzdělávání. Cílem naší práce je vybavit žáka takovými kompetencemi, které mu umožní ICT technologie v budoucnu cílevědomě využívat při učení a později též při organizaci svého života. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem pro uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesí a zájmové činnosti.

C) Obsah učiva

4. ročník

Základy práce s počítačem

- základní pojmy informační činnosti-informace, informační zdroje, informační instituce
- struktura, funkce a popis počítače a přídavných zařízení, pojmy hardware, software
- zapnutí a vypnutí počítače
- ovládání klávesnice a myši
- operační systémy a jejich základní funkce (pracovní plocha, práce s ikonami)
- instalace aktualizací, seznámení s novými technologiemi
- multimediální využití počítače
- jednoduchá údržba počítače
- zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým užíváním výpočetní techniky
- řešení technických problémů s digitálním zařízením – problémy s připojením, program bez odezvy, špatné nastavení

Vyhledávání informací a komunikace

- historie a vývoj informací
- vyhledávání informací – encyklopedie, knihy
- vývojové trendy informačních technologií
- vyhledávání informací - internet
- základní způsoby komunikace (e-mail, telefonování)
- metody a nástroje vyhledávání informací

- formulace požadavku při vyhledávání na internetu

Zpracování a užití informací

- základní funkce textového a grafického editoru

Očekávané výstupy

- žák umí zapnout a vypnout počítač
- žák využívá základní funkce počítače
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
- chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím, ukládá data ve vhodném formátu, usměrňuje svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či jejich zneužití
- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty, vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě
- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
- komunikuje pomocí internetu
- pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru
- poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
- programování, kódování, práce s roboty
-

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- ovládá základní obsluhu počítače, rozliší pojmy hardware a software
- dodržuje pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou, ukládá a spravuje data ve vhodném formátu
- komunikuje pomocí internetu nebo jiných běžných komunikačních zařízení, pracuje v online prostředí
- pracuje s výukovými a zábavními programy podle pokynu
- rozpozná typické závady a chybové stavy počítače a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu
- usměrňuje svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či jejich zneužití

5. ročník

Základy práce s počítačem

- základní pojmy informační činnosti-informace, informační zdroje, informační instituce
- struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení
- operační systémy a jejich základní funkce – nabídka Start, složky a soubory
- multimediální využití počítače
- jednoduchá údržba počítače
- zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým užíváním výpočetní techniky
- řešení technických problémů s digitálním zařízením – problémy s připojením, program bez odezvy, špatné nastavení
- programování, kódování, práce s roboty

Vyhledávání informací a komunikace

- vývojové trendy informačních technologií
- základní způsoby komunikace (e-mail, telefonování)
- seznámení s internetem, bezpečnost na internetu, IP adresa, odkazy, metody zabezpečení přístupů k datům, nebezpečné aplikace a systémy, zabezpečení digitálních zařízení a dat (hesla)
- sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu na internetu, nesmazatelnost dat
- metody a nástroje vyhledávání informací – vyhledávače (google, seznam, centrum)
- formulace požadavku při vyhledávání na internetu

Zpracování a užití informací

- základní funkce textového a grafického editoru
- Malování – kreslení čar, práce s barevnou paletou, vkládání textu, kopírování obrázků, uložení obrázku
- Word – psaní a orientace na klávesnici, úpravy textu, kopírování textu a obrázků, uložení dokumentu
- využití vyhledaných informací ve výuce (přírodověda, vlastivěda)

Očekávané výstupy

- žák využívá základní funkce počítače
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
- chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím, ukládá data ve vhodném formátu, usměrňuje svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či jejich zneužití
- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty, vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě
- ví, co je internetový prohlížeč
- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
- komunikuje pomocí internetu (email)
- pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru
- používá nástroje z nabídky
- poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- ovládá základní obsluhu počítače
- dodržuje pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou
- komunikuje pomocí internetu nebo jiných běžných komunikačních zařízení,
- pracuje s výukovými a zábavními programy podle pokynu
- ovládá základy psaní na klávesnici
- ovládá práci v textovém a grafickém editoru
- rozpozná typické závady a chybové stavy počítače a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu
- usměrňuje svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či jejich zneužití

Průřezová témata – Informatika 4. a 5. ročník

Osobnostní a sociální výchova

osobnostní rozvoj

rozvoj schopností poznávání: rozvoj zrakového vnímání, rozvoj pozornosti při získávání nových poznatků, cvičení soustředění při práci na počítači, procvičování dovednosti zapamatování jak pracovat s různými programy a jak ovládat počítač

seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly a sebeovládání při samostatné práci na počítači, naučit se zorganizovat čas v hodině, po splnění zadaných úkolů si žáci mohou zahrát hry

psychohygiena: chápání počítače jako pomocníka v práci a v učení, naučit se hlídat si strávený čas u počítače pouhým hraním, abychom se nestali otrokem počítače

kreativita: rozvoj kreativity při kreslení na počítači

sociální rozvoj

mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy ve třídě, oslovování spolužáků křestními jmény, pomáhání méně zdatným spolužákům při práci na počítači

komunikace: zdokonalování se ve verbální i neverbální komunikaci, slušná omluva, rozvoj slovní zásoby používané při práci s počítačem

kooperace a kompetice: naučit se spolupracovat při práci na počítači ve dvojicích, umět dát prostor u druhému

morální rozvoj

hodnoty, postoje, praktická etika: žáci se učí odpovědnosti za své postupy práce na počítači, uvědomují si, že jejich nezodpovědná práce může poškodit počítač; žáci se učí nezištně pomáhat slabším spolužákům; jako uživatelé internetu nezneužívají své anonymity a dodržují základní normy slušného chování a vyjadřování

Multikulturní výchova

lidské vztahy: dodržování pravidel slušného chování vůči všem spolužákům i učiteli, bezproblémová spolupráce při práci na počítači se všemi spolužáky

Environmentální výchova

ekosystémy: poznávání jednotlivých ekosystémů, zařazování rostlin a živočichů do ekosystému pomocí počítačových systémů

lidské aktivity a problémy životního prostředí: seznámení se s recyklací, s ekologicky šetrnou likvidací starého počítače a jeho příslušenství

Mediální výchova

kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: při práci s internetem umět najít v textu nejdůležitější informace

interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: při práci na internetu umět rozlišit mezi reklamou a zprávou

5.4 Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast je v 1. - 3. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu prvouka, ve 4. a 5. ročníku přírodověda a vlastivěda. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie a současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život.

Žáci se učí poznávat sebe i své nejbližší okolí. Učí se vnímat lidi, vztahy mezi nimi. Učí se chránit lidské výtvořiny. Učí se porozumět soudobému způsobu života (včetně situací ohrožení). Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět. V oblasti Člověk a jeho zdraví žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích.

Prvouka

A) Výchovně vzdělávací cíle

- učit žáky pozorovat přírodní jevy a orientovat se v prostoru a čase
- na základě činností a pozorování vytvářet nové představy o dostupných, ale podstatných věcech a jevech, které je obklopují doma, ve škole, v obci

- vést žáky k tomu, aby předměty a jevy pojmenovávali a vyjadřovali o nich své myšlenky, soudy, názory
- učit žáky, aby na základě svých vlastních zkušeností docházeli k jednoduchým pojmům a objevování souvislostí
- vytvářet u žáků pozitivní vztah k rodině, spolužákům, škole, domovu i k přírodě a rozvíjet pozitivní vlastnosti žáků
- dát žákům základní poučení o lidském těle a ochraně zdraví
- naučit žáky poznávat podstatu zdraví příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- naučit žáky cílevědomému osvojování základních hygienických návyků a návyků kulturních
- naučit žáky účelně rozhodovat a jednat v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech
- naučit žáky se bezpečně pohybovat v tomto světě
- naučit žáky poznávat místní a regionální skutečnosti a utvářet přímé zkušenosti (např. v dopravní výchově)
- naučit žáky orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu

B) Charakteristika výuky

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím využívání vlastních zkušeností žáků. Učitel řídí vyučování tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům, zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování. Žáci mohou různé věci a jevy pozorovat např. při řízených činnostech, na vycházkách, při pokusech, při zacházení s různými nástroji a předměty. Průběžně a v souvislosti s různými vyučovacími předměty vedeme žáky k tomu, aby výsledky svých pozorování, zjištění a objevování zaznamenávali různými způsoby, tj. výtvarně i písemně. Charakteristické pro výuku prvouky je její prolínání s učivem ostatních předmětů. Právě toto prolínání témat dává možnost vytváření mnoha malých projektů, které výuka obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Výuku prvouky vhodně doplňují obrazy, filmy, besedy, vycházky, exkurze.

V prvouce se věnujeme:

- poznávání věcí-jejich vlastností a zařazujeme je do přírodního a společenského dění
- výchově smyslového vnímání a způsobům pozorování určitých předmětů a jevů

- základům jazykového vyjadřování - využíváme českého jazyka (výslovnost, vyprávění, říkadla, básně, písně, pohádky...)
- procvičování pozornosti, paměti, představivosti, obrazotvornosti, ...
- ochraně přírody, kulturních památek a výsledků lidské práce
- technické výchově (spojení s výtvarnou výchovou a praktickými činnostmi)
- pohybové výchově (ve spojení s tělesnou výchovou a hudební výchovou)
- zdravotní výchově a znalosti lidského těla, režimu dne
- mravní výchově (vytváření správných návyků a vztahů k lidem)

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. ročník

- škola
 - poprvé ve škole
 - naše třída
 - škola a lidé v ní
 - slušné chování
 - práce a odpočinek
 - práce a odpočinek ve škole
 - školní den
- cesta do školy
 - okolí školy a cesta do školy
 - bezpečnost na vozovce
 - riziková místa a situace
 - přecházení vozovky
 - dopravní prostředky
- podzim
 - podzim
 - ovoce a zelenina
 - práce na zahradě a na poli
 - listnaté stromy
 - jehličnaté stromy
- rodina
 - členové rodiny

- oslavy v rodině
- práce v domácnosti
- zima
 - zimní radovánky
 - zimní nástrahy
 - zimní příroda
 - zimní svátky
- člověk
 - zdraví a strava
 - zdraví a čistota
 - nemoc a úraz
 - lidské tělo
 - děti na zemi
 - proč být k sobě hodní
- domov
 - místo, kde bydlím
 - náš dům, byt
 - město a vesnice
 - domov
- čas
 - roční období
 - měsíce
 - dny
 - čas v životě lidí
 - čas
 - hodiny
- jaro
 - jaro
 - jaro v přírodě
 - jaro v zahradě a na poli
 - zvířata a jejich mláďata
 - jarní svátky a zvyky
- věci a lidé kolem nás
 - věci kolem nás

- na nákupech
- zaměstnání, povolání
- léto
 - léto
 - léto v přírodě
 - léto v zahradě a na poli
 - letní nástrahy
 - prázdniny

Očekávané výstupy

- rozpozná svoji školu a spolužáky
- rozezná základní orientační směry (vlevo, vzadu...)
- určí svoje pracovní místo
- objasní základy společenského styku
- zjistí svoji adresu, zajímavosti v místě bydliště
- rozvrhne svůj volný čas, svoje zájmy
- chápe rozvrh hodin
- objasní základy dopravní výchovy
- uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu
- ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- popíše bezpečnou cestu do školy
- rozliší možné nebezpečí v nejbližším okolí
- rozpozná dopravní prostředky
- pojmenuje zobrazené roční období
- rozliší ovoce a zeleninu
- pojmenuje základní pracovní nářadí a pomůcky
- vyjmenuje členy své rodiny ve vztahu k sobě
- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- pojmenuje domácí práce a pomůcky, které při nich používáme
- vyjmenuje zimní svátky, které u nás slavíme
- popíše své tělo a péči o něj

- určí názvy lidského těla a jejich důležitost
- vymezí pojem nemoc, úraz, vysvětlí prevenci
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času
- zná zásady slušného chování
- rozpozná měsíce, dny, celé hodiny
- pozná domácí zvířata a jejich mláďata
- pojmenuje některé jarní květiny
- pojmenuje běžná zaměstnání a povolání dospělých
- pojmenuje rostliny poskytující nám lesní plody

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat
- dodržování zásad slušného chování
- orientuje se v ročních obdobích

2. ročník

- škola a cesta do školy
 - škola
 - riziková místa a situace
 - dopravní prostředky, dopravní značky
 - bezpečnost
- čas
 - kalendář
 - hodiny a části dne
 - minulost a přítomnost
- podzim
 - dřeviny
 - zemědělské plodiny
 - ovoce a zelenina
 - zvířata

- domov
 - bydliště
 - město a vesnice
 - významná místa
 - Česká republika
- rodina a lidé kolem nás
 - příbuzní
 - kamarádi
 - lidé staří a mladí
 - kdo potřebuje naší pomoc
 - osobní bezpečí
- zima
 - zima v přírodě
 - zimní svátky
 - zimní sporty
- pololetní opakování
- člověk
 - lidské tělo
 - lidé různých národností
 - zdraví a nemoc
 - lidské vlastnosti
 - práce a povolání
 - oheň a požární ochrana
- jaro
 - jaro
 - svátky
 - byliny
 - zvířata
 - tělo a život zvířat
 - domácí a hospodářská zvířata
 - ZOO
 - ochrana přírody
- věci kolem nás
 - předměty

- vlastnosti předmětů
- volný čas
- technika
- média
- léto
 - léto
 - krajina
 - les a louka
 - pole a zahrada
 - voda a vodstvo
 - závěrečné opakování
- neživá příroda
 - neživá příroda
 - půda
 - vzduch
 - počasí a podnebí

Očekávané výstupy

- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu
- ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o činnostech člověka, o lidském společenství, zvycích a práci lidí
- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, v přítomnosti a budoucnosti
- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě jednotlivých ročních období
- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků
- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo
- začlení svou obec do příslušného kraje ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí v obci
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině

- rozlišuje lidské příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi, odmítne nepříjemnou komunikaci, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině, o činnostech člověka, o lidské společnosti, zvycích a o práci lidí
- uplatňuje základní hygienické režimové a jiné zdravotně preventivní návyky
- projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině, o činnostech člověka

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- rozezná nebezpečí, využívá bezpečná místa
- dodržuje zásady slušného chování
- orientuje se v místě bydliště
- bezpečně zvládne cestu do školy (popřípadě v doprovodu dospělé osoby)
- pojmenuje základní druhy zvířat, rostlin
- pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny
- umí pojmenovat nejbližší členy rodiny
- pojmenuje základní druhy povolání

3. ročník

- místo, kde žijeme (domov, rodina, škola, obec)
- cesta do školy, dopravní výchova
- riziková místa a situace
- orientace v místě bydliště
 - světové strany
 - práce s jednoduchým plánem
 - seznámení s mapou
- země, v níž žijeme

- krajina v místě bydliště
- naše vlast
- lidé a čas - orientace v čase
- věci a činnosti kolem nás
 - lidská činnost
 - práce a volný čas
 - lidé a výrobky
- neživá příroda - látky a jejich vlastnosti
 - vzduch
 - voda
 - slunce a země
- živá příroda
 - rostliny
 - živočichové
 - zkoumání přírody
- rozmanitost přírody a její ochrana, základní ekologická výchova
- člověk
 - lidské tělo (růst a vývoj, stavba těla - kostra, svaly, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka)
 - péče o zdraví (zdravý životní styl – správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, sport a hry, první pomoc při drobných poraněních)

Navazujeme na poznatky o přírodě a životě lidí, které žáci získali v 1. a 2. ročníku a prohlubujeme je. Zaměřujeme se především na poznávání místní krajiny, života lidí v obci, povolání lidí, zajímáme se o vyráběné věci, kulturu v obci, pověsti, akcí, které se váží ke kraji, upozorňujeme na významné stavby, události a osobnosti. Propojováním učiva jednotlivých předmětů vznikají tématické krátkodobé projekty. Žáci se učí spolupracovat, vzájemně si pomáhat a obvykle vznikne přirozená potřeba skupinové práce.

Očekávané výstupy

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- žák vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec do příslušného kraje
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

LIDÉ KOLEM NÁS

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

LIDÉ A ČAS

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulost, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje kulturní či historické památky, významné události regionu, vypráví některé pověsti spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí
- na příkladech porovnává minulost a současnost

ROZMANITOST PŘÍRODY

- pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle
- projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
- uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu
- ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Žáky učíme citlivému přístupu k přírodě, lásce k okolní krajině, k obci, její minulosti a přítomnosti.

Žákům dáváme příležitost k tomu, aby si uvědomili propojenost vztahů mezi člověkem a přírodou a možnost člověka přírodu ovlivňovat. Učíme je rozlišovat pozitivní způsoby působení člověka v přírodě od způsobů negativních. Necháváme je objevovat možnosti ke zlepšování okolního prostředí a péči o něj.

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- rozezná nebezpečí, využívá bezpečná místa ke hře
- dodržuje bezpečný pohyb na silnici (jako chodec)
- orientuje se v okolí svého bydliště a školy
- dodržuje základní pravidla společenského chování
- rozlišuje role rodinných příslušníků
- pozná běžné druhy zvířat, rostlin
- zná základní rozdíl mezi živou a neživou přírodou

Přírodověda

A) Výchovně vzdělávací cíle

- poznávat přírodní zákonitosti při aktivních a tvůrčích činnostech, jednak samostatně, jednak při práci ve skupinách
- získávat jasné a konkrétní představy o přírodninách živých i neživých a přírodních jevech na základě pozorování

- konkrétní představy o přírodních a přírodních jevech doplňovat nejen četbou textů naučných, ale i uměleckých
- učit žáky zjišťovat základní vlastnosti zkoumaných přírodnin, nacházet souvislosti mezi jevy a jejich přírodě
- nechat žáky provádět pokusy, čímž jim umožníme poznat a pochopit přírodní děje, které nelze snadno pozorovat v přírodních podmínkách
- na vycházkách zaměřovat pozornost žáků na sledování určitých jevů
- zaznamenávat výsledky pozorování a pokusů, diskutovat o nich se spolužáky, vyvozovat závěry a popřípadě je zobecňovat
- uvědomovat si sebe jako člověka-živoú bytost, která má své fyziologické a biologické funkce a potřeby, poznávat, co je pro člověka užitečné a naopak škodlivé z hlediska hygieny, výživy aj.
- žákům předávat základní poučení o bezpečném chování v různých životních situacích i při mimořádných událostech, které ohrožují nejen zdraví jednotlivců, ale i celých skupin obyvatel
- vést žáky k tomu, aby si na základě svých zkušeností a sledování konkrétních situací postupně uvědomovali odpovědnost každého (i nedospělého) člověka, za své zdraví a bezpečnost
- upozorňovat žáky na situace, při kterých by nevhodným chováním mohli ohrozit zdraví spolužáků nebo zavinit úraz jiných lidí
- naučit žáky poznávat podstatu zdraví příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- postupně si osvojovat a upevňovat zásady slušného chování mezi lidmi, učit se vzájemné toleranci, snášenlivosti a úctě k lidem, se kterými se setkávají
- naučit žáky účelně rozhodovat a jednat v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech
- sledovat střídání ročních období, vést si záznamy ze svých pozorování, umět pozorované změny v přírodě zdůvodnit
- dovést žáky k uvědomění, že Země je jednou z planet, oběžnic Slunce, které jsou součástí vesmíru

B) Charakteristika výuky

Výuka přírodovědy ve 4. ročníku navazuje na učivo prvouky, v mnohém ho prohlubuje a rozšiřuje. Žáci mají možnost v přírodovědném vyučování využívat vědomostí z prvouky

i své zkušenosti z vlastních pozorování přírody. Tím, že žákům umožňujeme, aby své vlastní zkušenosti a poznatky spojovali s novým učivem, snadno dosahujeme toho, že se učí se zájmem a mají dobré znalosti z přírodovědy.

Při činnostech se žáci učí spolupracovat, organizovat práci ve skupině přijímat individuální odpovědnost za splnění určitého úkolu.

Při přírodovědném vyučování se ve velké míře uplatňují mezipředmětové vztahy s výukou českého jazyka, matematiky, výtvarné i hudební výchovy, praktických činností. Těchto možností velmi snadno využíváme při realizaci krátkodobých projektů.

Při poznávání přírody a jejich zákonitostí dochází žáci k poznání, že Země a život na ní tvoří celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje v rovnováze.

Je třeba, aby si žáci uvědomili, že tuto rovnováhu může člověk svou činností snadno narušit, ale obvykle jen velmi obtížně obnovit. Učí se využívat svých poznatků, hodnotit svá pozorování a záznamy, hledat možnosti, jak i oni mohou přispět k zlepšení životního prostředí a k ochraně přírody.

Významnou roli při výuce přírodovědy mají žakovské pokusy. S přírodninami, jejich vlastnostmi, se zákonitostmi přírody se žáci neseznamují jen při vyprávění nebo čtení, ale mají možnost je zkoumat více smysly a mnohé poznatky sami objevovat.

Přírodovědu ve 4. ročníku vyučujeme ve třech tematických okruzích:

- Rozmanitost přírody,
- Člověk a jeho zdraví,
- Lidé kolem nás

Tato témata prolínají, hlavně ve spojení se zdravou výživou a ochranou životního prostředí. Pozornost je věnována vybraným základním fyzikálním veličinám.

C) Obsah učiva

Základní společenstva živých organismů

- životní podmínky živých organismů, rozmanitost podmínek života na Zemi
- společenstva okolí lidských obydlí, společenstva polí, vod a lesů
- poznávání nejznámějších druhů rostlin, hub a živočichů, jejich význam v přírodě a pro člověka
- přizpůsobení organismů prostředí

- rostlinstvo a živočišstvo na Zemi v různých ročních obdobích
- rovnováha v přírodě, vzájemné vztahy mezi organismy

Nerosty a horniny

- nejznámější nerosty a horniny, jejich využití

Měření

- měření délky, teploty, hmotnosti a času
- orientace v čase a časový řád – kalendář, letopočet, generace, denní režim
- pozorování a praktické užívání různých měřidel poznaných fyzikálních veličin
- užívání základních jednotek délky, teploty, hmotnosti a času a běžně užívaných odvozených jednotek

Člověk a příroda

- ohleduplné chování k přírodě
- ochrana rostlin a živočichů
- ochrana životního prostředí
- rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi
- mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

Člověk a jeho zdraví

- lidské tělo, vývoj jedince
- zdravý životní styl, správná výživa
- základy sexuální výchovy – rodina a vztahy v rodině
- návykové látky a zdraví (návykové látky, hrací automaty a počítače, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií)
- krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru
- dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě
- služby odborné pomoci
- mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená (evakuace, sirény, požár)

Očekávané výstupy

Rozmanitost přírody

- vysvětlí pojmy: živá příroda a neživá příroda, uvede příklady zástupců, objasní vzájemnou propojenost

- objasní princip rovnováhy přírody
- na konkrétních příkladech uvede vzájemné vztahy živých organismů a neživé přírody
- roztrídí živočichy na bezobratlé a obratlovce, uvede zástupce
- porovná základní projevy života konkrétních živých organismů
- uvede znaky života, životní potřeby, způsob života, stavbu těla a funkci jednotlivých částí těla konkrétních rostlin a živočichů
- uvede zástupce různých přírodních společenstev v okolí školy a bydliště
- uvede příklady vzájemných vztahů mezi organismy
- uvede příklady přizpůsobení rostlin a živočichů změnám prostředí během roku
- rozliší vybrané horniny a nerosty

Člověk a jeho zdraví

- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb a s ohledem na oprávněné nároky okolí
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí
- v modelové situaci dokáže schopnost se účinně chránit
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- rozpozná život ohrožující zranění
- umí přivolat odbornou pomoc
- ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- umí základní pravidla silničního provozu
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví

Lidé kolem nás

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci -rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, popřípadě připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
- učí se rozpoznávat ve svém okolí nevhodné jednání a chování, které nelze tolerovat a které porušuje základní lidská práva nebo demokratické principy
- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na dobré nebo špatné změny, popřípadě problémy
- zkusí navrhnout nebo i uplatnit možnosti zlepšení životního prostředí okolí

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině a v obci
- rozpozná nevhodné chování ostatních občanů
- je seznámen se základními právy a povinnostmi dítěte
- reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech
- chová se dle zásad ochrany přírody a životního prostředí
- popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují
- pečuje o pokojové rostliny
- používá peníze v běžných situacích

5. ročník

Opakování učiva ze 4. ročníku

Rozmanitost přírody

- podmínky života (živá a neživá příroda)
- člověk a jeho vliv na přírodu
- závislost živé a neživé přírody
- neživá příroda (voda, vzduch, půda, horniny a nerosty)
- vesmír
- pohyby Země, střídání dne a noci, roční období
- Měsíc

- gravitační síla
- počasí a podnebí
- rozmanitost přírody – podnebné pásy
- třídění živých organismů

Člověk a jeho zdraví

- stavba lidského těla
- péče o zdraví a životní styl
- pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou
- základy lidské reprodukce
- vývoj jedince
- chráníme si své zdraví
- mimořádné přírodní události (požár, dopravní nehoda, úraz)
- návykové látky a zdraví
- závislost na hracích automatech a počítačích
- nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- pravidla bezpečného pohybu v dopravě
- finanční gramotnost

Očekávané výstupy

Rozmanitost přírody

- rozlišuje přírodní zdroje živé a neživé
- užívá třídění organismů na skupiny
- rozlišuje rostliny výtrusné a semenné
- seznamuje se s energetickými surovinami
- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činnosti člověka
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat či poškozovat (ekologická výchova)
- vysvětluje význam Slunce pro život na Zemi
- popisuje postavení Země ve vesmíru (gravitační pole Země)
- umí uvést důsledky pohybu Země kolem své osy a kolem Slunce
- Měsíc – přirozená družice Země, fáze měsíce

- seznamuje se s pojmem gravitační síla, pracuje se siloměrem
- uvědomuje si rozdíl mezi počasím a podnebím
- umí uvést příklady organismů žijících v různých oblast Evropy a světa
- chápe příčiny přizpůsobování organismů vnějším podmínkám (využívá encyklopedie atd.)

Člověk a jeho zdraví

- popisuje základní stavbu a funkce jednotlivých orgánových soustav
- podporuje vlastní zdravý životní styl
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- uplatňuje základní pravidla účastníka silničního provozu
- naučí se orientovat se v základních finančních pojmech
- sestaví si osobní rozpočet a uvědomí si rizika spojená s půjčováním peněz
- ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- pokračuje v poznávání propojenosti živé a neživé přírody
- zná základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje jejich přizpůsobení organismu prostředí
- chová se podle zásad ochrany přírody a zásad životního prostředí
- popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují
- reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech
- provádí jednoduché pokusy
- odmítá návykové látky
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému chování a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulující mimořádné události

- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu
- ošetří drobná poranění a v případě potřeby zajistí první pomoc

Vlastivěda

A) Výchovně vzdělávací cíle

Vlastivěda přináší žákům základní poznatky o významných přírodních hospodářských, společenských a historických okolnostech života lidí a o výsledcích jejich činnosti, s důležitými událostmi a významnými osobnostmi regionálních a národních dějin. Integruje poznatky, dovednosti a zkušenosti z vyučování a osobního života žáků s dalšími informacemi z tisku, rozhlasu a televize a ze zájmových oblastí, tyto podněty přístupně vysvětluje, uvádí do souvislostí a v potřebné míře zobecňuje. Formuje u žáků vědomí příslušnosti k vlastnímu národu, pěstuje žádoucí hodnotové orientace, rozvíjí zájem žáků o poznávání života, tradic, zvyklostí a zvláštností společenství v různých historických obdobích a v různých kulturních oblastech světa.

Vyučování směřuje zejména k tomu,

- aby žáci poznali různé druhy lidské práce a učili se chápat jejich souvislost s přírodními podmínkami, rozpoznávat, jak se činnosti lidí odrážejí v tvářnost krajiny, charakteru staveb a v rozmanitých památkách
- aby žáci podrobněji poznávali místní krajinu a místní oblast a vytvářeli si tak počáteční ucelenou představu o České republice i o jejích jednotlivých oblastech
- aby si žáci utvořili počáteční ucelenou představu o přírodě, kultuře, historii a o životě lidí i o výsledcích jejich činnosti na různě velkých územích naší vlasti
- aby si žáci utvořili základní představu o způsobu života svých předků v různých historických obdobích
- aby se žáci naučili orientovat v terénu, pracovat s rozmanitými druhy map, používat získané vědomosti v praktických situacích
- aby žáci získali odpovědný vztah ke kulturnímu bohatství vlasti, k jejímu přírodnímu prostředí, kulturnímu dědictví a historickým památkám.
- aby se žáci uměli bezpečně pohybovat v tomto světě
- aby žáci poznávali místní a regionální skutečnosti a utvářeli přímé zkušenosti (např. v dopravní výchově)

- aby se žáci naučili orientovat v problematice peněz a cen, a odpovědně spravovat osobní rozpočet

B) Obsah učiva

Země a lidé - náš domov

- obec ve vyšším územním celku
- místní krajina, místní oblast, okres, region
- škola – bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace
- zeměpisná poloha a přírodní tvářnost místní krajiny a regionu (povrch, podnebí, vodstvo, rostlinstvo, živočišstvo)
- seznámení s mapou místní oblasti
- významné obce a města v místní krajině
- dopravní síť, cestovní ruch v regionu
- významné zemědělské, průmyslové, rekreační a chráněné oblasti regionu
- životní prostředí místní krajiny a regionu
- náš region v minulosti, místní pověsti, významné události a jejich místa, významní předkové regionu
- regionální zvláštnosti, lidová tvorba

Naše vlast

- domov, vlast, národ, národní hrdost, vlastenectví, cizina
- soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie
- chování lidí – pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, rizikové situace, rizikové chování
- soužití národů a národností v jedné zemi, rovnocennost národů a národností
- nejdůležitější národnostní menšiny České republiky
- národní zvyklosti, tradice a symboly
- česká státnost, státní symboly, základní státoprávní pojmy (prezident, parlament, poslanec, vláda, ministr, premiér, volby)
- ochrana státu, armáda ČR
- naše vlast - Česká republika, její poloha v Evropě
- přírodní podmínky v ČR, podnebí, vodstvo, rostlinstvo a živočišstvo

- oblasti České republiky, významná místa, památky
- významná města ČR
- chráněné oblasti přírody v ČR
- současný stav životního prostředí v České republice

Česká republika - postavení v Evropě

- Česká republika na mapě světa, Evropy
- sousední státy České republiky

Obrazy z českých dějin

- nejstarší osídlení naší vlasti, způsob života Slovanů, staré české pověsti a historická skutečnost
- první státní útvary na našem území, Velká Morava, český přemyslovský stát, počátky křesťanství, Cyril a Metoděj, svatý Václav, počátky českého království, český stát za Karla IV., hospodářský rozkvet, rozvoj vzdělanosti a kultury, způsob života lidí
- české země a způsob života v době husitství a v době Jiřího z Poděbrad
- české země a způsob života v období habsburské monarchie

Očekávané výstupy

- žák určí a vysvětlí polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě a podle mapy
- rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map, vyhledává jednotlivé údaje
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam
- vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, posuzuje jejich význam z hlediska přírodního, historického, správního a vlastnického
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost
- rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení
- využívá knihoven
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

- orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- řídí se zásadami bezpečného pohybu a pohybu v přírodě
- sdílí poznatky a zážitky z vlastních cest
- rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách
- základní znalost České republiky
- seznámení s historií českých dějin

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

5. ročník

Opakování ze 4. ročníku

- náčrt, plán, mapa, mapa ČR
- povrch
- správní zřízení obce
- orgány státní moci ČR

Místo kde žijeme

- Hajnice a okolí
- orientace na mapě

Česká republika

- obyvatelstvo
- správní členění (s prohloubením informací – Královehradecký kraj)
- seznámení s pojmy (krajské město, krajský úřad, hejtman)
- povrch
- vodstvo
- podnebí
- zemědělství
- nerostné suroviny

- průmysl
- služby a doprava

Oceány a světadíly

- rozdělení světa (světadíly, oceány)
- Evropa, poloha ČR v Evropě
- státy v Evropě
- Evropská unie
- sousední státy
- pobřeží a povrch Evropy
- vodstvo
- podnebí Evropy

Obrazy z českých dějin

Opakování ze 4. ročníku

- Habsburkové na českém trůně

Nové učivo

- Bílá hora
- Jan Ámos Komenský
- Marie Terezie
- Josef II. – reformy
- národní obrození
- osobnosti národního obrození
- 19. století – kultura, hospodářství – průmyslová revoluce
- 1. světová válka
- vznik ČSR
- hlavní představitelé první republiky
- 2. druhá světová válka
- okupace
- poválečná léta
- období totality

- Pražské jaro 1968
- normalizace
- Sametová revoluce
- demokracie
- vznik ČR

Očekávané výstupy

Místo kde žijeme

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany, rozlišuje pojmy nížina, vysočina, hory
- rozlišuje barvy a značky map
- zná nejnížší a nejvyšší bod ČR

Česká republika

- zná počet obyvatel ČR
- orientuje se v pojmech (Češi, Moravané, Slezané a příslušníci národnostních menšin)
- rozlišuje rozdíl mezi pojmem město a vesnice
- zná rozdělení ČR na historické země
- zná pojem národopisné oblasti
- zná všech 14 krajů ČR a jejich krajská města
- seznamuje se se zajímavostmi jednotlivých krajů
- rozlišuje pojem krajské město, krajský úřad, hejtman
- zná významná a památná místa Královehradeckého kraje, osobnosti a krajské město, které umí vyhledat na mapě
- zná kraje se kterými Královehradecký kraj sousedí
- zná povrch a vodstvo Královehradeckého kraje
- zná nevýznamnější řeky ČR a umí je vyhledat na mapě
- seznámí se s pojmy povodí, úmoří
- zná rozdíl mezi jezerem, rybníkem, přehradou (ty nejznámější umí vyhledat na mapě)
- uvědomuje si rozdíl mezi nejteplejší a nejchladnější oblastí ČR a ví co ovlivňuje podnebí v ČR

- dle mapy umí určit úrodnost půdy v ČR
- seznamuje se těžbou nerostných surovin v ČR
- orientuje se v dopravě, rozlišuje služby a obchod
- seznamuje se s průmyslem ČR

Oceány a světadíly

- vyjmenuje a vyhledá na mapě světa jednotlivé světadíly a oceány
- zná a vyhledá na mapě největší pohoří, hory a řeky Evropy
- popíše polohu ČR v Evropě
- určí a charakterizuje sousední státy ČR
- vyhledá na mapě ostatní státy Evropy a jejich hlavní města
- chápe souvislost mezi podnebím a podnebným pásmem
- zná rozdíl mezi pojmy ostrov, poloostrov
- umí vyhledat nejznámější pohoří v Evropě
- umí vyhledat základní informace o Evropské unii (hlavní město, hymna atd.)

Obrazy z českých dějin

- popíše způsob života lidí před bitvou na Bílé hoře a změny v jejich životě po bitvě
- seznamuje se s životem a dílem J. A. Komenského
- nástup Marie Terezie na trůn – zavedení reforem
- Josef II. – reformy
- seznámení s pojmem národní obrození
- seznámení s nejvýraznějšími osobnostmi národního obrození
- umí vyhledat informace o jednotlivých osobnostech
- zná historii stavby Národního divadla
- posoudí změny ve způsobu života v 19. století
- vyloží význam vědy a techniky pro rozvoj výroby
- umí vysvětlit pojem vlastenec a zná důvody boje za zachování českého jazyka a české kultury
- seznamuje se s důvody rozpoutání 1. světové války a jejími celosvětovými následky
- rozlišuje pojmy zákopová válka, použití plynu a dalších nových zbraní ve válce
- ví kdo proti komu bojoval a na jaké straně stálo Rakousko – Uhersko

- seznamuje se vznikem legií
- chápe vznik ČSR a zná osobnost prvního prezidenta T. G. M., E. Beneše a M. R. Štefánka
- seznamuje se s politickou situací v ČSR po hospodářské krizi a vlivem Němců žijících v pohraničí
- zná pojmy Mnichov 1938, podstoupení pohraničí, Protektorát Čechy a Morava
- uvědomuje si důvody atentátu na R. Heydricha a jeho následky
- charakterizuje způsob života v poválečném období
- seznamuje se s událostmi před a po únoru 1948
- seznamuje se s utrpením lidí, kteří nebyli na straně komunistů
- seznámení s událostmi v srpnu 1968 a následnou normalizací (informuje se o zkušenostech rodičů, prarodičů)
- vyhledává informace o 17. listopadu 1989
- uvědomuje si rozdíl mezi pojmy totalita a demokracie
- zná historii vzniku ČR

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec do příslušného kraje
- orientuje se na mapě ČR a určí světové strany
- má základní znalosti o ČR a její zeměpisné poloze v Evropě
- uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti kraje, ve kterém bydlí
- rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých
- uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy
- používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze
- porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz
- sestaví jednoduchý osobní a rodinný rozpočet
- uvede příklady zakládání příjmu a výdajů
- uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji
- vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

Průřezová témata PRV, VL, PŘ 1. - 5. ročník

Osobnostní a sociální výchova

osobnostní rozvoj

rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání (např. pokusy s potravinami, poznávání přírodnin – zkoumání jejich vlastností); rozvíjení pozornosti při získávání poznatků; cvičení soustředění při plnění úkolů při procvičování a opakování; rozvoj dovednosti zapamatování si důležitých bodů či dat a schopnosti dané údaje vyhledávat, pracovat s nimi, využívat je (prospekty, encyklopedie, propagační materiály, internet); propojení s ostatními předměty (VV, ČT, dramatizace)

sebezpoznání a sebepojetí: rozvíjení vztahů ke vzdělávání a kladného přístupu k získávání znalostí dle vlastních možností, snaha o překonávání překážek; ve 4. ročníku důraz také na vlastní nápaditost, tvořivost, snaha o samostatný přístup probírané látce, učivu; tvorba referátů, tajenek, úkolů pro ostatní spolužáky

seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly a sebeovládání při upevňování poznatků, procvičování a opakování; rozvíjení schopností stanovit časový rozvrh pro plnění úkolů a dodržovat jej; plánování učení a zodpovědná příprava na referáty a projekty (4. r.); projekty kombinovat – forma samostatné práce; nutnost vyslechnout a pracovat s názorem druhých

psychohygienu: rozvíjení dovednosti nepodléhat zátěžovým situacím, ale předcházet jim; snaha o pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; umět najít pomoc při potížích (komunikace s učitelem, schránka důvěry); využívání modelových situací, ve kterých je rozvíjena snaha o společné řešení problému již vyskytujícího se či pouze možnosti jeho vzniku (prevence); vytvořit prostředí vzájemné důvěry

kreativita: rozvíjení schopnosti uplatnit nápady, hledat další cesty k uplatňování nápadů a realizovat je; originálními způsoby, prostředky a možnostmi zpracovávat projekty a jejich vzájemné ukázky spojené s ohodnocením svými spolužáky

sociální rozvoj

poznávání lidí: vzájemné poznávání se v kolektivu, rozvíjení hlubšího poznání spolužáků; rozvíjet další poznávání při práci ve dvojicích, skupinách, vycházkách, exkurzích, výletech

mezilidské vztahy: uplatňovat péči o kvalitní vztahy v kolektivu, cvičit toleranci a pochopení pro spolužáky, umění respektovat se navzájem; sledování mezilidských vztahů v různých časových obdobích, sledování porušování lidských práv v naší historii

komunikace: zdokonalování se v komunikaci verbální (prosba, omluva, informace pro druhé atd.); rozvíjení komunikace neverbální – referáty, projekty; v historii sledovat neexistující komunikaci i s důsledky

kooperace a kompetice: rozvíjení schopnosti pracovat v kolektivu, hodnotit spolupráci a její přínos, umět se podřídit práci skupiny; sledovat další příklady spolupráce mezi lidmi, národy, státy (Evropská unie)

morální rozvoj

řešení problému a rozhodovací dovednosti: zvládání problému vyplývajících z učiva, cvičení dovednosti řešit tyto problémy, hledat v historii souvislosti a na příkladech historických osobností ukazovat, jak se rozhodovali, jak řešili problémy a jak ovlivnila jejich rozhodování doba, ve které žili (např. Jan Hus, Václav Havel)

hodnoty, postoje, praktická etika: cvičení pozitivních vztahů ke spolužákům, rozvíjet pomoc a ohleduplnost na základě vlastního žebříčku hodnot, který by měl být tvořen povědomím o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování; cvičení dovednosti analýzy postojů a hodnot v chování historických osobností (4. ročník)

Výchova demokratického občana

občanská společnost a škola: cvičení sdělit otevřeně slušnou formou svůj názor při řešení daných úloh, podporovat aktivní zapojení do řešení těchto úkolů (vlastní tvorba školního řádu – práva a povinnosti žáka)

občan, občanská společnost a stát: odpovědný přístup k přípravě na hodinu – práva a povinnosti žáků; aplikace na historické události – práva a povinnosti v různých společenstvech (tlupa, kmen, rod, první státy, říše, demokratický stát)

formy participace občanů v politickém životě: demokratické volby – parlamentní, krajské a komunální (4. ročník)

principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování: prvky demokracie v hodinách – řád, norma, spravedlivé hodnocení; v historických souvislostech – demokracie a diktatura v našich dějinách; Ústava a její význam

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá: vlastní zkušenosti z cestování po jiných zemích během prázdnin
objevujeme Evropu a svět: naše vlast a Evropa (naši sousedé, srovnání s ostatními státy)
jsme Evropané: seznámení s historickými kořeny evropské civilizace

Multikulturní výchova

kulturní difference: poznávání vývoje naší kultury, promítání cizích vlivů do české kultury a naopak (české osobnosti ovlivňují světovou kulturu); respektovat zvláštnosti ostatních etnik
lidské vztahy: rozvíjení schopnosti spolupráce v třídním kolektivu, prosazovat slušné chování
etnický původ: soudobá rasová nesnášenlivost
multikulturalita: schopnost využít cizí jazyk
princip sociálního smíru a solidarity: vedení k nekonfliktnímu životu ve třídě

Environmentální výchova

ekosystémy: zařazování rostlin a živočichů do různých ekosystémů, význam jednotlivých ekosystémů pro život na Zemi; naše obec a její vliv na okolní přírodu (čističky vod, sběrné dvory, černé skládky apod.)
základní podmínky života: nutnost ochrany životního prostředí – ekologie, národní parky, rezervace, chráněné krajinné oblasti; možnosti ohrožení základních podmínek života
lidské aktivity a problémy životního prostředí: seznámení se základními globálními problémy lidstva, životní prostředí, zemědělství a chemie, doprava, průmysl, odpady; možnost zapojení se do ochrany životního prostředí (např. třídění odpadků, údržba studánek, přikrmování zvěře)
vztah člověka k prostředí: naše obec a příroda – zajišťování ochrany životního prostředí v naší obci, seznámení s ekologickými problémy v okolí a jejich řešení; vliv prostředí na zdraví

Mediální výchova

kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: aktuality a zajímavosti – sledovat a hodnotit různá mediální sdělení, utvářet vlastní rozlišovací schopnosti na realitu, bulvár, reklamu
interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: vnímat různé typy sdělení a rozlišovat jejich podání a obsah

5.5 Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vzdělávací oblast je v 1. - 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu

Pracovní činnosti

A) Výchovně vzdělávací cíle

- rozvíjet jemnou motoriku žáků a jejich manuální zručnost
- vytvářet při praktických činnostech s různými materiály základní pracovní dovednosti a návyky
- prostřednictvím pracovní praktické činnosti napomáhat rozvoji jejich rozumové činnosti, rozšíření jejich obzoru
- vést žáky k dovednosti rozlišovat materiály
- umět rozlišovat jednoduché pracovní nástroje, poznat k čemu slouží, naučit se s nimi bezpečně zacházet a volit pro určitou pracovní činnost pracovní nástroj podle jeho vhodnosti
- postupně vytvářet pozitivní vztah žáků k práci
- prostřednictvím praktické činnosti s různým materiálem a nástroji pomáhat zpřesňovat představy dětí o věcech a jevech okolního světa
- učit žáky, aby při práci uvažovali, aby věděli, co chtějí dělat a připravili si všechno, co budou k práci potřebovat, učit žáky individuálně zodpovídat za kvalitu své práce
- získávat aktivní vztah k ochraně životního prostředí
- dát prostor žakovským nápadům pro praktické práce a tvůrčí činnosti
- vytvářet správné pracovní návyky při práci s nástroji
- mít vytrvalost při dokončení práce a snažit se, aby byl výsledek práce co nejlepší
- vést žáky k tomu, aby si všímali práce jiných lidí a snažili se poučit z toho, co vidí
- bezpečnost a hygiena práce při přípravě jednoduchého jídla
- naučit žáky zásadám správného stolování

B) Charakteristika výuky

Pracovní činnosti v 1. období základního vzdělávání jsou vyučovacím předmětem s úzkými vazbami na ostatní předměty. Výuka komplexním způsobem přispívá k rozvoji žáků. Rozvíjí jejich motorické schopnosti, manuální dovednosti a pracovní návyky. Žáci se učí

spolupracovat, organizovat svou práci i práci spolužáků, pracovat v týmu. Žák se učí základům technologické kázně, bezpečnosti práce, organizaci práce a prostředí. Při výuce jsou upřesňovány představy žáků o věcech a jevech, o kterých hovoří při vyučování českému jazyku, matematice a prvouce. Učí se poznatky o nich prakticky využívat. Obohacuje se řeč dětí a začínají se vytvářet základy technického myšlení. V průběhu pracovních činností v 1. - 4. ročníku jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a náradích. Při práci s drobným materiálem učíme žáky stříhat, ohýbat, spojovat, výtvarně ztvárňovat – dávat výrobkům pěkný vzhled. To podporuje dětskou představivost, obrazotvornost a vytváří smysl pro estetické cítění. Při práci s papírem učíme žáky poznávat vlastnosti a druhy papíru, naučíme je správně držet nůžky, stříhat celou délkou ostří nůžek i části ostří. Učíme je poznávat, z čeho nůžky jsou a jaké mají vlastnosti a jak se s nimi bezpečně zachází.

Při modelování žáci poznávají vlastnosti modelovací hmoty, vytvářejí z ní jednoduché předměty, zvířata i postavy podle vlastních představ. Modelování lze vhodně využívat při skupinové práci na určité téma, často ve spojení s ostatními vyučovacími předměty. Žáci se pak musí mezi sebou dohodnout na společném řešení a práci si mezi sebou rozdělit. Uplatňuje se zde spolupráce a komunikace. Nezanedbatelný je přínos vyučovacího předmětu pro uplatňování výchovy žáků ke zdraví a jejich bezpečnosti. Charakter předmětu umožňuje nenásilné zařazování výchovy k ochraně přírody a vytváření základů pro ekologické cítění žáků.

Při pracovních činnostech se žáci učí:

- organizovat své pracovní prostředí a vlastní činnosti (uspořádat své pracovní místo, sbírat, ukládat, udržovat své náčiní i místo v pořádku)
- pracovní kázi (být pozorný a opatrný, vědět co dělat, aby byla určitá pracovní činnost dostatečně bezpečná pro žáka samotného i pro spolužáky, dodržovat též hygienická pravidla, dbát na správné držení těla při činnostech a správné uchopení pracovního náčiní, při jeho správném výběru)
- uvědomovat si význam vlastní činnosti a práce
- umět o své činnosti povědět druhým

Vyučovací předmět by měl být v průběhu 1. - 5. r. volně mezipředmětově využíván. Žáci při něm mohou připravit všechny drobné pomůcky, které potřebují k výuce v rámci dalších vyučovacích předmětů. Dbáme na to, aby byly pracovní činnosti spojovány s rozvojem poznání a řeči. Pracovní činnosti jsou v

1. období základního vzdělávání základem všech tématických celků. V jejich průběhu jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a náradí. Žák u každé práce

dostává poučení o bezpečnosti při zacházení s náradím a ochraně zdraví při určité pracovní činnosti.

Při výuce pracovních činností se ve 4. a 5. ročníku zaměřujeme na získávání praktických pracovních dovedností a návyků. Úkolem vyučovacího předmětu je vytvářet u žáků kladný vztah k práci. Pracovní činnosti systematicky ovlivňují rozvoj motoriky a vytváření pracovních dovedností žáků. Dobrá výuka pracovním činnostem vede žáky k dobrému osvojování pracovních dovedností a návyků.

Žáci při pracovních činnostech postupně získávají dobré předpoklady ke správné volbě povolání a také k pozdějšímu společenskému uplatnění. Učí se také vytrvalosti, tvořivosti, je jim dána možnost realizovat vlastní nápady. Při pracovních činnostech se seznamují s mnohými pracovními postupy, předlohami, návody a učí se podle nich pracovat. Osvojují si rovněž základní zásady hygieny a bezpečnosti při práci se zvoleným materiálem a nástroji, jsou vedeni k jejich respektování. Dále se žáci učí dodržovat pracovní postup, organizovat svou práci a udržovat pořádek na pracovním místě, po skončení práce si své místo uklidit. Vedeme je k uvědomění si potřeby matematiky i geometrie při všech výrobních záměrech.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. ročník

Náplň výuky pracovním činnostem je dána činnostmi s papírem, modelovací hmotou, se stavebnicemi, s různým drobným materiálem, výrobou drobných předmětů a pomůcek pro výuku, péčí o květiny ve třídě a činnosti, které vyplývají z mezipředmětových vztahů.

Práce s papírem

- základní vlastnosti papíru a lepidla
- držení nůžek, z čeho nůžky jsou a které nůžky pro děti jsou bezpečné
- různé techniky: překládání, rýhování, utržení pruhu papíru, vytrhávání, skládání, vystřihování, nalepování
- vystřihovánky z časopisů
- stříhání a slepování
- nalepování vystřižených tvarů
- společné práce k projektu

Modelování

- seznámení se s vlastnostmi plastelíny
- zacházení s modelovacím materiálem, jak se s ním pracuje, co k tomu potřebujeme, technika práce – válení v dlaních, v prstech, na podložce, roztlačování v dlaních a na podložce, přidávání a ubírání hmoty, vytahování, modelování

Práce s drobným materiálem

- zpracovávat můžeme přírodniny
- drobný dřevěný materiál
- při zpracování použijeme nůžky, nůž, jehlu, bavlnku
- techniky práce: propichování, navlékání, spojování, svazování

Žáci se učí být při pracovních činnostech ukáznění, dbát na bezpečnost, soustředit se na práci, zbytečně mezi sebou nehovořit. Při činnostech se však učí navzájem si povědět, co dělají, s čím pracují, jak určitou činnost provádějí. Tak se praktické činnosti spojují s rozvojem poznání i řeči.

Pracovní činnosti se stavebnicemi

- stavby podle předlohy z kostek, stavby podle fantazie žáků (práce individuální i skupinová), sestavování obrázků podle předlohy, sestavování modelů věcí – montáže podle předloh, vystavování prací, později demontáže

Péče o květiny

- do vyučovacího předmětu je vhodné zařadit péči o květiny, tyto činnosti souvisí s prvoukou, žáci se mohou v péči o květiny střídat, také mohou pěstovat a sledovat zasetá semena

Očekávané výstupy

- rozlišuje běžně užívané druhy papíru, dovede papír přeložit, vyrobit skládáním jednoduchý výrobek
- dokáže odtrhnout naznačenou část, přestříhnout, vystříhnout nakreslený tvar
- čistě slepit, nalepit vystřižené tvary
- z drobného materiálu dovede vyrobit jednoduchý výrobek, k práci volí vhodné nástroje a bezpečně s nimi zachází

- rozlišuje běžné pracovní nástroje a bezpečně s nimi pracuje
- dovede pracovat s některou ze stavebnic a vytvoří výrobek podle jednoduchého návodu
- při práci s modelovací hmotou dokáže vytvořit několik výrobků a dovede o nich hovořit, získal základní hygienické návyky při práci s těmito materiály
- při pracovních činnostech si dovede věci urovnat, udržuje pořádek na svém místě, stará se o své pomůcky, má je připravené na vyučování
- pokouší se přišít knoflík
- pečuje o nenáročné rostliny
- chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- zvládá základní manuální dovednosti
- umí přeložit papír, zvládá vytrhávání papíru
- udržuje pořádek na svém místě, stará se o své pomůcky, má je nachystané na vyučování
- pracuje s modelovací hmotou, dodržuje základní hygienické návyky
- dovede pracovat s některou stavebnicí
- chová se vhodně při stolování
- pečuje o nenáročné rostliny

2. ročník

Práce s papírem a kartonem

- vlastnosti papíru, kartonu, lepidla
- pojmenovávání druhů papíru
- zpracováváme pomocí: nůžek, nože, lepidla, kolíčků
- technika práce: překládání, ořezávání, přestřižení, vytrhávání, skládání, slepování, nalepování, mačkání

Práce s modelovací hmotou

- materiál: plastelína, těsto
- pomůcky: podložka, špachtle, nůž

- techniky práce: hnětení, válení, ubírání, spojování, sušení
- bezpečné zacházení s ostrými předměty

Práce s drobným materiálem

- drobný přírodní materiál
- nástroje: nůžky, nůž, tupá jehla, bavlnka, lepidlo, zavírací špendlíky, aj.
- techniky práce: propichování, spojování, ohýbání, stříhání, nalepování, slepování, lisování, skládání do tvarů
- seznamování se s nástroji a pomůckami, s účelem jejich použití
- zásady pro bezpečnost při činnostech s ostrými předměty

Práce montážní a demontážní

- různé druhy stavebnic – seznámení se s návodem pro práci s nimi a předlohami pro stavby a konstrukce, možnosti užití stavebnice mohou předvést žáci, kteří si určitou stavebnici do školy přinesli
- vytváření plošných a prostorových kompozic ze stavebnicových prvků a volného materiálu podle předloh i podle fantazie žáků
- stavebnice se spojovacími prvky a díly – konstrukční činnosti
- montáž, demontáž
- osvojování si správných pracovních dovedností a návyků při organizaci, rozmýšlení si své vlastní činnosti, zachování bezpečnosti a hygieny při činnostech

Práce s textilem

- materiál: různé druhy textilií
- nástroje: nůžky, jehly, špendlíky
- činnosti: navlečení přiměřeně dlouhé nitě, uzlík, šití, stříhání
- dodržování pravidel bezpečnosti a hygieny práce

Lidové zvyky, tradice a řemesla

- poznávání na základě přímých ukázek, návštěvy regionálních muzeí
- materiál, nástroje a pomůcky volíme podle charakteru vytvářeného výrobku a zvolené techniky zpracování

Stolování

- příprava talířů a příborů ke svátečnímu obědu
- chování se u stolu
- příprava jednoduchého studeného pokrmu

Práce pěstitelské

- ošetřování pokojových rostlin
- pěstování cibulovin
- pozorování klíčení semen

Očekávané výstupy

- rozlišuje různé druhy papíru, dovede s ním pracovat (ohýbat, trhat, skládat apod.)
- dovede z drobného materiálu vyrobit praktický výrobek podle jednoduchého postupu
- rozlišuje běžně používané pracovní nástroje a bezpečně s nimi pracuje
- pracuje s modelovací hmotou, dovede vyrobit několik výrobků, dodržuje základní hygienické návyky
- dokáže navléknout jehlu, přišije knoflík
- při pracovních činnostech si dovede věci urovnat a udržuje pořádek na svém místě
- pečuje o nenáročné rostliny
- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- dovede pracovat s papírem (vytrhávání papíru, překládání, základ stříhání)
- pracuje s modelovací hmotou
- udržuje pořádek na pracovním stole
- pečuje o nenáročné rostliny
- chová se vhodně při stolování

3. ročník

Práce s papírem a kartonem

- vlastnosti papíru, kartonu, lepidla
- pojmenovávání druhů papíru
- zpracováváme pomocí: nůžek, nože, lepidla, kolíčků
- technika práce: překládání, ořezávání, přestřížení, vytrhávání, skládání, slepování, nalepování, mačkání
- výroba notýsku, šití papíru, štítek
- výroba geometrických tvarů z kartonu

Práce s modelovací hmotou

- materiál: plastelína, těsto
- pomůcky: podložka, špachtle, nůž
- techniky práce: hnětení, válení, ubírání, spojování, sušení
- bezpečné zacházení s ostrými předměty

Práce s drobným materiálem

- drobný přírodní materiál
- nástroje: nůžky, nůž, tupá jehla, bavlnka, lepidlo, zavírací špendlíky, aj.
- techniky práce: propichování, spojování, ohýbání, stříhání, nalepování, slepování, lisování, skládání do tvarů
- seznamování se s nástroji a pomůckami, s účelem jejich použití
- zásady pro bezpečnost při činnostech s ostrými předměty

Práce montážní a demontážní

- různé druhy stavebnic – seznámení se s návodem pro práci s nimi a předlohami pro stavby a konstrukce, možnosti užití stavebnice mohou předvést žáci, kteří si určitou stavebnici do školy přinesli
- vytváření plošných a prostorových kompozic ze stavebnicových prvků a volného materiálu podle předloh i podle fantazie žáků
- stavebnice se spojovacími prvky a díly – konstrukční činnosti
- sestavování jednoduchých pohyblivých modelů podle předlohy i podle představ žáků

- montáž, demontáž, urovnání dílů stavebnice dle předlohy a příprava dílů stavebnice na další použití
- osvojování si správných pracovních dovedností a návyků při organizaci, rozmýšlení si své vlastní činnosti, zachování bezpečnosti a hygieny při činnostech

Práce s textilem

- materiál: různé druhy textilií
- nástroje: nůžky, jehly, špendlíky
- činnosti: navlečení přiměřeně dlouhé nitě, uzlík, šití, střihání
- šití knoflíků, patentů, přišívání poutka na ručník
- dodržování pravidel bezpečnosti a hygieny práce

Lidové zvyky, tradice a řemesla

- poznávání na základě přímých ukázek, návštěvy regionálních muzeí
- materiál, nástroje a pomůcky volíme podle charakteru vytvářeného výrobku a zvolené techniky zpracování
- využití tradic - Vánoce, Velikonoce apod.

Stolování

- příprava talířů a příborů ke svátečnímu obědu
- výzdoba slavnostní tabule – různé příležitosti
- chování se u stolu
- příprava jednoduchého studeného pokrmu, aranžmá na talíři

Práce pěstitelské

- ošetřování pokojových rostlin
- přesazování a množení pokojových rostlin
- pěstování cibulovin
- pozorování klíčení semen
- drobné práce na školní zahradě

Očekávané výstupy

- pozná různé druhy materiálu, jeho vlastnosti a různé způsoby zacházení

- rozpozná jednoduché pracovní pomůcky a nástroje, bezpečně s nimi pracuje
- naučí se jednoduchý pracovní postup
- napodobí průběh předváděné práce
- objasní prováděné pokusy a pozorování, při nichž vlastní práci nebo demonstrací pozná vlastnosti různých druhů materiálů
- dokáže organizovat práci skupiny
- využívá vlastních zkušeností
- prokazuje samostatnost v úpravě pracovního místa, udržuje čistotu a pořádek
- dokáže plnit povinnosti služby
- bezpečně zachází s nástroji a pomůckami, stavebnicemi
- dovede ošetřit jednoduché poranění
- sestavuje jednoduché modely dle vlastního uvážení, návrhu
- naučí se sled
- dovede si zdůvodnit jednoduchý postup
- dovede bezpečně zacházet s díly stavebnice
- podle jednoduchého návodu vyrobí výrobek vážící se k lidovým tradicím, k ročnímu období
- naučí se starat o pokojové květiny
- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování
- umí připravit jednoduché pohoštění - studená kuchyně

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- rozpozná některé jednoduché pracovní nástroje, bezpečně s nimi pracuje
- napodobí průběh předváděné práce
- využívá vlastních zkušeností
- udržuje čistotu a pořádek na pracovním místě
- dovede bezpečně zacházet s díly stavebnice
- chová se vhodně při stolování
- pracuje podle slovního návodu a předlohy (stavebnice)
- zvládá základní manuální dovednosti
- vytváří jednoduchými postupy různé předměty s tradičních i netradičních materiálů

4. ročník

Práce s drobným materiálem

- materiály: různé druhy papíru, kartony, lepenky, krabičky od zboží

Pracovní činnosti:

- rozměřování a stříhání papírů nebo kartonů
- polepování kartonů, pomůcky do vlastivědy a přírodovědy
- zhotovování polepových papírů
- zhotovování složitějších skládanek a modelů
- desky na uložení materiálů z projektů
- rozřezávání papírů a lepenek, ořezávání okrajů papírů
- bezpečnost práce - práce s nůžkami a nožem, lepidla, hygienické návyky

Práce s různými zvolenými materiály

- zhotovování potřebných výrobků z jiných materiálů např. textil, drát, fólie, přírodniny a jiné.

Práce s modelovací hmotou

- materiály: modelovací hlína, sádra, modelovací kaše

Pracovní činnosti:

- modelování ve spojení s výtvarnou výchovou - figury, reliéfy
- modely těles ve spojení s výukou geometrie
- zhotovování různých předmětů, jejich barvení a lakování - odlitky ze sádry, odlévání do formy
- využívání prvků lidového umění při zdobení keramických nádob
- bezpečnost práce - dodržování hygienických návyků při práci s modelovací hmotou a barvami, bezpečnost při práci s ostrými předměty.

Konstrukční činnosti - práce se stavebnicemi

- pomůcky: konstrukční stavebnice kovové nebo plastové, ze kterých se dají stavět modely podle předloh i podle fantazie žáků

Pracovní činnosti:

- sestavování obtížnějších modelů z plastových nebo kovových konstrukčních stavebnic
- spojování součástí pomocí maticových šroubů, různých pásků, spojovacích desek apod.
- práce podle předlohy, podle jednoduchého náčrtu i podle slovního návodu
- práce podle vlastní představy
- správné názvy nástrojů i součástí stavebnice
- sestavování prostorových modelů z kartonových vystřihovánek
- bezpečnost - dodržování zásad správného zacházení s náčiním u montáží a demontáží.

Pěstitelské práce

- seznámení se základními podmínkami pro pěstování rostlin
- seznámení se s užitkem pěstovaných rostlin
- pěstování pokojových rostlin, pravidelná péče o ně, pozorování růstu i se záznamem pozorování.
- nebezpečí alergie u dětí
- dodržování hygieny, nebezpečí úrazů, ošetřování drobných zranění při práci na pozemku

Příprava pokrmů

- výběr a nákup potravin pro přípravu jednoduchého jídla
- zásady skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- samostatná příprava jednoduchého studeného jídla
- udržování pořádku na pracovním místě
- bezpečnost - hygiena při práci s potravinami

Očekávané výstupy

- žák vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy, na základě své představivosti, různé výrobky z daného materiálu
- využívá při takových činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- sleduje průběh předváděné práce a pak sám dovede napodobit pracovní postup
- dovede napodobit v jednoduché formě lidové řemeslo
- žák používá kreslených návodů
- rozvíjí si pozorovací schopnosti
- pracuje podle své vlastní představy
- důsledně dodržuje pracovní řád při práci s nástroji, pomůckami
- hlásí každé poranění, dovede ošetřit jednoduché zranění
- dodržuje bezpečnost a hygienu práce
- dodržuje pořádek na pracovním místě
- pracuje podle slovního návodu a vzoru, nebo podle fantazie
- vyhledává informace o pokojových rostlinách v dostupné literatuře
- pozoruje a dovede ošetřovat pokojové květiny
- pozná jednoduché pěstitelské nářadí
- používá vhodné pracovní nástroje a náčiní
- provádí přiměřené pracovní činnosti s daným materiálem
- dovede pozorovat jednotlivé materiály a objasňovat vlastnosti
- opatrně zachází s pracovními nástroji podle návodu
- dovede vybrat vhodný pracovní nástroj, pomůcku, nářadí
- sám si dovede nakreslit návod a využívá pro svou samostatnou práci představy, při problémové situaci dovede řešit samostatně problém a volí vhodné materiály, nářadí, pomůcky, pracovní postup
- dovede vystihnout podstatu pracovního procesu

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- sleduje průběh předváděné práce
- jednoduché vystřihování
- rozvíjí si pozorovací schopnosti
- hlásí každé poranění

- dodržuje bezpečnost a hygienu práce
- dodržuje pořádek na pracovním místě
- pozoruje a dovede ošetřovat pokojové květiny
- rozpozná pracovní materiál

5. ročník

Organizace, bezpečnost a hygiena

- poučení o bezpečnosti a hygieně práce
- bezpečné zacházení s používanými nástroji, nářadím a pomůckami

Práce s drobným materiálem

- materiály: různé druhy papíru, kartony, lepenky, krabičky od zboží
- pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití

Pracovní činnosti:

- rozměřování a stříhání papírů nebo kartonů
- polepování kartonů, pomůcky do vlastivědy a přírodovědy
- zhotovování geometrických polepů, koláží
- zhotovování složitějších skládanek a modelů
- desky na uložení materiálů z projektů
- rozřezávání papírů a lepenek, ořezávání okrajů papírů
- bezpečnost práce - práce s nůžkami a nožem, lepidla, hygienické návyky

Práce s různými zvolenými materiály

- zhotovování potřebných výrobků z jiných materiálů např. textil, drát, fólie, přírodniny a jiné.

Práce s modelovací hmotou

- materiály: modelovací hlína, sádra, modelovací kaše
- poznávání vlastností materiálu

Pracovní činnosti:

- modelování ve spojení s výtvarnou výchovou - figury, reliéfy
- modely těles ve spojení s výukou geometrie
- zhotovování různých předmětů, jejich barvení a lakování - odlitky ze sádky, odlévání do formy
- mozaiky, drátkování
- využívání prvků lidového umění při zdobení keramických nádob
- bezpečnost práce - dodržování hygienických návyků při práci s modelovací hmotou a barvami, bezpečnost při práci s ostrými předměty.

Konstrukční činnosti - práce se stavebnicemi

- pomůcky: konstrukční stavebnice kovové, plastové nebo dřevěné, ze kterých se dají stavět modely podle předloh i podle fantazie žáků

Pracovní činnosti:

- sestavování obtížnějších modelů z plastových nebo kovových konstrukčních stavebnic dle návodů
- práce s dřevěnými stavebnicemi – lidové stavby
- spojování součástí pomocí maticových šroubů, různých pásků, spojovacích desek apod.
- práce podle předlohy a podle jednoduchého náčrtu
- práce podle vlastní představy
- správné názvy nástrojů i součástí stavebnice
- sestavování prostorových modelů z kartonových vystřihovánek
- bezpečnost - dodržování zásad správného zacházení s náčiním u montáží a demontáží.

Pěstelské práce

- seznamují se se základními podmínkami pro pěstování rostlin
- pěstování pokojových rostlin, péče o ně, pozorování růstu
- vhodná půda a její zpracování
- jedovaté pokojové rostliny, alergie
- dodržování hygieny, nebezpečí úrazů, ošetřování drobných zranění při práci na

pozemku

- pěstitelské náčiní, pomůcky a nástroje

Příprava pokrmů

- výběr a nákup potravin pro přípravu jednoduchého jídla
- zásady skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- samostatná příprava jednoduchého studeného jídla
- udržování pořádku na pracovním místě
- bezpečnost - hygiena při práci s potravinami, bezpečná obsluha elektrických spotřebičů

Očekávané výstupy

- žák vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy, na základě své představivosti, různé výrobky z daného materiálu
- využívá při takových činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- sleduje průběh předváděné práce a pak sám dovede napodobit pracovní postup
- dovede napodobit v jednoduché formě lidové řemeslo
- žák používá kreslených návodů
- rozvíjí si pozorovací schopnosti
- pracuje podle své vlastní představy
- důsledně dodržuje pracovní řád při práci s nástroji, pomůckami
- zná zásady první pomoci
- hlásí každé poranění, dovede ošetřit jednoduché zranění
- dodržuje bezpečnost a hygienu práce
- dodržuje pořádek na pracovním místě
- pracuje podle slovního návodu a vzoru, nebo podle fantazie
- vyhledává informace o pokojových rostlinách v dostupné literatuře
- pozoruje a dovede ošetřovat pokojové květiny
- pozná jednoduché pěstitelské nářadí
- provádí pěstitelské činnosti na školním pozemku
- používá vhodné pracovní nástroje a náčiní
- provádí přiměřené pracovní činnosti s daným materiálem

- dovede pozorovat jednotlivé materiály a objasňovat vlastnosti
- opatrně zachází s pracovními nástroji podle návodu
- dovede vybrat vhodný pracovní nástroj, pomůcku, nářadí
- sám si dovede nakreslit návod a využívá pro svou samostatnou práci představy, při problémové situaci dovede řešit samostatně problém a volí vhodné materiály, nářadí, pomůcky, pracovní postup
- dovede vystihnout podstatu pracovního procesu
- pojmenuje a pozná základní vybavení kuchyně
- dokáže připravit pokrm ve skupině – studená kuchyně
- chová se vhodně při stolování
- dodržuje pravidla společenského chování
- dodržuje pravidla hygieny a bezpečnosti při přípravě pokrmů

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- sleduje průběh předváděné práce
- jednoduché vystřihování, lepení
- rozvíjí si pozorovací schopnosti
- hlásí každé poranění
- dodržuje bezpečnost a hygienu práce
- dodržuje pořádek na pracovním místě
- pozoruje a dovede ošetřovat pokojové květiny
- rozpozná pracovní materiál
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní
- pojmenuje základní vybavení kuchyně a připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování

Průřezová témata PČ – 1. - 5. ročník

Osobnostní a sociální výchova

osobnostní rozvoj

rozvoj schopností poznávání: dovednosti a návyky jsou získávány praktickou činností za použití vhodných nástrojů, náradí a pomůcek; jednoduché pracovní postupy lze využít v běžném životě

sebepoznání a sebepojetí: uvědomění si vlastních možností při vykonávání práce

seberegulace a sebeorganizace: dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce

psychohygiena: fyzickou činnost je třeba chápat jako určitou formu hygieny

kreativita: z nabízených možností realizace je možné zvolit vhodný postup, v případě chyb umět vyřešit vzniklou situaci odpovědným a tvořivým způsobem

sociální rozvoj

poznávání lidí: získání orientace v různých oborech lidské činnosti, rozlišení formy fyzické a duševní práce

mezilidské vztahy: vzájemná pomoc mezi spolužáky; dovednost vcítit se do role různých profesí

kommunikace: schopnost diskuse při snaze porozumět případným nejasnostem v pracovním postupu, zhotovovaného výrobku

kooperace a kompetice: práce ve dvojicích, skupinách, odpovědný a tvořivý postoj k vlastní činnosti a její kvalitě

morální rozvoj

řešení problému a rozhodovací dovednosti: poskytnutí první pomoci při nevolnosti, drobném úrazu na školním pozemku; práce podle návodu, plánu

hodnoty, postoje, praktická etika: naučit se neplýtvat školním materiálem, šetrné zacházení s pomůckami a náradím; dodržování pracovní morálky

Environmentální výchova

ekosystémy: praktickou činností vytvářet vztah k ochraně a tvorbě životního prostředí a pozitivní postoj k řešení ekologických problémů

základní podmínky života: základní žebříček lidských hodnot, kde na předních místech je čistý vzduch, čistá voda a neznečištěná příroda

lidské aktivity a problémy životního prostředí: minimalizace odpadů a recyklace

vztah člověka a prostředí: nutnost třídění odpadu a recyklace

5.6 Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují v 1. - 5. ročníku ve dvou samostatných vyučovacích předmětech: hudební výchova a výtvarná výchova

Hudební výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle

- naučit žáky čistě a výrazně zpívat lidové i umělé dětské písně
- rozvíjet hudební sluch a paměť na melodii i slova
- nacvičit správné dýchání
- učit rozlišovat a udržovat určitý rytmus
- probouzet u žáků zájem o vlastní pěvecké a hudební aktivity
- zařazovat poslech lidových písní a poslech hodnotné vážné hudby
- chování na koncertech, v divadle, při vlastním vystoupení
- rozlišování nejčastěji užívaných hudebních nástrojů podle vzhledu, zvuku i způsobu hry
- učit se rozpoznávat základní pěvecké hlasy (bas, tenor, alt, soprán)
- rozvíjet hudebně pohybové dovednosti žáků
- poznávat základní hudební teorii
- žáky seznamovat s lidovým dvojhlasem, dvojhlasný zpěv
- užívat instrumentálního doprovodu

B) Charakteristika výuky

Hlavními složkami hudební výchovy jsou zpěv a poslech hudby. Láska k hudbě se nejspíše probouzí zpěvem, neboť při něm je žák aktivní a tvořivý. Zpívaná píseň nejlépe rozvíjí pěvecké i hudební dovednosti a návyky žáků. Nejčastější formou tohoto období je zpěv jednohlasný. V hudební výchově je třeba střídát činnosti tak, aby děti nezpívaly po celou vyučovací hodinu. Výběr písní má být rozmanitý, má napomáhat hlasovému výcviku.

V tomto období jsou pro zpěv nejvhodnější lidové písně a dětmi oblíbené písně umělé. Současně s výcvikem pěveckých dovedností rozvíjí zpěv, hudební sluch žáků, jejich smysl pro intonaci a rytmus. Smysl pro rytmus rozvíjíme častým zařazováním jednoduchých doprovodných nástrojů (tyčky, činely, bubínek) ke zpěvu žáků. Vnímání hudby se rozvíjí v celé hudebně-výchovné práci, nejvýrazněji při poslechu hudby. Poslechem se učí žáci hudbu prožívat a soustředit se. Zpěv by se měl stát pro děti přirozenou potřebou pro vyjádření pohody a radosti, a to i v jiných předmětech než HV. Zpěvem, poslechem, jednoduchým doprovodem písní na dětské hudební nástroje a pohybovým projevem se stávají děti aktivními provozovateli hudby. Vztah žáků k hudbě je podporován návštěvami koncertů, přehlídek absolventů hudebních škol, účastí v hudebních a pěveckých soutěžích.

Hudební výchova se podílí značnou měrou na celkovém formování žákovy osobnosti. Hudbu je možno spojovat s poezií, výtvarným dílem nebo vlastním pohybovým projevem žáků i při tělesné výchově.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

S hudbou se dítě setkává od malička. Proto v počátcích výuky v Hv budeme vycházet ze znalosti jednoduchých lidových písní, které obvykle žáci znají ze zpěvu v rodinách, ze zpěvu podle dětských knížek a ze zpívání v mateřských školkách a dětmi oblíbených hudebních nahrávek.

1. ročník

- rozlišování zvuků a tónů
- melodizované říkanky
- hudebně pohybové hry
- dechová a hlasová cvičení
- lidové písně vhodné pro děti
- písně umělé, které zachycují život dětí, pohádek
- vytváření pěveckých dovedností a návyků
- sluchem rozlišovat základní vlastnosti tónů
- vést žáky k tomu, aby se projevovali i pohybově podle hudby
- poslech hudby
- vytváření citového vztahu k hudbě

V průběhu celého roku dbáme při výuce na to, aby vyučování bylo radostné a dalo žákům co nejvíce citových zážitků. V 1. ročníku mají někteří žáci nevyvinutý hudební sluch, nedovedou, či nechtějí zpívat. Pěvecké dovednosti získávají žáci přípravnými cvičeními, která si učitel vytváří z prvků nacvičované písně. Při tom je dobře využívat individuálního zpěvu žáků, kteří intonačně čistě zpívají a ostatní nechat zpěv spolužáka poslouchat a potom napodobovat. Učitel věnuje péči o hlas žáků pozornost. Dbá, aby žáci:

- zpívali lehce, bez křiku ve vyvětrané místnosti
- nezpívali celou hodinu
- poslouchali se navzájem

K cvičením hlasovým se řadí cvičení dechová. Při nich se žáci učí hospodařit s dechem. Je možné k nim připojit i pohyby paží. Hlasová cvičení je vhodné volit jednoduchá, aby se mohla soustředit pozornost k vytvoření tónů a správné výslovnosti samohlásek, souhlásek, slabik i slov. Cvičení sluchová vychovávají hudební sluch žáků. Písně se v tomto období nacvičují podle sluchu.

Očekávané výstupy

- žák si osvojí 10 nových písní
- při zpěvu správně otevírá ústa, dovede zazpívat brumendo
- dodržuje zásady hlasové hygieny
- zopakuje zpívané nebo hrané rytmicmelodické motivy
- melodizuje jednoduché texty
- zpívá ve skupině s oporou melodického hudebního nástroje nebo učitele
- používá jednoduché Orffovy nástroje
- podle svých možností předvede hru na hudební nástroje
- zapojí se do hudebně pohybových her
- doprovází zpěv nebo pohyb tleskáním, pleskáním, luskáním, podupy
- pochoduje na počítání, se zpěvem a podle hudby
- rozlišuje hudbu mírnou a ráznou
- používá ve správných souvislostech pojmy rychle a pomalu, potichu a nahlas, vysoké a hluboké tóny, stoupavá a klesavá melodie
- předvede pokus o tanec na populární hudbu
- rozlišuje hlasy a zvuky kolem sebe

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- zpívá jednoduché písně
- reaguje pohybem na rytmické a tempové změny
- používá ozvučná dřívka i jiné nástroje
- rozlišuje hlasy a zvuky kolem sebe
- pozná některé hudební nástroje

2. ročník

- hlediska pro výběr písní jsou obdobná jako v 1. ročníku
- dechová a hlasová cvičení z 1. ročníku automatizovat, nevyhledávat stále nové cvičení, měnit pouze motivaci, jde tu hlavně o docílení co nejlepšího provedení
- rytmická cvičení propojujeme s písněmi, využíváme též rytmických slabik, tempo udáváme tleskáním nebo vytukáním dob
- sluchem rozlišovat stoupající a klesající melodii tónové řady
- rozlišit vyšší tón od nižšího
- v poslechových skladbách seznamovat děti s hudebními nástroji a přednesem lidových a dětských písní

Písně tvoří hlavní součást práce v hodinách HV. Nácvik písní provádíme nápodobou, žáky ke zpěvu vhodně motivujeme, dbáme na pochopení obsahu písně, na osvojení si textu, rytmu i melodie jednotlivými žáky. Při zpěvu věnujeme pozornost výslovnosti. Při opakování písně doprovázíme jednoduchým rytmickým nebo pohybovým doprovodem.

Očekávané výstupy

- zazpívá z paměti 5 lidových a 5 umělých písní
- při zpěvu správně dýchá
- zazpívá vzestupnou a sestupnou řadu
- při zpěvu jednoduchých písní sleduje obrys melodie v notovém záznamu
- vytleská rytmus textu
- používá Orffovy nástroje
- aktivně se zapojí do pohybových her
- ovládá prvky hry na tělo a doprovází tímto způsobem zpěv svůj nebo spolužáků
- dokáže pohybem vyjádřit výraz a náladu hudby

- zvládá jednoduchý taneční pohyb, tančí mazurku, kvapík, nácvik dvojkroku
- dokáže v klidu vyslechnout krátké hudební ukázky různých žánrů
- při poslechu rozliší tyto hudební nástroje: trubku, klarinet, kontrabas, kytaru, velký a malý buben

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmicizaci říkadel i při zpěvu
- zpívá jednoduché písně
- zvládá jednoduchý taneční pohyb
- vyslechne krátké hudební ukázky
- pozná některé hudební nástroje

3. ročník

- upevňujeme pěvecké návyky, rozezpívání, hlasová hygiena
- zpíváme s dynamickými odstíny slabě a silně
- zpíváme podle pokynu učitele (jednotný začátek, konec písně, tempo, síla)
- upevňujeme dovednost zpívat tóny ve vzestupné a sestupné řadě
- průprava k dvojhlasu, kánon
- rozlišení změny tempa a dynamiku
- práce s hudebně pohybovými hrami
- nacvičujeme dvoudobou chůzi a tanec v průpletu, přísunový krok
- dáváme žákům prostor pro pohybové vyjádření melodie
- učíme je rozlišovat hudební nástroje podle vzhledu i podle tónů, rozlišujeme nástroje strunné, dechové a bicí
- využíváme dětské rytmické nástroje
- poslech české hudby pro slavnostní příležitosti, poslech hudby taneční, poslech státní hymny
- hudební nauka: notová osnova, houslový klíč, délka not, pomlky

Zpěv doprovázíme rytmickými nástroji. Sami si je vyrábíme. Žákům dáváme možnost objevit další zvukové efekty a zkusit je při zpěvu využít.

S hudbou se žáci mohou setkat též při návštěvě koncertů, besedách o hudbě a při vlastních hudebních aktivitách.

Očekávané výstupy

- zná a zazpívá nejméně 5 lidových písní a 5 umělých písní
- uvědoměle dodržuje pravidla hlasové hygieny
- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- při zpěvu sleduje obrys melodie v notovém záznamu
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty
- dokáže ve skupině zazpívat kánon
- rytmicky doprovází zpěv svůj nebo svých spolužáků
- zapojuje se do hudebně pohybových her
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje tempo, dynamiku a citový prožitek hudby
- umí polkový krok
- rozpozná některé hudební nástroje
- je schopen v klidu sledovat kratší symfonické skladby
- rozlišuje hudbu podle její společenské funkce
- dovede správně do osnovy napsat houslový klíč
- dovede rozeznat a pojmenovat noty

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- rozliší sílu zvuku
- pozorně vnímá jednoduché skladby
- rozezná vážnou a moderní hudbu
- zpívá lidové i umělé písně
- zazpívá vzestupnou a sestupnou řadu
- rytmizuje jednoduchou píseň

4. ročník

- upevňujeme pěvecké návyky vytvářené v 1. období
- písně zpíváme v rozsahu C1 - D2
- rozlišování tempa písně a nálady např. mírně, rychle, vesele
- žáky seznamujeme s některými hudebními výrazovými prostředky, jako je rytmus, melodie vzestupná a sestupná

- poznávání a rozlišování sborů (dětský, smíšený)
- rozlišování hudebních nástrojů (klavír, klarinet, flétna, trubka, housle, kontrabas, velký a malý buben, činely)
- nota s tečkou, psaní not
- procvičování pojmů: nota, pomlka, houslový klíč, takt
- seznámení žáků se stupnicí
- stupnice C-dur
- pravidelné zařazování hlasových a dechových cvičení
- využití jednoduchých hudebních nástrojů
- příprava vlastních rytmických doprovodných nástrojů
- hra na tělo
- taneční improvizace
- opakování naučených tanečních her se zpěvem
- poslech: taneční hudba, pochodová hudba, ukolébavka
- poslech vážné hudby a základní seznámení s hudebními skladateli (Bedřich Smetana, Antonín Dvořák)
- zpěv státní hymny

Očekávané výstupy

- zazpívá nejméně 5 lidových písní a 5 umělých písní
- dokáže zazpívat hymnu ČR, uvede základní údaje o její historii
- provádí melodizaci a rytmitizaci textů
- orientuje se v notovém záznamu a sleduje ho při zpěvu
- vhodně používá jednoduché nástroje Orffova instrumentáře
- zapojí se do hudebně pohybových her a tanců
- dovede improvizovat při tanci
- dovede vyjádřit pohybem výraz a náladu hudby
- používá správných tvarů notového písma
- umí číst noty
- dovede vysvětlit co je stupnice, umí ji napsat a zazpívat
- v klidu, ale pozorně vyslechne krátké symfonické skladby
- projevuje toleranci k různým hudebním žánrům

- rozezná druhy pěveckých sborů

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- zpívá lidové a umělé písně k přiměřenému rozsahu k individuálním schopnostem
- propojí vlastní pohyb s hudbou
- odliší tóny podle výšky, síly a barvy
- doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje
- správně hospodaří s dechem
- umí napsat houslový klíč
- umí napsat stupnici pomocí not

5. ročník

- během školního roku pracovat alespoň s 10 písněmi
- hlasová a dechová cvičení, hlasová hygiena
- legato, kánon, melodizace
- pojmy: těžká a lehká doba, nota a pomlka celá, půlová, čtvrt'ová a osminová
- dynamika
- 2/4, 3/4 a 4/4 takt
- pochod, polka, valčík
- repetice
- tónina dur, moll
- stupnice
- hudební nástroje
- pěvecký sbor mužský, ženský, dětský
- Dirigent, sbormistr
- nástroje symfonického orchestru
- jazz, rock
- využití nástrojů Orfeova instrumentáře v doprovodu osvojovaných písní
- rytmizace
- hra na tělo
- taktování

- pohybové vyjádření nálady hudby
- během školního roku poslech nejméně 6 poslechových skladeb dle výběru vyučujícího

Očekávané výstupy

- dle možností zpívá vybrané písně intonačně a rytmicky přesně
- zvládá základy vícehlasého zpěvu (kánon)
- provádí správně hlasová, dechová a intonační cvičení
- rozlišuje durové a mollové písně
- přečte noty z notového zápisu a určí jejich délku
- seznamuje se s příslušnými hudebními pojmy
- učí se podle poslechu rozlišovat druh lidového tance
- pozná sbor mužský, ženský, smíšený a dětský
- zná rozdíl mezi dirigentem a sbormistrem
- rozlišuje hudební žánry
- pozná nástroje symfonického orchestru podle obrázku i podle poslechu
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hudební hře
- dokáže vytleskat rytmus
- reaguje pohybem na znějící hudbu
- pracuje s danými poslechovými skladbami
- seznamuje se s hudebními skladateli (Smetana, Dvořák, Bach, Mozart, Bethoven)
- zná českou státní hymnu

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním možnostem
- propojí vlastní pohyb s hudbou
- doprovází spolužáky na rytmické hudební nástroje
- pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb
- správně hospodáří s dechem při interpretaci písní – frázování

Průřezová témata Hudební výchova 1. - 5. ročník

Osobnostní a sociální výchova

osobnostní rozvoj

rozvoj schopností poznávání: cvičení pozornosti (opakování rytmu, melodie), zapamatování si textu, smyslové hry – zvuky, tóny

sebepoznání a sebepojetí: hra na tělo – rytmus, znázornění hudebních nástrojů, hudební sebevyjádření

seberegulace a sebeorganizace: práce ve dvojicích, ve skupinách – učí se spolupráci

psychohygiena: znázornění pohybu, hudba jako uklidňující prvek - podporuje vnímavost, city a vůli; uvolnění, relaxace při poslechu hudby, dechová cvičení

kreativita: vyjádření písňe pohybem, pantomima; nebát se vyjádřit své city, nálady a realizovat je

sociální rozvoj

poznávání lidí: vzájemné poznávání se při práci ve skupině

mezilidské vztahy: vzájemná spolupráce při hudebních činnostech; dovednost vcítit se v písničky do role různých lidí

komunikace: hra na ozvěnu – hlas, hudební nástroje, rytmus; hra na otázku a odpověď; spojení hudby a pohyby

kooperace a kompetice: dětská kapela – snaha o spolupráci; hudebně pohybové hry dávají příležitost ke spolupráci, k nácviku soc. rolí, k vytrvalosti a zodpovědnosti

morální rozvoj

hodnoty, postoje, praktická etika: umět zaujmout postoj a zhodnotit práci vlastní i druhého

Výchova demokratického občana

občanská společnost a škola: osvojování lidových písní, dětské hry, seznámení se s hudebními díly – umožňují dětem prožít sounáležitost v soc. skupině

občan, občanská společnost a stát: schopnost aktivního naslouchání písni – empatické cítění

formy participace občanů v politickém životě: úcta ke státním symbolům – hymna

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá: poznávání historie, hudby, hudebních žánrů a skladatelů

Objevujeme Evropu a svět: prostřednictvím hudebních činností a tradic se děti seznámí s jinými kulturami, jazykem a hodnotami

Multikulturní výchova

kulturní difference: možnost obohatit se o písně různých národů, hledat v nich podobnosti a rozdíly, poznat státní hymnu ČR

lidské vztahy: rozvíjení spolupráce mezi žáky a aktivní podílení při hudebních činnostech

multikulturalita: písně jiných národů v originálním jazyce (slovenském, anglickém)

Environmentální výchova

ekosystémy: poznávání hodnot přírody v písních, vyjádření proměn přírody v ročních obdobích v poslechových skladbách

lidské aktivity a problémy životního prostředí: stará řemesla, poznávání hodnot lidské práce v písních

vztah člověka k prostředí: při poznávání rostlin a živočichů v přírodě v jednotlivých ročních obdobích – zpěv písní

Mediální výchova

kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: získávání informací o hudbě a hudebních skladatelích prostřednictvím internetu

vnímání autora mediálních sdělení: hodnocení, vyjádření vlastních nápadů na vystoupení, besídky

Výtvarná výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle

- probouzet a rozvíjet schopnosti výtvarného vyjadřování žáků
- rozvíjet tvořivé schopnosti žáků, pěstovat jejich estetické cítění a vkus
- vytvářet základní pracovní návyky pro výtvarnou činnost žáků

- vytvářet kladný citový vztah k výtvarnému umění
- seznamovat žáky s výtvarnými nástroji, materiály a technikami
- učit žáky pozorovat a vnímat krásu přírody, hovořit o svých pocitech a dojmech, pokusit se je výtvarně vyjadřovat
- dát dítěti možnost osobitého výtvarného vyjádření určitého prožitku nebo představy neovlivněného vnuceným výtvarným vzorem
- četbou, vyprávěným příběhem, hudbou, dramatickým dílem podněcovat a rozvíjet výtvarné představy žáků, dát možnost výtvarným projevům v různých technikách
- výtvarně experimentovat, objevovat tvary věcí kolem nás
- výtvarně zobrazovat tvary předmětů
- kreslením, malováním a modelováním rozvíjet tvarovou, barevnou i prostorovou představivost a jemnou motoriku
- pozorovat a porovnávat jednoduché předměty, hledat jejich jednotlivé kvality
- učit se prezentovat svůj výtvarný projev a naslouchat sdělení druhých
- využívat zkušeností žáků, učit je respektovat vzájemné odlišnosti ve výtvarném vyjadřování
- seznamovat žáky s ilustracemi v dětských knihách, poznávat nejznámější malíře a ilustrátory
- podílet se na výzdobě třídy a školy - dovedností získaných při výtvarných činnostech využívat při výuce prvouky, matematiky, českého jazyka a naopak
- sebepoznání, sebeuvědomění
- vést žáky ke schopnosti vnímat krásu lidového umění a dostupných uměleckých děl
- vážit si kulturních hodnot a dovedností lidí
- rozvíjet schopnost žáků esteticky ovlivňovat své prostředí
- umožňovat konfrontaci osobních postojů s postoji jiných
- rozvoj tolerance k lidem a duchovním hodnotám

B) Charakteristika výuky

Výtvarná výchova jako předmět je součástí procesu rozvoje estetických vztahů žáků ke skutečnosti a k umění. Výuka výtvarné výchovy vychází především z citového vztahu žáků k zobrazované skutečnosti. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost, fantazii, estetické cítění, podceňují a uspokojují potřeby žáků vyjadřovat se k různým tématům, situacím, prožitkům. Pro výtvarnou činnost v tomto období je nepostradatelné příznivé a klidné prostředí zbavené strachu ze známky nebo výsměchu druhých.

V 1. - 3. ročníku převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu dítěte. Dítě kreslí rádo z paměti, předloham se vyhýbá. Jeho představy ho těší a snaží se je ztvárnit. Vhodná motivace, která předchází výtvarné tvorbě, podceňuje uvolnění dětské fantazie. Děti potom často tvoří s velkým zaujetím a prožívají velkou radost z toho, co vytvořily. Jejich práce jsou plné volnosti, naivnosti a psychologických záhad.

Úlohou učitele je posilovat sebevědomí žáků, využívat jejich fantazii, rozvíjet ji, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat zájem o výtvarnou práci vhodnou motivací. V tomto období je vhodné, když mezi metody a formy práce zařazuje učitel co nejvíce různé hravé činnosti a experimentování. Výtvarná výchova dává žákům možnost se individuálně svou výtvarnou činností projevit, sami mohou různými výtvarnými prostředky ztvárnit své vidění světa. Je dobře, když svůj výtvarný projev mají žáci možnost obhájit, vysvětlit spolužákům a vyslechnout jejich názory.

Cílem ve druhém období (4. a 5. ročník) základního vzdělávání je rozvíjet vkus žáků, jejich cit pro umění, jejich dovednost výtvarně se vyjadřovat.

V tomto období se zaměřujeme na:

- vycvičení oka a žákovy ruky
- rozvíjení schopnosti čistého a jistého zobrazování
- pěstování správného vnímání krásy formy, linie, barvy a symetrie

Výuka výtvarné výchovy je postavena na tvůrčích činnostech, které umožňují rozvíjet žákovo vnímání, výtvarné citění, představivost, fantazii, myšlení, prožitky.

Ve druhém období se postupně tříbí smyslová vnímavost, uvědomělé pozorování a výtvarné vidění. Žáci se naučí citlivěji vnímat tvary, barvy, struktury, vzájemné vztahy částí a celku. Předměty zobrazují tak, jak se jeví jejich oku. Žáci jsou v rámci výtvarné výchovy seznamováni s díly předních domácích umělců.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

Přehled tematických okruhů v daném období:

a) objevování světa přírody

- pozorování přírody
- chápání přírody ve smyslu prostředí života
- tvář krajiny v různých souvislostech

- vztah k přírodě
- příroda a běh času

b) poznávání a prožívání světa dítěte

- domov
- poznávání školy
- styk se světem mimo školu

c) svět, který děti pozorují, který pociťují a kterému naslouchají

- setkávání s prostými životními zkušenostmi (u lékaře, na poště, v obchodě atd.)
- poslouchání a vyprávění (pohádky, písničky, říkadla, zážitky)
- významná sváteční setkávání (rodinné oslavy, Vánoce, Velikonoce)
- vnímání smyslových vjemů a jejich výtvarný záznam (přepis pocitů, přepis zvuků)

d) svět dětské fantazie-výtvarná hra a experiment

e) svět, který dítě obklopuje, ovlivňuje ho (věda a technika, výstavy)

Náměty pro práci v 1. ročníku

- námětové kreslení na základě vlastních prožitků dětí
- poznávání základních barev a jejich různé užívání
- kresby podnětené vyprávěním, četbou, vhodnou motivací, kreslení podle představ
- kresby a modely přírodnin vztahující se k učivu prvouky
- výtvarné dotváření přírodnin na základě představ dítěte
- vytváření prostorových fantazií seskupováním a kombinováním přírodních i umělých materiálů
- hry s barvou, poznávání vlastností barev, výtvarné využití vzniklých náhodností
- hry s linií
- jednoduché dekorativní kreslení, otisky přírodních prvků na papír
- prostorové hry se stavebnicovými prvky
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění

Náměty pro práci ve 2. ročníku

- námětové kreslení na základě vlastního prožitku, rozvoj dětské představivosti a fantazie
- dětský příběh vyjádřený kresbou
- pozorování přírodnin, rozlišování tvarů, struktury, jejich kombinace a výtvarné dotváření
- využití barev základních i barev vzniklých mícháním, tvoření souladu dvou barev
- pozorování tvarů užitkových předmětů
- rytmické řešení plochy s využitím různých prvků a střídání barev – jak se dá návrhů využít
- členění plochy s použitím libovolných geometrických prvků, barevná kompozice
- prostorová tvorba
- prostorové činnosti s dostupnými stavebními prvky (papírové krabičky)
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění

Náměty pro práci ve 3. ročníku

- námětové kreslení na základě vlastního prožitku, rozvoj dětské představivosti a fantazie
- dětský příběh vyjádřený kresbou
- pozorování přírodnin, rozlišování tvarů, barvy, struktury, jejich kombinace a výtvarné dotváření
- využití barev základních i barev vzniklých mícháním, tvoření souladu dvou barev
- pozorování tvarů užitkových předmětů
- rytmické řešení plochy s využitím různých prvků a střídání barev – jak se dá návrhů využít
- členění plochy s použitím libovolných geometrických prvků, barevná kompozice
- jednoduché náčrty a plány
- hračky v životě dětí, výtvarný návrh hračky
- prostorová tvorba
- prostorové činnosti s dostupnými stavebními prvky (papírové krabičky)
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění

Náměty pro práci ve 4. ročníku

Využíváme náměty související s učivem přírodovědy a vlastivědy, pozorování přírody na vycházkách, prožitků z výstav, koncertů, četby, ze sportovních akcí.

- výtvarné vyjádření věcí, pozorování barev
- malby vycházející z pozorované skutečnosti i z představ
- objevování a výtvarné sledování barevné proměnlivosti přírody, vystižení barev přírody
- vyhledávání a objevování tvarově a barevně zajímavých přírodnin
- odlišování výtvorů přírody od lidských výtvorů
- dotváření přírodnin na základě fantazie
- rozmanitosti přírody
- zobrazování lidské postavy v pohybu
- výtvarné ztvárňování pohádkových bytostí
- řešení úkolů dekorativního charakteru v ploše
- využívání psaných, kreslených, stříhaných a vytrhávaných písmen jako dekorativního prvku, návrhy plakátů na školní akce
- vyhledávání zajímavých prvků architektury ve svém prostředí a v okolí školy
- pozorování a výroba dekorativních věcí ke zkrášlení domácího i školního prostředí
- pozorování výtvarné úpravy dětských knih a učebnic, rozlišování kreseb významných ilustrátorů dětských knih, výstava děl oblíbených dětských ilustrátorů
- ilustrace svých prvních knih vytvářených při výuce přírodovědy apod.
- zaměření se na krásy přírody a na vztah k životnímu prostředí
- tematické kresby k významným událostem ve školním roce

Náměty pro práci v 5. ročníku

Využíváme náměty související s učivem přírodovědy a vlastivědy, pozorování přírody na vycházkách, prožitků z výstav, koncertů, četby, ze sportovních akcí.

Využívání tvorby podle vlastní fantazie, emocionálního prožitku.

- výtvarné vyjádření věcí, pozorování barev, míchání barev
- malby vycházející z pozorované skutečnosti i z představ
- objevování a výtvarné sledování barevné proměnlivosti přírody, vystižení barev přírody
- vyhledávání a objevování tvarově a barevně zajímavých přírodnin
- odlišování výtvorů přírody od lidských výtvorů
- dotváření přírodnin na základě fantazie
- rozmanitosti přírody

- rozvíjení prostorového vidění a cítění
- výtvarné vyjádření proporcí lidské postavy a hlavy
- výtvarné ztvárňování pohádkových bytostí
- řešení úkolů dekorativního charakteru v ploše
- využívání psaných, kreslených, stříhaných a vytrhávaných písmen jako dekorativního prvku, návrhy plakátů na školní akce
- vyhledávání zajímavých prvků architektury ve svém prostředí a v okolí školy
- pozorování a výroba dekorativních věcí ke zkrášlení domácího i školního prostředí
- pozorování výtvarné úpravy dětských knih a učebnic, rozlišování kreseb významných ilustrátorů dětských knih, výstava děl oblíbených dětských ilustrátorů
- ilustrace svých prvních knih vytvářených při výuce přírodovědy apod.
- zaměření se na krásy přírody a na vztah k životnímu prostředí
- tematické kresby k významným událostem ve školním roce
- vystavování prací, návštěva výtvarné výstavy
- dodržování čistoty pracovního místa
- kompozice z geometrických tvarů, volná tvorba

Praktické dovednosti:

pro žáky 1. - 5. ročníku

- pracují s barvou různé konzistence, rozeznávají studené a teplé barvy, osvojují si dovednost míchat základní barvy
- poznávají různé materiály (přírodní i umělé)
- rozvíjejí schopnost výtvarně vnímat věci, užitékové předměty z hlediska funkce, tvaru, dekoru, pohybu apod.
- pokouší se dotvářet výtvarné práce písemným projevem
- experimentují s různými materiály k vytváření prostorových prací
- poznávají prostředí školy, okolí obce, sledují detaily staveb, předmětů
- postupně si osvojují schopnost vyjádřit se o své práci, zdůvodnit, hodnotit, vyjádřit se také o práci jiných, vést dialog o výtvarné práci, být tolerantní
- podílejí se na dotváření prostředí, ve kterém žijí, které je obklopuje, vystavují své práce, podílejí se na výzdobě školy, třídy
- spolupracují na školních projektech
- poznávají výtvarná vyjádření významných malířů, ilustrátorů, umělců

- docházejí k poznání, že výtvarné umění patří ke kulturnímu bohatství národa

Očekávané výstupy na konci 1. období a 2. období:

- žák pozná různé druhy tvarů, porovnává vlastnosti, které zakládají jejich podobnost či odlišnost, pozná různorodé přírodní a umělé materiály, seznamuje se s rozličnými postupy, technikami a nástroji
- tvůrčím způsobem experimentuje s barvami, dokáže míchat a překrývat barvy, rozezná teplé a studené, světlé a tmavé bary
- sestaví předměty do neobvyklých souvislostí, vytvoří nové a neobvyklé předměty dle vlastní fantazie
- zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí, vede dialog, vyjadřuje se k tvorbě své i druhých, toleruje jejich způsob výtvarného vyjádření, porovná vlastní interpretaci s interpretací uznávanou
- vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy
- vědomě se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností, uplatňuje své fantazijní představy, vědomě volí nástroje a techniky pro konkrétní výtvarné vyjádření
- tvoří jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů
- prezentuje svá díla na nástěnkách, výstavkách apod.
- poznává díla předních českých malířů, ilustrátorů dětských knih
- umí zhodnotit svoji výtvarnou výpověď, vyjadřuje se k tvorbě ostatních, hledá v ní zdroj pro svá vlastní vizuálně obrazná vyjádření
- dodržuje čistotu a bezpečnost na pracovním místě
- umí ošetřit jednoduché poranění, hlásí každý úraz

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu
- rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary
- uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech
- vnímá tvorbu ostatních i umělecké produkce (s dopomocí učitele)
- při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
- umí zhodnotit svoji práci, vyjadřuje se k tvorbě ostatních
- vyjádří pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

Průřezová témata Výtvarná výchova – 1. - 5. ročník

Osobnostní a sociální výchova

osobnostní rozvoj

rozvoj schopností poznávání: vnímání okolního světa, barev a pojmenování tvarů

sebepoznání a sebepojetí: výtvarné sebevyjádření, rozvoj vlastního vkusu

seberegulace a sebeorganizace: práce ve dvojicích, ve skupinách – učí se spolupraci a rozplánovat jednotlivé postupy

psychohygienu: hra s barvou, uvolnění, relaxace – abstraktní práce

kreativita: nebát se vyjádřit své nápady, realizovat je a dotvářet

sociální rozvoj

poznávání lidí: vzájemné poznávání se při práci ve skupině

mezilidské vztahy: respektování práce ostatních a vzájemná pomoc

komunikace: řeč barev a tvarů, jak je vnímáme; rozbor uměleckých děl

kooperace a kompetice: rozvíjet dovednost navazovat na druhé i prosadit vlastní názor

morální rozvoj

řešení problémů a rozhodovací dovednosti: učí se řešit problematiku technického rázu, zvládat různé malířské postupy

hodnoty, postoje, praktická etika: hodnocení vlastní i cizí práce, umět pochválit i zkritizovat

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá: život dětí v cizích zemích, výtvarné ztvárnění zážitků z prázdnin

Multikulturní výchova

lidské vztahy: vztahy v rodině, v kolektivu třídy - využití v tematické práci

Environmentální výchova

ekosystémy: vyjádření proměny ekosystému v různých ročních obdobích, využití přírodních materiálů, ochrana přírody

základní podmínky života: voda, vzduch, země – výtvarné vyjádření, péče o rostliny

lidské aktivity a problémy životního prostředí: průmysl a životní prostředí – modely, makety

vztah člověka k prostředí: naše obec, její historické památky, architektura – tematické využití

Mediální výchova

kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: význam reklamy, kritický přístup k ní, pokus o vlastní tvorbu – plakáty

tvorba mediálního sdělení: spolupráce se školní knihovnou, výtvarné soutěže

5.7 Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují v 1. - 5. ročníku prostřednictvím tělesné výchovy, zdraví a výchova ke zdraví. Vzdělávací obsah oblasti člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají, a do života školy. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních i rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Tělesná výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle

- rozvoj pohybových schopností a dovedností žáků
- získat návyky správného držení těla, nacvičovat základní cviky získáním těchto návyků
- vést žáky k vědomému zvládnutí pohybu, zařazovat cviky na koordinaci pohybu
- zvyšovat pohybový rozsah a obratnost žáků
- upevňovat charakterové vlastnosti žáků, rozvíjet sociální vztahy
- získávat pocit nutnosti pravidelného cvičení jako součásti správného životního stylu

- vštípit dětem radostný pocit z pohybu
- pochopit důležitost organizace a spolupráce hlavně formou her (dodržování pravidel, umět se podřídit kolektivu, spolupracovat ...)
- neustále seznamovat žáky s důležitostí dodržování bezpečnostních zásad (při hrách v tělocvičně, na hřišti, při cvičení s náčiním či na nářadí,...)
- umět slyšet, vnímat a reagovat na povely učitele (nejen na píšťalku, ale i na jiné podněty slovní, gestikulační ...)
- naučit žáky připravit na sportovní výkony – zvolit vhodnou obuv, vhodné oblečení (sepnout vlasy, odložit hodinky a jiné cennosti ...)
- posilovat tělesnou kondici a duševní pohodu dětí správně zvolenými aktivitami, vhodnými a přiměřenými tomuto věku
- z hlediska správné organizace a bezpečnosti je vhodné zvládnout s dětmi základy pořadových cvičení (nástupy, povely)
- využívat různá kondiční cvičení k rozvoji a zvýšení pohybových schopností žáků – to je zvyšovat obratnost, vytrvalost, rychlost, pohyblivost (za pomoci různého náčiní, využití různých druhů nářadí, přeskoky, odrazy, překonávání překážek, různé druhy běhů,...)
- vnímat důležitost průpravných cvičení (rozcvíček), jako prostředku pro zlepšení a odstranění nedostatků, které vznikají z jednostranného zatížení páteře či špatného způsobu života, nedostatku sportovních aktivit
- seznamovat žáky s důležitostí správného rozcvíčení, využívat veškeré kompenzační prostředky (protahovací, uvolňovací cvičení,...)
- učit žáky cítit, vnímat hudbu a umět ji vyjadřovat pohybem, snažit se rozvíjet rytmické cítění, začleňovat taneční prvky
- rozvíjet dovednosti žáka zvládnutím základů atletické abecedy (běhy, skoky, hody,...)
- zvládat průpravná cvičení pro míčové hry, správně zvládat techniky házení, chytání, přihrávání
- seznamovat žáky s nácvikem jednoduchých pravidel miniher
- vkládat dle možností cvičení v různém prostředí, seznamovat žáky s pohybem na hřišti, ve volné přírodě, v lese
- dle možnosti zařadit zimní sportování (bobování, klouzání, bruslení)
- vštípit základy plaveckých dovedností
- nesoustředit se jen na hodiny TV, ale začleňovat do vyučování další pohybové aktivity – vycházky, pohybové chvíle, cviky ve třídě na správné držení těla

B) Charakteristika výuky

Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha, schopnost respektovat pokyny, umět se podříditi kolektivu, ...).

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec, aby se sport stal součástí jejich zdravého životního stylu. Systémem jednoduchých pohybových a sportovních aktivit vede ke zvyšování tělesné zdatnosti a k správnému držení těla žáků.

V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Vštěpováním pohybových návyků a vyvoláním radostného pocitu z pohybu u dětí se podílíme na zvyšování jejich psychické odolnosti vůči negativním vlivům svého okolí a na posilování jejich charakterových vlastností. Základní a důležitou metodou, která slouží ke splnění všech těchto cílů a úkolů je HRA a dodržování herních pravidel.

Osvojením základů herních technik a taktických postupů, zvyšujeme u žáků nejen pohybové schopnosti, ale také podporujeme jejich prostorovou orientaci, schopnost správného a rychlého rozhodování i schopnost pohotově reagovat.

Neustále věnujeme patřičnou pozornost bezpečnosti při výuce TV, průběžně opakujeme bezpečnostní pravidla, upozorňujeme na možnosti úrazů, snažíme se vštípit pocit zodpovědnosti za své chování a svoji bezpečnost, pocit sounáležitosti a ohleduplnosti ke svým spolužákům.

Tělesná výchova je předmět, kde je nutný diferencovaný přístup k žákům podle jejich momentální tělesné zdatnosti. Zde musíme hodnotit každého žáka, vzhledem k jeho individuálním možnostem a předpokladům pro zvládnutí různých pohybových aktivit.

V hodinách TV se nezaměříme jen na rozvoj a zdokonalování pohybových schopností, ale také vštěpujeme důležité hygienické zásady s tím spojené. Pohybové činnosti by měly prolínat a doplňovat i další oblasti výchovy, měly by se objevovat i v dalších předmětech jako např. Vhodné rozcvičky, pohybové hry, taneční prvky.

Správně řízená výuka TV vyžaduje, aby učitel:

- kladl na žáky tělovýchovné požadavky, které jsou přiměřené jejich tělesné a pohybové vyspělosti
- volil program s ohledem na roční období a materiálně technické vybavení školy
- účelně zaměstnával co nejvíce žáků vhodnými bezpečnými úkoly ke cvičení ve družstvech

Hlavní organizační formou vyučovacího procesu je vyučovací hodina tělesné výchovy. Vyučovací hodiny TV se nespojují do dvouhodin, rovnoměrně se rozkládají do týdenního rozvrhu.

Zařazování kurzu plavání

Tělovýchovné chvilky

Do vyučovacích hodin ostatních předmětů je vhodné vkládat tělovýchovné chvilky. Zařazují se, když se u žáků začne projevovat únava. Jejich programem jsou koordinační, vyrovnávací i kondiční cviky, které žák zná z výuky TV v daném ročníku.

Hygienické požadavky pro výuku TV

Tělocvičnu je třeba udržovat v čistotě a její vybavení vždy před užitím kontrolovat. Teplota vzduchu v tělocvičně by měla být přiměřená. Na vyučovací hodiny TV se žáci převlékají do cvičebních úborů. Z pedagogických důvodů používá cvičební úbor i učitel.

Pro zvýšení odolnosti organismu se doporučuje, aby výuky TV probíhala často na hřišti nebo v terénu. Chceme prospět zdraví žáků, a proto realizujeme mimoškolní tělovýchovné aktivity-sportovní kroužek.

Charakteristika některých cvičení zařazovaných pravidelně do hodin TV

Vyrovnávací cviky

Jsou to průpravná gymnastická cvičení, která jsou zaměřena na uvolnění a protažení jednotlivých svalových skupin. V tomto období posilovací cviky zařazujeme jen jednoduché a krátce. Pozornost věnujeme cvičením

koordinačním, cvičení na zvětšování pohybového rozsahu kloubů, také na podporu návyků správného držení těla.

Cvičení mohou být prováděna v rytmických obměnách s možností hudebního doprovodu. Patří sem cvičení prostná, s náčiním i na náradí, na místě i za pohybu. Dbáme při tom na přiměřený čas pro zařazování těchto cvičení do vyučovacích hodin.

Kondiční cvičení

Cvičení se zaměřením na rychlost, pohyblivost, obratnost, vytrvalost, to jsou: běh, skoky, házení, cvičení rovnováhy, lezení, šplhání, překonávání překážek, gymnastická cvičení s náčiním i bez náčiní (např. s míči, se švihadly, na lavičkách, žebřinách apod.)

Rytmická cvičení a tanec

Rytmická cvičení jsou velmi vhodnou součástí vyučování v 1. - 5. ročníku, zařazujeme je nejen do vyučovacích hodin TV, ale též do hodin hudební výchovy i českého jazyka a anglického jazyka. Podporují značnou měrou dobrý psychický vývoj žáků. Cvičení zařazujeme jako rytmizaci jednoduchých a dětem známých pohybů podle hudebního doprovodu, cvičíme i podle říkanek a písní.

Tanec pomáhá zvládnout základní pohyby paží, nohou a trupu. Učíme žáky základní taneční kroky. Zaměřujeme se na estetický pohybový projev v přiměřeném tempu a dětem srozumitelném rytmu.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. ročník

Pořadová cvičení:

- základní postoje (pozor, pohov, povely – v řad nastoupit, rozchod)
- nástup na značky, do řady, do družstev

Rytmická gymnastika a tanec:

- rytmizace jednoduchých pohybů podle říkadel a písní
- rytmizace jednoduchých a známých pohybů podle hudebního doprovodu
- motivovaná a rytmizovaná chůze a běh v základním tempu
- pokus o přísunný krok, poskočný krok, cval stranou
- nácvik správného držení těla

Drobné hry:

- hry spojené s během – honičky

- hry spojené s házením míče
- hry spojené s vítězstvím někoho (např. přetahy, přetlaky, boj o míč aj.)
- hry pro uklidnění, hry na hřišti, na sněhu, na ledu

Lehká atletika:

- běh střídaný s chůzí, překonávání přírodních i umělých překážek
- rychlý běh na 25 m
- vytrvalostní běh nejdéle 30 s
- skok daleký z místa odrazem snožmo
- hod míčkem horním obloukem na dálku

Sportovní gymnastika – akrobatická cvičení:

- převaly stranou v lehu – vzpažit (válení sudů)
- kolébka na zádech – ze sedu skrčmo, uchopením za bérce z dřepu spojného
- leh vznesmo – skrčmo kolébkou vzad
- stoj na lopatkách – z lehu vznesmo
- kotoul vpřed – z podřepu spojného – předpažit

Cvičení na nářadí:

a) cvičení na lavičce

- chůze vpřed, vzad i s obraty
- přeběhy lavičky

b) průpravná cvičení – šplh na tyči

Sportovní hry:

příprava:

- přihrávka obouruč ve dvojicích (na místě)
- vrchní přihrávka jednoruč na místě
- vrchní chytání obouruč na místě

Plavání - plavecký kurz

Bobování:

- sjezd na bobu na přímém svahu
- sjezd přímý a šikmý se zatáčením
- rozjezd jednotlivce a dvojic

Turistika:

- chůze k cíli vzdálenému asi 1,5km
- smyslové hry zaměřené na pozorování okolí a hledání předmětů
- chování v přírodě
- překonávání přírodních překážek
- orientace v terénu (vím, kam jdeme)

Očekávané výstupy:

- dodržuje pravidla bezpečnosti při všech činnostech TV
- dovede se samostatně převléct do cvičebního úboru
- reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele
- zvládá základní pojmy související s během, skokem do dálky a hodem
- zvládá základní techniku nízkého a polovysokého startu
- zvládá základní techniku běhu, skoku do dálky a hodu míčkem
- uplatňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických cvičeních a za pomoci učitele je dodržuje
- zvládá kotoul vpřed, skoky prosté snožmo z trampolíny
- zvládá základy chůze na lavičce s domopocí učitele
- zvládá základní estetické držení těla (snaží se o to)
- adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání
- zvládá základní plavecké dovednosti a bezpečnost
- zvládá některé pohybové hry a je schopen je hrát se spolužáky i mimo TV
- uvědomuje si, že lze pohyb spojovat s představou, rytmem, příběhem, pohádkou
- zvládá základní způsoby házení a chytání míče odpovídající velikosti a hmotnosti

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- dodržuje základní zásady bezpečnosti při všech činnostech TV
- má osvojeny základní hygienické návyky
- dovede se samostatně převléct do cvičebního úboru
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti
- projevuje kladný postoj k pohybovým aktivitám
- zvládá některé pohybové hry
- adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání a bezpečnost

2. ročník

Pořadová cvičení a chůze:

- základní postoje – pozor, pohov
- základní povely - nástup, pozor, pohov, vpravo bok, vlevo bok, vyrovnat, rozchod
- nástup na značky, do řady, do družstev
- chůze do rytmu (na počítání), chůze s písní do pochodu v zástupu i ve dvojicích

Rytmická gymnastika a tanec:

- rytmizace jednoduchých pohybů podle písní
- pohyb v dvoudobém taktu, dvoudobý takt v písni
- střídání chůze a běhu – nepravidelné, pravidelné
- přísunný krok, cval stranou, poskočný krok
- využití naučených kroků v lidovém tanci, chůze s průpletem

Průpravná cvičení:

- cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročném
- cvičení v kleku, sedu, snožmo, skřižmo i skrčmo
- cvičení v lehu na zádech
- chytání míčů a míčků do obou rukou po vlastním nadhozu i odrazu od země i od zdi

Drobné hry:

- hry spojené s během
- hry spojené s házením

- hry pro uklidnění
- hry na hřišti (pravidla her s míčem)

Cvičení rovnováhy:

- stoj na jedné noze (druhá v pohybu)
- skoky na jedné noze
- chůze po lavičce s plněním drobných úkolů (nesu míč, přeskakují překážku, přidávám potlesky nad hlavou, před a za tělem apod.)
- chůze po kladince lavičky

Lehká atletika:

běhy:

- běh střídavý s chůzí
- běh přes drobné překážky (přes kameny, větvičky, využití přírody)
- štafetové běhy
- rychlý běh do 25m

Skoky:

- skok z místa s doskokem na měkkou podložku
- přeskok pruhu širokého 50 - 100 cm
- přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku
- skok daleký s rozběhem

Hody míčkem a drobnými předměty v přírodě:

- házení kaštanů, šišek (vrchní oblouk - pravá a levá paže)
- házení různými předměty na cíl, hod míčkem na dálku
- házení míčkem a kutálení míčů
- přehazování míčů a drobných předmětů
- házení do naznačených terčů

Akrobatická cvičení:

- přidat změny postojů a poloh, upevnit dovednost správného kotoulu napřed

- převaly a kolébky na zádech
- leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- sed skřížmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- válení stranou i do mírného svahu
- kotoul napřed ze stoje spojného, ze stoje rozkročného
- kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou
- stoj s oporou o lopatky a záloktí (svíčka)
- cvičení rovnováhy (ve stoji na jedné noze)

Cvičení na nářadí:

a) cvičení na lavičkách

- chůze vpřed i vzad s obraty, přeběhy lavičky
- sed rozkročmo – přitahování těla k lavičce (nohy napjaté)
- vzpor dřepmo u lavičky (držíme se rukama), vzpor stojmo, střídání
- chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů

b) průpravná cvičení - šplh na tyči

c) další nářadí

- cvičení na švédské bedně, žebřinách, trampolínách

Sportovní hry:

- přihrávky obouruč na místě
- vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi
- chytání obouruč na místě
- běh nebo chůze s házením míče o zem
- míčové hry

Turistika a pobyt v přírodě:

- chůze v terénu, překonávání překážek
- táboření, ochrana přírody, organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce
- chůze k cíli vzdálenému cca 2 km
- pozorování přírody, odhady vzdáleností

Plavání

- plavecký kurz

Bobování

Očekávané výstupy:

- dodržují pravidla bezpečnosti při atletických činnostech
- dovede se samostatně převléct do cvičebního úboru
- reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele
- zvládá základní pojmy související s během, skokem do dálky a hodem
- zvládá základní techniku nízkého a polovysokého startu
- zvládá základní techniku běhu, skoku do dálky z místa, hodu míčkem z místa a za chůze
- zvládá základní gymnastické držení těla
- zvládá kotoul vpřed, skoky prosté snožmo z trampolíny
- zvládá základy chůze na lavičce s dopomocí učitele
- užívá osvojované tělocvičné názvosloví na úrovni cvičence
- zvládá základní estetické držení těla (snaží se o to)
- zvládá základní estetický pohyb těla a jeho částí (chůzi, běh, poskoky, obraty atd.)
- umí vyjádřit jednoduchou melodii, rytmus pohybem
- zvládá některé pohybové hry a je schopen hrát je se spolužáky i mimo TV
- uvědomuje si, že lze pohyb spojovat s hudbou, rytmem, příběhem, pohádkou, svou představou
- zvládá základní způsoby házení a chytání míče odpovídající velikosti a hmotnosti
- zvládá základní plavecké dovednosti, dodržuje hygienu plavání a bezpečnost

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- dodržují pravidla bezpečnosti při TV
- dovede se samostatně převléct do cvičebního úboru
- reaguje na základní pokyny učitele

- snaží se o estetické držení těla
- zvládá některé pohybové hry
- projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám
- dodržuje hygienu plavání, zvládá základní plavecké dovednosti, dodržuje bezpečnost

3. ročník

Pořadová cvičení a chůze:

- základní postoje – pozor, pohov
- základní povel -nástup, pohov, vpravo bok, vlevo bok, vyrovnat, rozchod
- nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav
- chůze do rytmu (na počítání), chůze s písní do pochodu v zástupu i ve dvojicích

Rytmická gymnastika a tanec:

- rytmizace jednoduchých pohybů podle písní
- pohyb v dvoudobém taktu, dvoudobý takt v písni
- střídání chůze a běhu – nepravidelné, pravidelné
- přísunný krok, cval stranou, poskočný krok
- využití naučených kroků v lidovém tanci, chůze s průpletem

Průpravná cvičení:

- cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročném
- cvičení v kleku, sedu, snožmo, skřižmo i skrčmo
- cvičení v lehu na zádech
- chytání míčů a míčků do obou rukou po vlastním nadhozu i odrazu od země i od zdi
- rozcvičky k procvičení koordinace pohybů ve trojdobém a čtyřdobém taktu

Drobné hry:

- hry spojené s během
- hry spojené s házením
- hry pro uklidnění
- hry na hřišti (pravidla her s míčem)

Cvičení rovnováhy:

- stoj na jedné noze (druhá v pohybu)
- skoky na jedné noze
- chůze po lavičce s plněním drobných úkolů (nesu míč, přeskakuji překážku, přidávám potlesky nad hlavou, před a za tělem apod.)
- chůze po kladince lavičky

Lehká atletika:

běhy:

- běh střídavý s chůzí
- běh přes drobné překážky (přes kameny, větvičky, využití přírody)
- štafetové běhy
- rychlý běh do 40m

Skoky:

- skok z místa s doskokem na měkkou podložku
- přeskok pruhu širokého 50 – 100 cm
- přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku
- skok daleký s rozběhem
- výskoky na překážku (rozběh, seskok)
- skok přes lano ve výši kolem 50 cm

Hody míčkem a drobnými předměty v přírodě:

- házení kaštanů, šišek (vrchní oblouk - pravá a levá paže)
- házení různými předměty na cíl
- házení míčkem a kutálení míčů
- přehazování míčů a drobných předmětů
- házení do naznačených terčů
- hod míčkem na dálku

Akrobatická cvičení:

- přidat změny postojů a poloh, upevnit dovednost správného kotoulu napřed
- převaly a kolébky na zádech
- leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- sed skřižmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- válení stranou i do mírného svahu
- kotoul napřed ze stoje spojného, ze stoje rozkročného, z chůze
- kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou
- stoj s oporou o lopatky a záloktí (svíčka)
- cvičení rovnováhy (ve stoji na jedné noze)

Cvičení na nářadí:

a) cvičení na lavičkách

- chůze vpřed i vzad s obraty, přeběhy lavičky
- sed rozkročmo – přitahování těla k lavičce (nohy napjaté)
- vzpor dřepmo u lavičky (držíme se rukama), vzpor stojmo, střídání
- chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů

b) šplh na tyči

- šplh do přiměřené výšky podle individuálních předpokladů žáků

c) další nářadí

- cvičení na švédské bedně, žebřinách, trampolínách

Sportovní hry:

- přihrávky obouruč na místě
- vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi
- chytání obouruč na místě
- běh nebo chůze s házením míče o zem
- míčové hry

Turistika a pobyt v přírodě:

- chůze v terénu, překonávání překážek

- táboření, ochrana přírody, organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce
- chůze k cíli vzdálenému cca 3 – 4 km
- pozorování přírody, odhady vzdáleností

Plavání

- plavecký kurz

Bobování

Očekávané výstupy:

- uplatňuje pravidla bezpečnosti při atletických disciplínách
- zvládá aktivně základní osvojované pojmy související s během, skokem do dálky a hodem míčkem
- reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele
- zvládá základní techniku běhu, skoku do dálky a hodu míčkem z chůze i z rozběhu
- dodržuje pravidla bezpečnosti při gymnastických činnostech a rytimizaci
- aktivně se zapojuje do pohybových činností
- zvládá základní estetické držení těla (snaží se o to)
- zvládá základní estetický pohyb těla a jeho částí (chůzi, běh, poskoky, obraty atd.)
- správně dovede kotoul vpřed a vzad
- zvládá základy tance založené na chůzi, běhu, klusu, na kroku poskočném, přísuvném
- uvědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jim zabránit
- zvládá minimálně 10 pohybových her
- snaží se samostatně vytvářet pohybové hry, hledat varianty známých her
- zvládá konkrétní hry se zjednodušenými pravidly a dovede je využívat (vybíjená, přehazovaná)
- dodržuje hygienu plavání, zvládá vybranou plaveckou techniku, dodržuje bezpečnost

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- reaguje na základní pokyny, signály a pokyny učitele
- dodržuje pravidla bezpečnosti při TV
- aktivně se zapojuje do pohybových činností

- uvědomuje si, že lze pohybovat spojovat s hudbou
- zvládá některé pohybové hry, dovede je užívat i mimo TV
- projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám
- zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů
- dodržuje hygienu plavání, zvládá základní plavecké dovednosti, dodržuje bezpečnost

4. ročník

Pořadová cvičení a chůze:

- základní postoje – pozor, pohov
- základní povely - nástup, pohov, vpravo bok, vlevo bok, vyrovnat, rozchod
- nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav
- chůze do rytmu (na počítání), chůze s písní do pochodu v zástupu i ve dvojicích

Rytmická gymnastika a tanec:

- rytmizace jednoduchých pohybů podle písní
- pohyb v dvoudobém taktu, dvoudobý takt v písni
- střídání chůze a běhu – nepravidelné, pravidelné
- přísunný krok, cval stranou, poskočný krok
- využití naučených kroků v lidovém tanci, chůze s průpletem

Průpravná cvičení:

- cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročném
- cvičení v kleku, sedu, snožmo, skřižmo i skrčmo
- cvičení v lehu na zádech
- chytání míčů a míčků do obou rukou po vlastním nadhozu i odrazu od země i od zdi
- rozcvičky k procvičení koordinace pohybů ve trojdobém a čtyřdobém taktu

Drobné hry:

- hry spojené s během
- hry spojené s házením
- hry pro uklidnění

- hry na hřišti (pravidla her s míčem)

Cvičení rovnováhy:

- stoj na jedné noze (druhá v pohybu)
- skoky na jedné noze
- chůze po lavičce s plněním drobných úkolů (nesu míč, přeskakují překážku, přidávám potlesky nad hlavou, před a za tělem apod.)
- chůze po kladince lavičky

Lehká atletika:

běhy:

- běh střídavý s chůzí
- běh přes drobné překážky (přes kameny, větvičky, využití přírody)
- štafetové běhy
- rychlý běh do 40 m, 60 m
- vytrvalostní běh v terénu do 15 min.

Skoky:

- skok z místa s doskokem na měkkou podložku
- přeskok pruhu širokého 50 – 100 cm
- přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku
- skok daleký s rozběhem
- výskoky na překážku (rozběh, seskok)
- skok přes lano ve výši kolem 50 cm
- trojskok

Hody míčkem a drobnými předměty v přírodě:

- házení kaštanů, šišek (vrchní oblouk - pravá a levá paže)
- házení různými předměty na cíl
- házení míčkem a kutálení míčů
- přehazování míčů a drobných předmětů

- házení do naznačených terčů
- hod míčkem na dálku
- hod míčkem s rozběhem
- spojení rozběhu s hodem

Akrobatická cvičení:

- přidat změny postojů a poloh, upevnit dovednost správného kotoulu napřed
- převaly a kolébky na zádech
- leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- sed skřížmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- válení stranou i do mírného svahu
- kotoul napřed ze stoje spojitelného, ze stoje rozkročného, z chůze
- kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou
- stoj s oporou o lopatky a záloktí (svíčka)
- cvičení rovnováhy (ve stoji na jedné noze)

Cvičení na nářadí:

a) cvičení na lavičkách

- chůze vpřed i vzad s obraty, přeběhy lavičky
- sed rozkročmo – přitahování těla k lavičce (nohy napjaté)
- vzpor dřepmo u lavičky (držíme se rukama), vzpor stojmo, střídání
- chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů

b) šplh na tyči

- šplh do přiměřené výšky podle individuálních předpokladů žáků

c) další nářadí

- cvičení na švédské bedně, žebřinách, trampolínách

Sportovní hry:

- přihrávky obouruč na místě
- vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi

- chytání obouruč na místě
- běh nebo chůze s házením míče o zem
- míčové hry

Turistika a pobyt v přírodě:

- chůze v terénu, překonávání překážek
- táboření, ochrana přírody, organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce
- chůze k cíli vzdálenému cca 4 – 5 km
- pozorování přírody, odhady vzdáleností

Plavání

- plavecký kurz

Bobování

Očekávané výstupy:

- dodržuje pravidla bezpečnosti při atletických disciplínách
- zvládá aktivně osvojované pojmy
- reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele
- zvládá aktivně základní techniky běhů, skoků, hodů
- dovede změřit a zapsat výkony v osvojovaných disciplínách a porovná je s předchozími výsledky
- zvládá kotoul vpřed, vzad, stoj na rukou s dopomocí
- zvládá roznožku a skrčku přes nářadí odpovídající výšky
- zvládá chůzi na lavičce bez dopomoci
- zvládá základy šplhu
- snaží se samostatně o estetické držení těla
- zvládá pojmenovat osvojované činnosti i cvičební náčiní
- reaguje na hezký i nezvládnutý pohyb (projevuje radost z hezky zvládnutého pohybu)
- zvládá základy tance založené na kroku poskočném, přísunném, základy cvičení s náčiním
- uvědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jim zabránit
- zvládá minimálně 10 – 20 pohybových her

- dovede samostatně vytvářet pohybové hry, vyhledávat varianty známých her
- dohodne se na jednoduché taktice družstva a dodrží ji
- uplatňuje pravidla bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách
- dovede zaznamenat výsledek utkání a pomáhat při rozhodování
- zvládá konkrétní hry se zjednodušenými pravidly (vybíjená, košíková, minifotbal)
- dodržuje hygienu plavání, zvládá vybranou plaveckou techniku, zvládá prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- dodržuje pravidla bezpečnosti při TV
- reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele
- zvládá některé pohybové hry, využívá je i mimo TV
- zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
- zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla
- chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu
- dodržuje hygienu plavání, zvládá vybranou plaveckou techniku, dodržuje bezpečnost

5. ročník

Organizace, bezpečnost a hygiena

- základní poznatky o sportu (TV, tisk, časopisy)
- základní pojmy s novými pohybovými činnostmi
- bezpečný pohyb a chování v méně známých prostorech
- dodržování osobní hygieny

Pořadová cvičení a chůze:

- základní postoje – pozor, pohov
- základní povel - nástup, hlášení, pohov, vpravo bok, vlevo bok, vyrovnat, rozchod
- nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav
- chůze do rytmu (na počítání), chůze s písní do pochodu v zástupu i ve dvojicích

Rytmická gymnastika a tanec:

- rytmické a kondiční formy cvičení
- střídání chůze a běhu – nepravidelné, pravidelné
- přísunný krok, cval stranou, poskočný krok
- lidové tance, chůze s průpletem
- vyjádření melodie a rytmu pohybem
- základy cvičení s náčiním (šátek, míč, švihadlo) při hudebním doprovodu

Průpravná cvičení:

- cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročném
- cvičení v kleku, sedu, snožmo, skřižmo i skrčmo
- cvičení v lehu na zádech
- správné držení těla
- kompenzační cvičení
- chytání míčů a míčků do obou rukou po vlastním nadhozu i odrazu od země i od zdi
- rozcvičky k procvičení koordinace pohybů ve trojdobém a čtyřdobém taktu

Drobné hry:

- hry spojené s během
- hry spojené s házením a chytáním míče
- hry pro rozvoj koordinace
- úpolové hry (přetahování lana, přetlačování)
- hry pro uklidnění
- hry na hřišti (pravidla her s míčem)

Cvičení rovnováhy:

- stoj na jedné noze (druhá v pohybu, se zavřenýma očima)
- skoky na jedné noze
- chůze po lavičce s plněním drobných úkolů (nesu míč, přeskakují překážku, přidávám potlesky nad hlavou, před a za tělem apod.)
- chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů (zvedání kolen, otočení se, dřep)

Lehká atletika:

běhy:

- běh střídavý s chůzí
- běh přes drobné překážky (přes kameny, větvičky, využití přírody)
- štafetové běhy
- běh na 60 m
- běžecká abeceda
- vytrvalostní běh v terénu do 15 min.

Skoky:

- skok z místa s doskokem na měkkou podložku
- přeskok pruhu širokého 50 – 100 cm
- přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku
- skok daleký s rozběhem
- výskoky na překážku (rozběh, seskok)
- skok přes lano ve výši kolem 50 cm
- trojskok

Hody míčkem a drobnými předměty v přírodě:

- házení kaštanů, šišek (vrchní oblouk - pravá a levá paže)
- házení různými předměty na cíl
- házení míčkem a kutálení míčů
- přehazování míčů a drobných předmětů
- házení do naznačených terčů
- hod míčkem na dálku
- hod míčkem s rozběhem
- spojení rozběhu s hodem

Akrobatická cvičení:

- přidat změny postojů a poloh, upevnit dovednost správného kotoulu vpřed
- převaly a kolébky na zádech
- leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- sed skřížmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně

- válení stranou i do mírného svahu
- kotoul vpřed ze stoje spojitelného, ze stoje rozkročného, z chůze
- kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou
- kotoul vzad
- přemet stranou (hvězda)
- stoj s oporou o lopatky a záloktí (svíčka)
- cvičení rovnováhy (ve stoji na jedné noze)
- stoj na rukou s dopomocí

Cvičení na nářadí:

a) cvičení na lavičkách

- chůze vpřed i vzad s obraty, přeběhy lavičky
- sed rozkročmo – přitahování těla k lavičce (nohy napjaté)
- vzpor dřepmo u lavičky (držíme se rukama), vzpor stojmo, střídání
- chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů

b) šplh na tyči

- nácvik držení
- šplh do přiměřené výšky podle individuálních předpokladů žáků

c) další nářadí

- cvičení na švédské bedně, žebřinách, trampolínách

Sportovní hry:

- přihrávky obouruč na místě
- vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi
- chytání obouruč na místě
- běh nebo chůze s házením míče o zem
- míčové hry
- spolupráce ve hře
- vedení míče, střelba

Turistika a pobyt v přírodě:

- chůze v terénu, překonávání překážek
- táboření, ochrana přírody, organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce
- chůze k cíli vzdálenému cca 4 – 5 km
- pozorování přírody, odhady vzdáleností

Plavání

- plavecký kurz

Bobování

Očekávané výstupy:

- uvědomuje si důležitost pohybové aktivity
- zná zásady pravidla fair-play
- dodržuje pravidla bezpečnosti při atletických disciplínách
- zvládá aktivně osvojované pojmy
- reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele
- zvládá aktivně základní techniky běhů, skoků, hodů
- dovede změřit a zapsat výkony v osvojovaných disciplínách a porovná je s předchozími výsledky
- zvládá kotoul vpřed, vzad, stoj na rukou s dopomocí
- zvládá základy šplhu na tyči
- snaží se samostatně o estetické držení těla
- zvládá pojmenovat osvojované činnosti i cvičební náčiní
- reaguje na hezký i nezvládnutý pohyb (projevuje radost z hezky zvládnutého pohybu)
- zvládá základy tance založené na kroku poskočném, přísunném, základy cvičení s náčiním
- uvědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jim zabránit
- zvládá minimálně 15 – 20 pohybových her
- dovede samostatně vytvářet pohybové hry, vyhledávat varianty známých her
- dohodne se na jednoduché taktice družstva a dodrží ji
- uplatňuje pravidla bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách

- dovede zaznamenat výsledek utkání a pomáhat při rozhodování
- zvládá konkrétní hry se zjednodušenými pravidly (vybíjená, košíková, minifotbal)
- dodržuje hygienu plavání, zvládá vybrané plavecké techniky, zvládá prvky sebezáchovy a bezpečnosti

Očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření

- dodržuje pravidla bezpečnosti při TV
- chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu
- reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele
- zvládá některé pohybové hry, využívá je i mimo TV
- dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play
- zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
- zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla
- zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti
- umí využívat chvilky na odstranění únavy
- dodržuje hygienu plavání, zvládá vybranou techniku plavání, dodržuje bezpečnost

Zdravotní výchova v 1. - 5. ročníku

důležité je:

- dbát na osobní čistotu těla, prádla, oděvu, cvičebního úboru
- dodržovat čistotu a pořádek v prostředí tělocvičny
- otužovat vzduchem
- do programu dne zařazovat pohybové aktivity (tělovýchovné chvilky)
- upozorňovat žáky na vliv dostatečného množství pohybu pro jejich zdravý vývoj (sportovní kroužek)
- předcházet úrazům tím, že dbáme, aby žáci dodržovali pokyny týkající se jejich bezpečnosti a ochrany zdraví
- vést žáky, aby si uvědomovali, že při mimoškolních pohybových aktivitách musí dbát na svou bezpečnost, uvažovat o svém chování a dodržovat pokyny dospělých, aby vyrostli ve zdravé lidi
- vést žáky k tomu, aby uměli zavolat pomoc v případě, že se vyskytnou u úrazu

Úkoly zdravotní výchovy se neplní jenom v rámci tělesné výchovy, ale uplatňujeme je i v ostatních vyučovacích předmětech.

Průřezová témata Tělesná výchova – 1. - 5. ročník

Osobnostní a sociální výchova

osobnostní rozvoj

rozvoj schopností poznávání: rozvoj pohybových reakcí na sluchové a zrakové podněty, rozvoj pozornosti při získávání nových poznatků, cvičení soustředění při sportovních výkonech a hrách, rozvoj pohybové paměti, procvičování co nejsprávnějšího a nejrychlejšího řešení herních situací

sebepoznání a sebepojetí: při nábiku pohybových dovedností poznávání svých pohybových možností

seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly při rozcvíčkách a při relaxačních cvičeních, sebeovládání při hrách a soutěžích v duchu fair play, cvičení vůle při běhání a při zdokonalování se v dalších pohybových dovednostech; plánování osobních cílů při plnění atletických disciplín vzhledem k minulým výkonům žáka; možnost využití volného času ke zlepšování pohybových dovedností žáka

psychohygiena: vedení k pozitivnímu naladění mysli a dobrému vztahu k sobě samému; chápání pohybu jako radosti a pozitivní věci pro zdraví a mé tělo; vyrovnání se s problémy při malých nebo velkých pohybových vlohách v rámci třídního kolektivu

kreativita: rozvoj herní kreativity, vyjádření hudby pohybem

sociální rozvoj

poznávání lidí: vzájemné poznávání se ve třídním kolektivu, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech např. při výběru spoluhráčů k různým druhům pohybových her zaměřených na sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost, rozumovou bystrost a znalosti

mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy ve třídě, oslovování spolužáků křestními jmény, při řešení konfliktů při TV se dívat na vše i očima druhého, učit se povzbuzovat ostatní k dosažení lepších výkonů, fandit jim a přát jim zlepšení; umět uznat porážku například

podáním ruky soupeři; nesvalovat vinu za neúspěch na někoho jiného spíše hledat co jsem měl udělat lépe já; učit se své spoluhráče spíše chválit a hecovat než kárat; snažit se udržovat týmový duch při hrách a soutěžích; naučit se poznávat autoritu rozhodčích při hrách a na soutěžích

komunikace: zdokonalování se ve verbální i neverbální komunikaci; slušná omluva, procvičování rychlé a účinné komunikace se spoluhráči při hrách a soutěžích, rozvoj slovní zásoby při komunikaci ve sportovní terminologii, chápání gest učitele jako rozhodčího

kooperace a kompetice: naučit se spolupracovat při hrách, neprosazovat jen sebe, umět posoudit a udělat to, co je nejlepší pro družstvo

morální rozvoj

řešení problémů a rozhodovací dovednosti: rozvoj dovedností pro řešení problémů a rozhodování v různých herních situacích v duchu fair play

hodnoty, postoje, praktická etika: žáci se učí poznávat zdraví jako nejvyšší hodnotu, proto se učí opatrovat své zdraví i zdraví všech okolo i za cenu ztráty vítězství; odsuzovat nefair chování hru; při soutěžích a hrách se rozvíjí cit pro spravedlnost a umění respektovat soupeře i rozhodčího; žáci se učí nezištně pomáhat spolužákům i učiteli, například při nošení pomůcek...

Výchova demokratického občana

principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování: dodržování demokratického způsobu řešení problémů a konfliktů při TV - „ Když se mi něco nelíbí, mohu se ozvat, ale slušně.“

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

objevujeme Evropu a svět: rozvoj zájmu žáků o sport v Evropě i ve světě; příklady našich úspěšných sportovců začleněných do týmů v různých zemích; setkávání sportovců na mezinárodních soutěžích – ME, MS a OH

Multikulturní výchova

lidské vztahy: dodržování pravidel slušného chování vůči všem spolužákům i učiteli

Environmentální výchova

ekosystémy: využívání některých ekosystémů k aktivnímu odpočinku člověka; využívání některých ekosystémů při výuce v tělesné výchově (les – vycházky, hry, ...)

základní podmínky života: voda jako jedna ze základních podmínek života – význam dodržování pitného režimu, hlavně při sportovních aktivitách; žáci se učí nacházet pro sport a rekreaci vhodné prostředí – v zeleni, v lese, tam kde je čisté ovzduší

lidské aktivity a problémy životního prostředí: dbáme na to, abychom při našich sportovních akcích neničili přírodu

6 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

6.1 Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Předpokladem úspěšného plnění vytyčených cílů školy v oblasti hodnocení vzdělávacích výsledků žáků je, aby každý žák dostával dostatečný prostor ke zvládnutí a osvojení učiva. Nestačí jen s žáky něco probrat, ale je třeba, aby si žáci základní učivo skutečně dobře osvojili. Dobrému zvládnutí učiva napomáháme v první řadě činnostními způsoby učení, spojenými s hovorem žáků a komunikací mezi žáky a učitelem i žáky mezi sebou. Při probírání nového učiva dbáme na to, abychom ho dobře propojili s učivem předcházejícím, na které nové učivo navazuje. Propojení předcházejícího a navazujícího není většina žáků schopna, zvláště ne v mladším školním věku. Tento fakt je třeba brát stále na zřetel. Provázanost učiva žákům velmi pomáhá při osvojování nového učiva a dosahování očekávaných výstupů. Žáky průběžně informujeme, proč se určité látce učí. Neznalost cíle, smyslu a tápání žáků nepovažujeme za pozitivní motivační faktory. Směřujeme ke „znovuobjevování“ poznatků, k úvahám nad činnostmi obdobnými s těmi, které jim byly předloženy u látky předešlé.

Upřednostňujeme pozitivní hodnocení žáků, a to nejen při prověřování vědomostí, ale v celém procesu učení. Při výuce žáky co nejvíce chválíme, dbáme na pozitivní ladění hodnotících soudů. Pomáháme žákům předcházet chybám, dodáváme jim důvěru v jejich schopnost předkládané učivo dobře zvládnout a povzbuzujeme je. S žáky jednáme tak, aby neměli strach vyjádřit svůj názor. Pozitivně přijímáme i nesprávné závěry žáků pomocí zařazované zpětné vazby, zjišťujeme případné nedostatky žáků hned v zárodku a průběžně je odstraňujeme.

Na chyby upozorňujeme žáky včasně, bezprostředně, vstřícně, přátelsky a důsledně. Vyhýbáme se zaujatosti, nahodilosti či opoždilému hodnocení. Umožňujeme průběžně žákům poznání, že chyba se může vyskytovat v každé lidské činnosti. Žáky vedeme přes sebehodnocení a samokontrolu k dovednosti něco provést dokonale – bez chyby – a v přiměřeném čase. S chybou pracujeme tak, aby vyzývala žáka k většímu soustředění na plnění úkolu, k důslednější kontrole své práce, k sebepoznání svých schopností.

Žáky hodnotíme nejprve při činnostech, při kterých máme možnost sledovat, jak pracují. Oceňujeme jejich snahu, pozornost, hodnotíme vyjadřování závěru, oceňujeme jejich nápady. Každé upozornění na klady určitých žáků pomáhá odstraňovat drobné nedostatky druhých žáků. Pozitivně laděná průběžná hodnocení a prožité pocity úspěchu při činnostech

motivují žáky k učení. Tyto faktory mají pozitivní vliv na rozvoj klíčových kompetencí a dobré osvojení učiva žáky.

Směřujeme k tomu, aby v době písemných nebo ústních hodnocení žáků, zvládalo co nejvíce žáků učivo zcela bezpečně. Ústní hodnocení, klasifikace i písemná hodnocení mají funkci především výchovnou a motivační.

Úkolem učitele je udržet, popřípadě vzbudit zájem žáků o učení, umožnit všem žákům osvojit si základní učivo potřebné pro další vzdělávání a pomoci všem žákům zformovat základy pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí. Z hlediska dalšího zdravého vývoje žáků je důležité umět je dovést k takovému zvládnutí učiva, aby co nejvíce z nich mohlo být v 1. a 2. ročníku hodnoceno známkou výborně nebo chvalitebně. Hodnocení známkou můžeme doplňovat povzbuzujícím písemným hodnocením. V 1. ročníku je povzbudivé a motivující jasně vyjádřená pochvala k určité činnosti nebo odpovědi, hvězdička, razítko, obrázek a bezesporu jednička.

Žáci jsou o způsobech a kritériích hodnocení informováni a uvědomují si, čemu se učí a proč, vědí přitom, jaké činnosti zvládli, vědí, co umí, co se po nich požaduje, z čeho mohou být zkoušeni. Velmi často proto také ústní nebo písemné zkoušení sami vyžadují. Prověřování vědomostí pro ně není stresovou situací nebo dokonce trestem, ale možností ukázat, co se naučili, možností využít svých poznatků při řešení předložených úloh, otázek a úkolů, možností jak získat dobré hodnocení, pěknou známku. Dobrý výsledek posiluje jejich sebedůvěru a motivuje je pro další činnosti a poznávání. Pozitivní výsledky třídy při prověřování učiva posilují i sebevědomí učitele, naplňují vnitřním uspokojením. Hodnocením práce svých žáků hodnotíme i svoji schopnost něčemu dobře naučit a výchovně na žáky působit.

6.2 Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- v jednotlivých učebních oblastech předem stanovíme a žákům sdělíme základní učební požadavky; jasně formulujeme, jaké dovednosti si žáci mají osvojit, čemu se mají naučit; žáky upozorňujeme jaké činnosti nebo pokusy budou provádět, o čem budeme hovořit
- žákům předkládáme reálné a dosažitelné cíle, a tak vedeme žáky k bezchybnosti a poctivosti
- žákům důvěřujeme a sebehodnocení nepovažujeme za příležitost k podvádění; díky zpětné vazbě mají učitelé i žáci přehled o tom, co a jak již zvládli
- žáky vedeme k tomu, aby si do svých učebních materiálů zaznamenávali to, co už dobře ovládají; na základě takto provedeného sebehodnocení žáků mohou učitelé následně přistupovat k individuálnímu řešení jejich problému a nejasností

- používáme přístupy a metody učení, které umožňují žákům odhalovat chyby, hned je opravovat a brát si z nich poučení; žákům tak průběžně umožňujeme uvědomění, co z probíraného učiva už ovládají
- žákům umožňujeme vyjadřovat své myšlenky, názory a prezentovat své vědomosti; nejdříve dáváme příležitost projevit se žákům, kteří se v daném učivu orientují jako první; na jejich základě si ostatní žáci nejlépe uvědomí vlastní stupeň poznání
- používáme učební materiály, ve kterých je sebehodnocení žáků zapracované
- k sebehodnocení písemných cvičení přistupujeme teprve tehdy, až je žák schopen uvědomit si, že probírané učivo ovládá
- předkládáme žákům ukázky správně vypracovaných úkolů různé obtížnosti a upřesňujeme, co požadujeme na výborné ohodnocení a co je hodnoceno již jako chvalitebně; žáci potřebují vědět, jakou náročnost úkolů mají k určitým ohodnocením zvládat
- dodržujeme zásady a pravidla pozitivního hodnocení

6.3 Pravidla prověřování vědomostí formou prověrek a zkoušení

Před zadáním jakékoli prověrky nebo testu zvažujeme, zda:

- má hodnotit naučení určitým poznatkům
- má diagnostikovat učební problémy

U otázek, úloh, testů, diktátů aj., uváděných v učebnicích, předem posuzujeme jejich vhodnost pro žáky určité třídy. Dbáme na to, aby znění úkolů a otázek bylo jasné, aby při zjišťování vzdělávacích výsledků nedocházelo k záměně nepochopení zadání za neznalost.

Při prověřování vědomostí:

- prověřujeme a hodnotíme to, o čem víme, že jsme žáky učili a naučili
- dbáme, aby příklady, diktované věty nebo testy určené k hodnocení žáků obsahovali jen to, co bylo s žáky dostatečně procvičeno
- dbáme, aby zadání úloh bylo věku žáků přiměřené tj. formulované tak, aby mu žáci určitého věku mohli dobře porozumět, aby o úkolu měli již nějaké povědomí, aby se již s podobným úkolem někdy setkali
- ústní zkoušení vedeme tak, abychom při něm zjišťovali, co žák umí, ne to, co ještě neumí
- písemnou práci na závěr určitého celku nezačínáme předčasně, ale až když žáci svými projevy prokazují, že jsou na písemnou práci vybaveni vědomostmi

- při prověřování učiva probíraného před delší dobou ho s žáky nejprve nějakou formou zopakujeme, a to alespoň krátce a v několika po sobě jdoucích hodinách
- při celkovém hodnocení žáka bereme v úvahu a hodnotíme i pokrok, jaký žák za určité období udělal a jaká byla jeho snaha v odstranění nedostatků
- všechna hodnocení vyjadřujeme jako objektivní informaci povzbudivého charakteru

Každý žák je vybaven více či méně odlišnými předpoklady pro učení, jako jsou nadání, úsudek a píle. Za pomoci činnostních přístupů a pozitivního hodnocení se snažíme dosáhnout toho, aby všichni žáci zvládali základní učivo výborně.

Kritéria hodnocení:

1. Hodnocení směřuje vždy ke konkrétnímu žákovi, hodnotí jeho individuální pokroky.
2. Znamka z vyučovacího předmětu není nikdy průměrem hodnocení z klasifikačního období, vždy přihlíží k závažnosti jednotlivého hodnocení, k celkové aktivitě a dosažení očekávaných výstupů.
3. Do hodnocení jsou vyváženě zahrnovány vedle vědomostí, dovedností a postupů také práce s informacemi, úroveň komunikace a tvořivosti žáka.
4. Znamka nikdy nezahrnuje hodnocení žákova chování.
5. Při klasifikaci používá učitel pět klasifikačních stupňů.
6. Hodnotí se vždy jen probrané a procvičené učivo, žáci mají dostatek času na učení, procvičení a zažití učební látky.
7. Klasifikaci doprovází slovní hodnocení, které oceňuje zlepšení žakových výkonů.
8. Při hodnocení vychází učitel z celkových zvláštností jednotlivých žáků.
9. Hodnocení ústního zkoušení je žákům sděleno ihned, vhodnou formulací, hodnocení písemných prací je žákům sděleno nejpozději do týdne.
10. Všechny písemné práce jsou zakládány, které budou dokumentovat žáka.

6.4 Závěr

Cílem školy je podněcovat žáky k výše uvedeným dovednostem. Usilujeme o to, aby pokud možno všichni žáci pochopili a osvojili si učivo určené pro toto období výborně nebo jen s malými nedostatky, tedy chvalitebně. Je to významný předpoklad pro úspěšné vytváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků v dalších obdobích základního vzdělávání.

6.5 Autoevaluace školy

Autoevaluace školy a její další evaluační činnost slouží k poskytování nezbytné zpětné vazby vedení školy o tom, jak se škole daří naplňovat stanovené vzdělávací záměry a cíle. Jsou současně i hodnocením kvality školy a hodnocením kvality ŠVP.

Za úroveň výchovně vzdělávacího procesu a za výsledky vzdělávání zodpovídá ředitel školy. Na rozdíl od stěžejní evaluační role vyučujícího daného vzdělávacího předmětu, který hodnotí zejména úspěšnosti žáků při dosahování dílčích kompetencí v průběhu vyučovací hodiny, (za čtvrtletí, pololetí atd.).

Nedílnou součástí autoevaluace školy (jak se jí daří dosahovat stanovených vzdělávacích záměrů a cílů) je zpětná vazba ze strany klienta (rodič) a ze strany svého zřizovatele. Škola proto bude v pravidelných intervalech opakovat zjišťování vzdělávacích požadavků rodičů (a zřizovatele) zejména formou standardizovaných dotazníků.

Pro potřeby autoevaluace bude škola využívat i jiné hodnotící zprávy (např. Inspekční zprávu ČŠI apod.).

Oblasti autoevaluace

- materiální, ekonomické, hygienické a další podmínky ke vzdělávání
- průběh vzdělávání
- výsledky vzdělávání
- školní klima a vzájemné vztahy s rodiči a ostatními subjekty
- řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- soulad realizovaného ŠVP s RVP pro základní vzdělávání

Zaměření autoevaluace

Cíle:

podmínky ke vzdělávání

- udržení stávajících podmínek ke vzdělávání na škole
- zajištění materiálních, technických, ekonomických a hygienických podmínek ke vzdělávání

spolupráce s rodiči, s obcí

- zvýšení spolupráce s rodiči

- zlepšení spolupráce se zástupci OÚ, sponzorů atd.

výsledky vzdělávání žáků

- dosažení co nejkvalitnějších výsledků odpovídajících individuálním možnostem žáků (umožnit každému dítěti zažít pocit úspěšnosti, minimalizovat výchovné problémy)

personální oblast

- odborný růst pedagogických pracovníků

školní klima

- spokojenost žáků ve škole
- spokojenost zaměstnanců

Kriteria:

podmínky ke vzdělání

- získávání finančních zdrojů ze strany KÚ a OÚ
- usilovat o zájem žáků navštěvovat naši školu (zajistit celkový počet žáků školy nad hranicí pro udělení výjimky z počtu žáků)

spolupráce s rodiči

- naplněnost školy v rámci demografie obce a individuálních možností rodičů

výsledky vzdělávání žáků

- postupné zlepšování vzdělávacích výsledků žáků, individuální přístup při práci se žáky

personální oblast

- účast na akcích DVPP a SIPVZ (vyhledávání a využívání získaných poznatků ve výuce)

školní klima

- spokojený žák
- spokojený zaměstnanec

Nástroje:

podmínky ke vzdělávání

- pozorování
- rozhovor
- dotazníky
- prověrky
- hospitace

spolupráce s rodiči

- rozhovor
- dotazník
- dokumentace
- zápis do 1. ročníku, do ŠD
- veřejná vystoupení žáků

výsledky vzdělávání žáků

- analýza žakovských prací
- rozbory hodnocení žáků

personální oblast

- pozorování
- rozhovor
- semináře

školní klima

- pozorování
- rozhovor
- dotazník

Časový harmonogram:

podmínky ke vzdělávání

- průběžně

spolupráce s rodiči

- 4x ročně schůzky s rodiči
- 2x ročně schůzka se školní radou
- 1x ročně zápis
- 1x za 3 roky dotazníky pro žáky, rodiče, zaměstnance školy

výsledky vzdělávání žáků

- průběžně
- čtvrtletní hodnocení výchovně vzdělávacích výsledků žáků na pedagogických radách

personální oblast

- průběžně

školní klima

- průběžně
- pozorování a rozhovor
- 1x za 2 roky dotazník pro žáky

7. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení.
- Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

7.1 Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

- Při plánování a realizaci vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.
- Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. PLPP a IVP zpracovává škola.
- Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.
- K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva. Upravené očekávané výstupy pro žáky s

přiznanými podpůrnými opatřeními vzdělávané podle RVP ZV musí být na vyšší úrovni, než jsou očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠS.

- Úpravy obsahu a realizace vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpůrných opatření jsou předmětem metodické podpory. Pedagogickým pracovníkům bude zajištěna metodická podpora formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.
- K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). To znamená, že části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů).
- Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická (pod pojmem „speciálně pedagogická intervence“ se rozumí zajištění předmětů speciálně pedagogické péče pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, které jsou zaměřeny na oblast logopedických obtíží, řečové výchovy, nácviku sociální komunikace, zrakové stimulace apod.) a pedagogická intervence
- (pod pojmem „pedagogická intervence“ se rozumí vzdělávání žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními ve vyučovacích předmětech, v nichž je třeba zlepšit jeho výsledky učení, případně kompenzovat nedostatečnou domácí přípravu na výuku). Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.
-
- Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je třeba zohledňovat jejich specifika: problémy v učení – čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou; problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.
- Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů; pravidelné a

systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga.

-

- **7.2 Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole**

-

- Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory:
- PLPP sestavuje vyučující daného žáka/žákyně, u které přímá podpora učitele nebyla účinná a nedošlo ke zlepšení vzdělávacích výsledků.
- Pokud se na vzdělávání žáka podílí více učitelů a žák selhává ve více předmětech, pak je PLPP vypracován společně těmito učiteli. Je možná i konzultace s PPP.
- Sestavuje se na 3 měsíce, po této době bude provedeno hodnocení, zda opatření splnila a dále může plnit svůj účel.
- Při vyhodnocení se stanoví závěr, zda pro další výuku stačí jen tento PLPP nebo je nutné další šetření odborným školským poradenským zařízením.
- Rodič je seznámen s tímto PLPP a je informován o závěru tohoto opatření.
- Obsah PLPP je dán vyhláškou č. 27/2016 a škola dodržuje jeho strukturu.

-

- Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu:
- Individuální vzdělávací plán zpracovává škola, vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby žáka. Individuální vzdělávací plán se zpracovává na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.
- Individuální vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka, přičemž vychází ze školního vzdělávacího programu a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.
- Individuální vzdělávací plán obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání žáka. V individuálním vzdělávacím plánu jsou dále uvedeny zejména informace o

- a) úpravách obsahu vzdělávání žáka,
- b) časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
- c) úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka,
- d) případné úpravě výstupů ze vzdělávání žáka.

Individuální vzdělávací plán dále obsahuje jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Vzor individuálního vzdělávacího plánu je uveden v příloze č. 2 k této vyhlášce č. 27/2016

Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb žáka.

Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu zajišťuje ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením, žákem a zákonným zástupcem žáka.

Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující žáka a současně žáka a zákonného zástupce žáka, není-li žák zletilý, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka podle § 16 odst. 1.

Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu informuje o této skutečnosti ředitele školy.

Pro změny v individuálním vzdělávacím plánu se použijí obdobně ustanovení týkající se zpracování individuálního vzdělávacího plánu, seznámení s ním, poskytování vzdělávání podle něho a vyhodnocování jeho naplňování.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů:

PPP, SPC - spolupráce je formou pravidelné konzultace v případě vážnějších problémů, dále formou nabízených vzdělávacích přednášek a společným setkáním výchovných poradců, zajištění informativních schůzek pro rodiče v případě potřeby.

Návrat - spolupráce je formou zajištění pro rodiče a dále s učitelů příslušných žáků, kteří využili služeb Návratu

Odborná pracoviště poskytující odbornou lékařskou pomoc žákům.

Zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

třídní učitel 1. stupně - vedení záznamu u žáků, kteří mají určité odlišné nároky na vzdělávání a vyžadují odlišný přístup ze strany učitele

preventista - učitel, který napomáhá třídnímu učiteli s žáky se vzdělávacími problémy, zajišťuje odborné přednášky z oblasti prevence

Školní poradenské pracoviště – třídní učitel, preventista

Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

v oblasti organizace výuky:

směřuje k aktivizaci koncentrace pozornosti žáka modifikace pravidel a struktury vyuč. hodiny změna zasedacího pořádku diferenciací výuky zohlednění postavení žáka ve skupině

v oblasti metod výuky:

Vychází z obecných didaktických zásad. Individualizace výuky vychází ze skutečnosti, že každé dítě může být vzhledem k svému intelektu, zkušenostem, rodinnému zázemí a dalším předpokladům na odlišné vývojové úrovni. Formy práce při individualizaci výuky mohou být různé od vyšší míry pozorování dítěte, používání pomůcek, pracovních listů a podnětových materiálů, metodické kroky při výuce čtení a psaní, individuální úkoly dle obtížnosti, hledání vhodných forem hodnocení, umožnění více času na splnění úkolu.

v oblasti úpravy obsahu vzdělávání:

Oblast obsahu vzdělávání je v souladu s vyhláškou č. 27/2016.

v oblasti hodnocení:

Hodnocení je v souladu s švp. V první třídě může být použito i slovní hodnocení k posílení sumativního hodnocení.

8. Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

8.1 Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Škola bude vytvářet podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.

Výuka žáků by měla probíhat takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Škola bude využívat pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Při vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných žáků je třeba věnovat pozornost i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

8.2 Systém péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory:

Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků vychází způsob jejich vzdělávání důsledně z principu nejlepšího zájmu žáka.

PLPP sestavuje vyučující daného žáka/žákyně,.

Pokud se na vzdělávání žáka podílí více učitelů, pak je PLPP vypracován společně těmito učiteli. Je možná i konzultace s PPP.

Sestavuje se na 3 měsíce, po této době bude provedeno hodnocení, zda opatření splnila a dále může plnit svůj účel.

Při vyhodnocení se stanoví závěr, zda pro další výuku stačí jen tento PLPP nebo je nutné další šetření odborným školským poradenským zařízením.

Rodič je seznámen s tímto PLPP a je informován o závěru tohoto opatření.

Obsah PLPP je dán vyhláškou č. 27/2016 a škola dodržuje jeho strukturu.

IVP

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu:

- Individuální vzdělávací plán zpracovává škola, vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby žáka. Individuální vzdělávací plán se zpracovává na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.
- Individuální vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka, přičemž vychází ze školního vzdělávacího programu a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.
- Individuální vzdělávací plán obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání žáka. V individuálním vzdělávacím plánu jsou dále uvedeny zejména informace o
 - a) úpravách obsahu vzdělávání žáka,
 - b) časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
 - c) úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka,
 - d) případné úpravě výstupů ze vzdělávání žáka.

Individuální vzdělávací plán dále obsahuje jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Vzor individuálního vzdělávacího plánu je uveden v příloze č. 2 k této vyhlášce č. 27/2016

Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zletilého žáka nebo zákonného

zástupce žáka. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb žáka.

Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu zajišťuje ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením, žákem a zákonným zástupcem žáka.

Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující žáka a současně žáka a zákonného zástupce žáka, není-li žák zletilý, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka podle § 16 odst. 1.

Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu informuje o této skutečnosti ředitele školy.

Pro změny v individuálním vzdělávacím plánu se použijí obdobně ustanovení týkající se zpracování individuálního vzdělávacího plánu, seznámení s ním, poskytování vzdělávání podle něho a vyhodnocování jeho naplňování.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů:

PPP - spolupráce se školou je hlavně formou diagnostiky nadanosti žáka

Mensa - spolupráce formou testování žáků, vyžití poradenského centra v případě volby vhodné metody práce s nadanými nebo mimořádně nadanými žáky. Zajištění přednášek pro učitele z oblasti vhodných metod práce s nadanými žáky.

Zodpovědné osoby a jejich role:

Učitel - realizace přímé podpory, PLPP, IVP na základě doporučení PPP

Externí odborníci - možnost pozvat si do školy odborníky pro blokovou výuku žáků, nebo možnost návštěvy dalších vzdělávacích institucí

Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků:

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce: Předčasný nástup do školy je realizován jen na základě doporučení PPP.

- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole: Na základě doporučení PPP, souhlasu rodičů je možné vzdělávat žáka ve vyšších ročnících dle podmínky školy.

- obohacování vzdělávacího obsahu: Pro žáky nadané v jednom nebo více vzdělávacích obsazích bude realizováno obohacování obsahu. Toto bude zajištěno příslušným vyučujícím.

- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech;

-

z

a

d

á

v

á

n

í

s

p

e

c

i

f

i

c

k

ý

c

h

ú

k

o

l

ů

,

p

r